

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojškim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723

ČEDAD
Stretta De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLV. št. 82 (13.313)

Trst, petek, 7. aprila 1989

»Pravici je zadoščeno!«

MARKO WALTRITSCH

»Justice est faite« — Pravici je zadoščeno. To je naslov filma znanega francoskega režiserja Andreja Cayatta, ki je pred leti razburil v prvi vrsti francosko, zatem pa še evropsko in tudi svetovno javnost.

Podobno kot v tem filmu marsikje na svetu sodniki zadoščajo pravici zakonov in ljudi na tak način, da si operejo roke s salomonskimi razsodbami in ne kalijo mirnih voda z iskanjem dejanskih krivcev oziroma tistih, ki so za kulisami.

Živimo v pravni državi, v državi, katere zakoni temeljijo na rimskem pravu. Vsak osumljenec ali obtoženeц uživa enake pravice kot vsi drugi državljani, dokler mu krivde ne dokažejo. Nikogar ni mogoče vnaprej obsojati. Težko pa se državljani znajdejo takrat, ko preiskovalci ter sodniki delajo po svoje, ne da bi upoštevali vse obtožbe ali olajševalne okoliščine.

Čez nekaj tednov bo minilo 17 let od tistega 31. maja 1972, ko je na kolovozu v gozdiču pri Petovljah v zapuščenem avtomobilu eksplodiral pekleni stroj, pri čemer so bili ubiti trije karabinjerji. Prvim njihovim tovarišem, ki so tja prihiteli po eksploziji, se je nudil strašen prizor. Marsikateri karabinjer je tisto noč imel solze v očeh. Bilo je skoraj razumljivo, da so sami vzeli v roke preiskavo, saj je bil vsakdo prepričan, da hočejo hitro odkriti storilce atentata, v katerem so bili žrtve njihovi tovariši.

Kmalu pa se je pokazalo, da je preiskava zašla na stranpota. Leto dni kasneje so v zapor odšli mladi Goričani. Na procesu v Trstu spomladi leta 1974 so porotniki teh 6 mladih Goričanov oprostili, ker dokazi, ki so jih proti njim zbrali preiskovalci, niso imeli nikakršne podlage. Vse obtožbe proti njim so bile izmišljene.

Šele štirinajst let kasneje je vztrajni beneški preiskovalni sodnik Casson poslal pred porotnike v Benetkah dva fašista, osumljena, da sta izvedla atentat, ter vrsto karabinjerskih častnikov in sodnikov in še druge, ki so bili osumljeni, da so leta 1972 nalašč speljali preiskavo na napako sled, zato da ne bi že takrat obtožili furlanskih fašističnih krivcev.

Na pomlad in poleti 1987 je v Benetkah bil proces. Fašist Vincenzo Vinciguerra je priznal, da je izvršil atentat skupno s pajdašem Carlom Cicuttinijem. Ta ni priznal ničesar, ker je že pred petnajstimi leti zbežal v Španijo in se na procesu ni prikazal. Oba sta bila obsojena na dosmrtno ječo, visoki karabinjerski častniki ter častniki varnostnih služb pa so bili obsojeni na zaporne kazni. Na takratnem procesu so na dan prišle številne nejasnosti, izvedelo se je, da je državna oblast na vse načine hotela prikriti krivdo fašistov. Do

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Donat Cattin pred parlamentarno komisijo Končna usoda ticketa bo znana v ponedeljek

Iz vrst vladne večine znaki pripravljenosti za sprejem popravkov Ostra ocena KPI - Radikalci in zeleni zahtevajo umik dekreta

RIM — Medtem ko je vso Italijo zajel pravi ciklon protestov proti uvedbi ticketov, se je včeraj parlamentarna komisija za socialne zadeve sestala z ministrom za zdravstvo Donat Cattinom, ki naj bi pojasnil nekatere nejasnosti v zvezi s spornim zakonskim odlokom, ki bo na dnevnem redu komisije 13. aprila.

Predsednik komisije, republikanski poslanec Bogi, je po končanem srečanju povedal, da je položaj v zdravstvu izredno zapleten, v zvezi z ukrepi pa naj bi na zasedanju 13. aprila minister Donat Cattin poročal tudi o stroških za zdravstvo v prvih treh letošnjih mesecih. Bogi je še dejal, da včeraj niso govorili o morebitnih spremembah odloka o ticketih, na dan pa naj bi prišla pripravljenost, da se o predlogih razpravlja in jih tudi sprejme, če bo to potrebno.

Tudi minister Donat Cattin ni bil nič bolj konkreten. Glede spreminjanja odloka je dejal, da ga sam pač ne more spreminjati, ker ga je vlada sprejela na pobudo osmih ministrov. Donat Cattin je še poudaril izključno ekonomski pomen uvedbe ticketov, ki naj bi tako deloma prispevali h kritju stroškov za zdravstvene storitve, ki vedno presežejo proračunska predvidevanja.

Usoda ticketov pa naj bi bila znana že v ponedeljek, ko se bodo v Palači Chigi načelniki parlamentarnih skupin strank vladne večine sestali z ministrskim predsednikom De Mito. V zvezi s

tem pa je že znanih nekaj usmeritev večine, ki podpira vlado.

Tako je Martinazzoli dejal, da KD soglaša z nekaterimi popravki, vendar le pod pogojem, da se s tem ne ogrozijo gospodarski ukrepi. Podobno stališče imajo socialisti, ki poudarjajo nujnost popravkov. Pri tem je Sergio Moroni, ki je v socialistični stranki odgovoren za zdravstvo, dejal, da se bodo socialisti zavzemali za enakost in zaščito najbolj prizadetih slojev. Moroni je še izjavil, da PSI podpira tudi nekatere popravke, ki so jih predlagali sindikati.

Republikanci za zdaj še čakajo v ozadju in preverjajo predloge drugih, to pa velja tudi za socialdemokrate, ki poudarjajo pripravljenost za spremembe, ki naj bi prinesle več »enakopravnosti«
v odlok in zaščitile predvsem najbolj ogrožene kategorije, kot so na primer upokojenci, ki se jih po mnenju načelnika socialdemokratov v poslanski zbornici ne more več ožemati. Liberalci pa s tem v zvezi predlagajo, da naj bi se namesto ticketov lotili predvsem reforme KZE.

Seveda pa so reakcije iz vrst opozicije skrajno negativne. Tako komunisti o ticketih govorijo kot o »sramotnem davku na zdravje«, ki nikakor ne bo ozdravil zdravstva, medtem ko radikalci in tudi zeleni zahtevajo umik spornega odloka. Radikalci se v zvezi z zdravstveno reformo zavzemajo, da se vlada o tem problemu sooči z vsemi stališči v parlamentu, zeleni pa napovedujejo obstrukcionizem.

Konec splošne razprave v ustavni komisiji senata Ožji odbor bo poenotil besedila zaščitnega zakona za Slovence

RIM — Nov korak naprej v postopku sprejemanja zakona o globalni zaščiti slovenske manjšine. Pristojna senatna komisija za ustavno vprašanja, ki ji predseduje profesor Elia, je včeraj formalno zaključila splošno razpravo in prešla v operativno fazo usklajevanja besedil posameznih predlogov, pri čemer velja poudariti, da ne bo čakala na napovedani in že nekajkrat odloženi vladni osnutek. Komisija je soglasno, ob nasprotovanju misovca Pontoneja, ustanovila ožji odbor za poenotenje zakonskih osnutkov. Vodil ga bo novi poročevalec in koordinator Domenico Lombardi, ki bo zamenjal dosedanjega poročevalca Fontano. Ta je namreč po zadnjem demokratskem kongresu bil imenovan za novega glavnega urednika strankinega glasila Il Popolo in je zaprosil komisijo, naj ga razreši te dolžnosti. V svojem posegu je Sandro Fontana kritiziral vlado zaradi njene neodločnosti in poskusov zavlačevanja. Poudaril je, da se mudi in bi morali v letu, ki ga je Cerkev posvetila manjšinam, vendarle odobriti zakon za slovensko manjšino. Prav zato, da bi tudi sam ne prispeval k zavlačevanju zaradi svoje pre zaposelnosti, je Fontana vrnil mandat poročevalca in nato predlagal za to funkcijo samega predsednika komisije Elia. Ta je odklonil, da je prav tako zalo obremenjen z delom, nato pa imenoval demokristjana Lombardija. Star je 61 let, rojen na Južnem Tirolskem, živi in dela pri Campobassu v Molizeju, torej na področju, kjer živita albanska in hrvaška skupnost.

V ožjem odboru, ki bo zelo verjetno začel s svojim delom že ta mesec, bodo predstavniki vseh strank. KPI je pooblastila sen. Stojana Spetiča, naj sledi zadevi.

Na predlog prof. Elie je komisija sklenila, da neformalno osvoji kot gradivo ožjega odbora tudi rezultate dela prejšnje mandatne dobe in še posebej osnutek, ki ga je bil pripravil sen. Garibaldi, pa tudi zakonski predlog, ki ga je v zvezi z zaščito Slovencev predložila samo v poslanski zbornici socialistična stranka.

Predsednik Elia je zatem povedal, da bo minister Macanico sodeloval v tem ožjem odboru s svojimi pripombami, čeprav se vlada ni odpovedala misli o predstavitvi svojega osnutka. Vendar pa ne more več zahtevati odložitve razprave, ker ji tega ne dopušča pravilnik. Elia se je strinjal s tem, kar so poudarjali tudi drugi senatorji, in sicer, da se mudi in da je vsako nadaljnje zavlačevanje nedopustno. Predsednik komisije Elia se je glede vsebine samega zakona skliceval na možne oblike postopnosti v njegovem izvajanju, vendar je odbor opozoril tudi na jasne mednarodne obveze, ki izhajajo iz osimskega sporazuma.

Komunisti Spetič in Taramelli sta obžalovala, da je prišlo do zamenjave koordinatorja, saj bo moral sen. Lombardi v kratkem času osvojiti tako obvezujoč predmet. Pozvala sta ga na resno in konstruktivno soočanje, da bi čimprej osvojili zaščitni zakon. Ne bo ravno najboljši, vendar je

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Davčni dekret bo izglasovan do danes zvečer

RIM — Vladna večina in opozicija so včeraj na konferenci načelnikov skupin v poslanski zbornici dosegli sporazum, da bi na ta način omogočili sprejem davčnega odloka, ne da bi se bilo vladi potrebno zateči h glasovanju o zaupnici. Vsi načelniki skupin so se obvezali, da se do danes zvečer zaključijo zakonsko pot odloka v poslanski zbornici, nato pa bo o odloku razpravljala še senat. Sporazum predvideva, da se sporno zakonsko pooblastilo vladi za ustanovitev centrov za pomoč umakne iz odloka in se o tem ločeno razpravlja kasneje. To zakonsko pooblastilo bo morala obravnnavati finančna parlamentarna komisija najkasneje do konca prihodnjega tedna, nato pa bo o tem razpravljala tudi poslanska zbornica.

Zato je včeraj glasovanje o davčnem dekretu potekalo dokaj hitro in brez težav. Poslanska zbornica je izglasovala približno petdeset dopolnil k prvim enaindvajsetim členom. Tako so tudi odobrili 3. člen odloka, ki govori o davčnem grabežu. V zvezi s tem je vladna večina zahtevala umik predloga opozicije in nato tudi poslanske komisije, češ da je potrebno za povrnitev davčnega grabeža z zakonom zagotoviti finančno kritje. Poslanska zbornica je sprejela tudi dopolnilo 14. člena, ki govori o tako imenovanem davčnem odpustu. Tako bodo lahko tisti, ki so se odločili za vodenje enostavnega knjigovodstva svoje davčne napovedi vložili do 30. septembra letos.

V poslanski zbornici je včeraj spregovoril tudi finančni minister Colombo, ki je zagotovil, da javni dolg ne bo presegel predvidevanj, Colombo pa je poslanecem posredoval tudi najnovejše podatke o davčnem prilivu v državne blagajne. Ta priliv je v veliki meri presegel predvidevanja, še posebej pa je Colombo omenil davčni odpust, katerega cilj naj bi bil ta, da se odkrijejo tisti, ki doslej davkov niso plačevali.

CK KPI izvolil novo vodstvo s tajnim glasom

RIM — Centralni komite KPI je včeraj izvolil novo strankino vodstvo. Volitve so potekale tajno, verjetno pa je prav to dejstvo prispevalo k nekaterim presenečenjem. Glasovalo je 269 članov, za izvolitev pa je bilo potrebnih 135 glasov. Največ glasov, in sicer 249 je dobil Walter Veltroni. V novem vodstvu bo tudi 12 žensk, med temi tudi Livia Turco, ki je opozorila, da so te volitve potrdile potrebo po generacijski obnovi oziroma pomladitvi vodstva.

Prvo presenečenje je nehote pripravil Gianni Cervetti, ki ni bil izvoljen za en sam glas. Dobil jih je namreč 134. Cervetti je načelnik komunističnih evroparlamentarcev, svoj poraz pa je komentiral rekoč, da mu bo omogočil, da se bo bolj posvetil skorajšnjim evropskim volitvam. Na zadnjih mestih volilnega izida pa je skupina »meljoristov«, med katerimi so Chiaromonte, Borghini, Macaluso.

Novo komunistično vodstvo sestavlja torej 49 članov, k tem je treba prišteti še tri »upravičence«, in sicer tajnika stranke Occhetta, predsednika CK Natto in predsednika osrednje nadzorne komisije Pajetto.

Gorbačov na obisku v Londonu

LONDON — Predsinočnjim je sovjetski predsednik Mihail Gorbačov prispel v London na dvodnevni uradni obisk. Že včeraj jutraj je bil Gorbačov gost pri gospe Margareti Thatcherjevi na njenem začasnem slavnem domu v Downing streetu (na sliki AP). Obe politični osebnosti sta se prijazno smehljali, njuno dveurno zasedanje pa ni slonelo na popolnem soglasju.

Veliko Britanijo je zanimalo, če so utemeljene vesti, ki so prišle iz Washingtona, glede pošiljke sovjetskih nadzvočnih bombnikov Libiji. Gorbačov se ni lotil tega vprašanja in je kar pustil, da so se tudi po Londonu širile govorice o prodaji orožja Libiji. Prav tako pa ni poglobil vprašanje morebitnega obiska kraljice Elizabete v Sovjetski zvezi. Po mednarodnem protokolu bi jo lahko Gorbačov povabil, ker je tokrat njen gost, gospe Thatcherjevo pa bi to zelo motilo, kot je sama javno priznala.

SZ in Velika Britanija sta vsekakor našli nekaj pomembnih stičnih točk v podpiranju načrta OZN za Namibijo in v prepričanju, da mora Izrael pristati na pogajanja z PLO. Mihail Gorbačov in Margaret Thatcherjeva sta podpisala tudi tri sporazume, ki so bili že dolgo pripravljani, gradnja britanske šole v Armeniji, lažje dobivanje vizumov in poglabitev gospodarskega sodelovanja; ta pa niso tako po-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Deželi se zelo mudi z gradnjo sinhrotrona

NA 5. STRANI

Na sinočnjem finalu pokala košarkarskih prvakov Zmaga mlade Jugoplastike nad izkušenim Makabijem

NA 14. STRANI

ZIS bo sprejel ukrepe za izvoz

BEOGRAD — Na včerajšnji tiskovni konferenci sta podpredsednik vlade Živko Pregelj in predsednik odbora za zunanjo trgovino Franc Horvat potrdila, da namerava zvezni izvršni svet po naglem postopku sprejeti nekatere ukrepe, ki naj bi sprostil uvoz in povečali tržno sposobnost jugoslovanskega gospodarstva. Živko Pregelj je napovedal, da bo izvršni svet spremenil štiri zakone, ki so temelj izvajanja gospodarske reforme. To so zakoni o podjetjih, finančnem poslovanju, o računovodstvu in bankah. Predvidevajo, da bodo lahko sprejeli novo besedilo že do konca junija. Popravki so vsklajeni s tržnim gospodarstvom. Franc Horvat pa je napovedal zmanjšanje carin in sprostitev uvoza opreme za podjetja.

Včeraj je ponovno zasedalo predsedstvo ZKJ, ki je odobrilo osnutek partijskega programa za razpravo na bližnjem kongresu. Osnutek je pripravila posebna komisija, ki ji je predsedoval predsednik predsedstva Stipe Šušter, in obravnava celotno družbeno in pluralistično preosnovo. Seveda pa je tudi ta razprava samo priprava za bližnje zasedanje centralnega komiteja ZKJ, na katerem se bo odločalo, ali bo kongres »reden« ali »izreden« in se bo pokazalo razmerje sil v ZKJ in v jugoslovanski družbi. B. S.

Od vsepovsod ugodni odmevi na dogovor med poljsko valdo in Solidarnostjo Na Poljskem se demokratizacija šele začenja Država potrebuje zlasti gospodarsko pomoč

VARŠAVA — Dogovor med poljsko vlado in Solidarnostjo, ki so ga že uvrstili med zgodovinske dogodke povojnega časa, je po svetu sprožil vrsto pozitivnih reakcij in glasov odobravanja. Glasnik Bele hiše je med drugim dejal, da je 5. april velik dan za Poljake in da bo Washington Poljski pomagal premostiti težave, s katerimi se spopada že vrsto let. Washington bo med drugim jamčil za nekatera posojila, ki jih Poljska namerava črpati iz mednarodnega denarnega sklada. Tudi države članice Evropske skupnosti so z navdušenjem sprejele vest o dogovoru, ki bo pripomogel k sindikalni, politični predvsem pa gospodarski reformi države. Mednarodna zveza prostih sindikatov pa je Solidarnosti poslala brzojavko s čestitkami za vztrajnost in doslednost pri pogajanjih. Brzojavne čestitke pa so poslali tudi zahodnonemški zunanji minister Genscher, japonska vlada in Vatikan in tajništva sindikalnih zvez CGIL, CISL in UIL.

Lech Walesa in voditelj uradnega sindikata Miodowicz sta včeraj imela ločeni tiskovni konferenci, vendar tiskovne agencije poročajo, da se njuni posegi in odgovori niso bistveno razlikovali med seboj. Oba sta na primer potrdila, da v tej zgodovinski zmagi ni bilo ne zmagovalcev ne poražencev, saj ni šlo za dvoboj, pač pa za omikanje okroglo mizo, kjer je vsak lahko iznesel svoje zahteve. Miodowicz je sicer potrdil, da je večkrat prišlo do kratkih stikov in da še danes nekatere točke dogovora niso povsem jasne. Nanašal se je predvsem na zahtevo Solidarnosti po

prilaganju plač naraščajočim življenjskim stroškom. Oba voditelja pa sta potrdila, da je sedaj šele napočil čas, ko bo treba krepko zaviti rokave in narediti vse mogoče, da se bo dogovor med vlado in sindikatom tudi uresničil. »S tem, da je Solidarnost uradno priznana sploh ne pomeni, da se bo spremenila v politično stranko, temveč bo skušala utrditi svojo vlogo med delavci,« je zatrdil Walesa, hkrati pa je tudi demantiral vesti, ki napovedujejo, da se bo na junijskih volitvah kandidiral za senat.

Voditelj Solidarnosti in njegovi trije najtesnejši sodelavci Geremek, Mazowiecki in Trzecianowski, bodo 19. aprila pripotovali v Italijo, kjer jih bodo uradno sprejeli najprej papež Janez Pavel II., predsednik vlade De Mita, zunanji minister Andreotti in tajniki CGIL, CISL in UIL. Od decembra 1981, ko so na Poljskem proglasili vojno stanje, bo to drugo Walesovo potovanje v tujino. Lani je bil namreč gost francoskega predsednika Mitteranda. Medtem pa je Walesa že zaprosil Zahod za gospodarsko in finančno pomoč Poljski, ki je »stopila na novo pot demokratizacije«. O poraznem gospodarskem položaju v državi pa je dejal, da je sedaj odločilnega pomena predvsem taka pomoč, ki bi vsaj delno razbremenila vsedrjavno gospodarstvo tujih dolgov.

Na sliki (telefoto AP): Walesa po končani okrogli mizi z vlado in uradnim sindikatom, ki je trajala osem tednov

Šamir nakazal ameriškemu predsedniku Bushu kako si zamišlja mir na zasednih ozemljih

WASHINGTON — Izraelski premier Šamir je izkoristil tudi svoj drugi dan obiska v ZDA, da je ameriškemu predsedniku Bushu in zunanjemu ministru Bakerju obrazložil svoje stališče o bližnjem zmiru. Šamir v bistvu trdi, da se noče pogajati z zastopniki PLO, prav tako pa zavrača mednarodno konferenco o palestinskem vprašanju.

Predsedniku Bushu je nato navedel in objasn timeri štirih točk, ki sestavljajo njegov program. Šamir izhaja iz campdavidskih sporazumov, na katerih hoče, v sodelovanju z Egiptom, graditi mirovni proces. Po Šamirovem načrtu naj bi Združene države Amerike in OZN pregovorile arabske države, naj prenehajo z napadi na Izrael. Arabska pomoč palestinskim organizacijam namreč zelo moti izraelskega premiera, ki trdi, da mora Izrael raz-

metavati s svojimi silami tudi na tej fronti.

Šele v četrti točki programa je Šamir podal nekaj konkretnih idej, ki niso povsem prepričale ameriških sogovornikov. Šamir je namreč predlagal proste in demokratične volitve na zasedenih arabskih ozemljih, izvoljeni Palestinci pa naj bi sestavljali neko palestinsko zastopstvo, ki bi se smelo sestajati z zastopniki izraelske vlade. Izvoljeni zastopniki in izraelska vlada naj bi se domenili za neko začasno upravno avtonomijo, iz katere naj bi bilo razvidno, če je dialog sploh možen.

Obstoj kakršnekoli palestinske države je po mnenju izraelskega politika le »povod za vojno, ne pa iskanje miru«, ameriški sogovorniki pa so ga prosili, naj bistveno zmanjša prisotnost vojaških enot v palestinskih mestih.

Šamir in ameriški predsednik Bush med sestankom v Beli hiši (Telefoto AP)

Ministrov ultimatum pristaniščnikom

GENOVA — V genovskem pristanišču je kriza še vedno na dnevnem redu. Težav je toliko, da so o Genovi razpravljali tudi na posebnem sestanku v palači Chigi. Genovski pristaniščniki so ponovno odprli krizo, ki je dejansko niso nikoli premostili, minister za trgovsko mornarico Prandini pa je od pristaniščnikov s praviim ultimatom zahteval, naj v roku enega tedna rešijo svoje interne težave in pričnejo ponovno redno poslovanje.

V nasprotnem primeru bo minister Prandini sklical osrednje sindikalne organizacije in se z njimi domenil za ukrepe, s katerimi naj bi ponovno zagotovili genovski luki spoštovanje pravice do dela.

V prihodnjem tednu naj bi sindikati prekinili s protesti in vsaj delno odprli genovsko luko. Minister je tudi obljubil, da bodo v tem tednu nadaljevali s pogajanj in iskali skupno rešitev iz krize.

Vizumi, manjšine, Izrael in Kosovo na tiskovni konferenci Iva Vajgla

BEOGRAD — Veleposlanik Ivo Vajgl je na tiskovni konferenci v zveznem sekretariatu za zunanje zadeve potrdil sprejem note, v kateri so pojasnili nadaljnji potek postopka v zvezi z zahodnonemškimi vizumi. »S partnerji v ZRN imamo stalne diplomatske stike, tako glede tega kot glede drugih vprašanih dvostranskih odnosov. Seveda bomo tudi v tem primeru storili vse, da bi zaščitili svoje interese, kar je bilo vodilo tudi v dosedanj aktivnosti.«

Novinar ameriške TV mreže NBC je vprašal, ali nameravajo storiti kakšne nove diplomatske korake v zvezi s položajem jugoslovanskih manjšin v Romuniji in Albaniji.

»Potrdim lahko, da je politika dobrososedstva naša trajna usmeritev in da imamo pri vseh sosedih enaka načela in interese. Ti vključujejo tudi razgovore o odprtih vprašanjih. Posameznim mnenj o različnih oblikah in posameznih vidikih jugoslovanske zunanje politike ne bi komentiral, očitno pa je, da obstaja cela vrsta zamisli in razmišljanj o tem. Vse to pazljivo spremljamo, vendar obstaja določeni način, na katerega oblikujemo jugoslovansko zunanjo politiko, pri čemer morajo sodelovati vsi dejavniki v Jugoslaviji, da bi dobili enotna stališča,« je

pojasnil Vajgl in dodal, »seveda vsaka naša akcija mora za zaščito pravic naših narodnostnih manjšin izhajati iz realnih dejstev in ocen, kaj želimo in kaj realno lahko dosežemo.«

Dopisnike Nove Makedonije in tednika Danas je zanimalo, ali je v stališču SFRJ v zvezi z morebitno obnovitvijo diplomatskih odnosov z Izraelom kaj novega. »V zvezi s tem vprašanjem vam ne morem povedati ničesar novega. V razpravah so bila različna stališča in predlogi, vendar nič takega, kar bi spremenilo naše uradno stališče.«

Poročevalca Borbe je zanimalo, kaj meni o pisanju italijanskega časopisa Unità o nekem tipično kriminalnem dejanju, ki naj bi se zgodilo na Kosovu.

»Preseneča nas neodgovornost tega uglednega in resnega časopisa, ki je z objavo članka o nekem kriminalnem incidentu, o primeru, ki je izven političnih dogajanj na Kosovu, in ki bi se lahko pripetil kjerkoli, v kateremkoli času dezinformiral svoje bralce. Kot je znano, na Kosovu že več dni ni prišlo do spopadov in torej tudi ni bilo žrtev. Policija je o omenjenem incidentu podala uradno sporočilo, h kateremu nimam kaj dodati.« (dd)

Odprta gospodarska vprašanja avtonomnih računov in cest

LJUBLJANA — V sredo je bil na delovnem obisku v SR Sloveniji podpredsednik deželne vlade Gianfranco Carbone. Na republiški konferenci SZDL Slovenije so ga sprejeli predsednik Jože Smole, Viktor Žakelj in Željko Jeglič. Razgovora pa se je udeležil tudi predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Marko Bulc.

Pogovori so bili zelo konkretni in so se nanašali na krepitev gospodarskega sodelovanja, še zlasti na nekatera odprta vprašanja.

Razprava je tako zajela obsejno gospodarsko menjavo, ki se razvija v okviru avtonomnih računov. Promet je pred dvema letoma dosegel 905 milijard lir (v obeh smereh), lani pa je padel za 15 odstotkov. Čez deset dni bo o celotni problematiki avtonomnih računov razpravljala mešana komisija na Brionih. S tem v zvezi je še vrsta odprtih vprašanj. Predvsem promet po avtonomnih računih upada, ker ni več pravih ugodnosti. V zadnjih desetih letih se je skoraj vsako leto podvojil, kar je kazalo na jugoslovanske notranje težave in neurejene odnose. Lani pa je začel v Jugoslaviji delovati devizni trg in je bilo ugodnosti pri uvozu konec. Izvoz pa je še vedno v okviru že uhojenih poti in zato dokaj visok. Nenehno se veča aktivni jugoslovanski saldo, ki je naložen v italijanski osrednji banki in se ne obrestuje. Treba je eliminirati stalni suficit, pospešiti izmenjavo in zanjo ustvariti ustrezne davčne ali podobne olajšave. V tej zvezi so zbornice že pripravile konkretne predloge.

Posebno poglavje so cestne povezave in zlasti pričetek gradnje obeh osimskih cest Razdrto - Sežana in Razdrto - Nova Gorica. Predvidevajo, da bodo še letos začeli graditi prva odseka, dolga po 10 km v obe smeri. Odprto pa je vprašanje finansiranja in celotne finančne konstrukcije. Doslej je zagotovljenih na različne načine okrog 80 milijonov dolarjev, potrebnih pa bi bilo približno 150 do 160 milijonov dolarjev. Vrste se težave, nenehne polemike o cestnem dinarju in njegove izkoriščanju, poleg tega mora Slovenija graditi karavanski predor in del ceste med Ljubljano in Zagrebom. Zastavlja se vprašanje, kako priti do dodatnih kreditov in možnosti nadaljnje pomoči, da bi začeli graditi obe

cesti čim prej, saj sta nujno potrebni in v interesu obeh strani.

Konkretne obveznosti iz sporazuma Gorla - Mikulič so izredno počasi uresničevane. Bilo je veliko predlogov in veliko zanimanja, ki pa je splahnel, ko se je izkazalo, da zahteva procedura dve leti. Celotno pri zvezi z odobrenimi projekti se stvari zelo počasi urejajo. Odprto je torej vprašanje dokončne učinkovitosti in izvrševanja, poleg tega pa so bili slovenski projekti prepogosto zavrnjeni, vendar pravi razlogi niso znani. To velja tako za seznam C, ki se nanaša na znanstvene raziskave in sodelovanje, kot na seznam B, ki predvideva industrijska vlaganja.

Pripravljenih je že več projektov za skupna vlaganja na italijanskem ozemlju, nekaj projektov pa tudi za vlaganja v Jugoslaviji po novih jugoslovanskih zakonih. Pri vseh teh primerih so še nekatere odprta vprašanja, ki se nanašajo na dovoljenja in zakonske omejitve, pri vlaganjih v Jugoslaviji pa se le z veliko težavo naredi kaj konkretnega, ker še vedno obstaja tveganje, kar bi bilo treba premostiti.

V nadaljnji razpravi so udeleženci poglobili konkretna vprašanja in dogovorili so se za nekatere posege, tako na ravni deželne vlade, kot tudi posredovanju dežele v Rimu ali prek socialističnih zastopnikov v deželi pri osrednji rimski vladi.

Razprava se je razširila na celotno gospodarsko in politično problematiko Jugoslavije in na oris zadnjih dogodkov. V tej zvezi je bil seveda govor o raznih opcijah jugoslovanskega razvoja glede na zaostrovanje položaja na Kosovu, naraščanje inflacije, pa tudi predloge in projekte nove zvezne vlade. Poudarjena je bila usmeritev SR Slovenije v Evropo, saj že zdaj večji del njene gospodarske menjava poteka v smeri konvertibilnega zahtevnega tržišča Zahodne Evrope in se manjša delež prometa na jugoslovanskem trgu. To je tudi jugoslovanska splošna orientacija, ki jo je treba vsestransko podpreti, saj odpira nove možnosti demokracičnemu razvoju in krepi sodelovanje, še zlasti ob meji. V tej zvezi so se ponudili tudi pri sodelovanju skupnosti Alpe-Adria in nekaterih negativnih polemikah.

Bogo Samsa

nadaljevanje s 1. strani

»Pravici je zadoščeno!«

atentata je namreč prišlo v času, ko je v Italiji bilo več podobnih zločinskih dejanj.

Razsodba porotnega sodišča v Benetkah z dne 25. julija 1987 je bila prva in doslej tudi edina, s katero so bili obsojeni atentatorji-fašisti in tudi edina, s katero je bilo dokazano, da so državne oblasti skušale prikriti odgovornost desnice.

Po prizivu takrat obsojenih imamo sedaj novo rozsodbo, prav tako izrečeno v Benetkah. Kriva ostajata le dva atentatorja, vsi drugi so bili oproščeni. Po mnenju tega sodnega zbora so preiskovalci ravnil po predpisih.

Marsikdaj se upravičeno vprašamo, kako je mogoče, da rezultate ene in iste preiskave, obtežilne ter olajševalne okoliščine, iste dokumente različni sodniki diametralno različno ocenijo. Kako je sploh mogoče, da so bile nekatere osebe leta 1987 spoznane za krive in obsojene, sedaj pa iste osebe niso več krive in so popolnoma oproščene. Kateri sodnik je ravnal pravilno, kateri pa napačno?

Res je le nekaj. Razsodba, izrečena v Benetkah 25. julija 1987, je bila edina te vrste v sodobni italijanski praksi. Na kasnejših procesih so bili popolnoma oproščeni vsi, ki so bili obtoženi, da so izvedli razne atentate v Milanu, v Brescii, v Bologni, na železnicah itd. Najbrž nekaterim ni bilo prav, da so Petovlje nekaj »posebnega«. Oddot normalizacija.

»Pravici je zadoščeno!«

Petovlje so majhno odročno naselje v odročni goriški pokrajini. Prav tako je že daleč za nami leto 1972. Minilo je polnih sedemnajst let. Nekaterim ni, da bi pogrevali takratna zločinska dogajanja, ne gre jim v račun, da bi obujali dejanja nekaterih visokih državnih funkcionarjev in nekaterih pripadnikov varnostnih služb. Kaj bi se vendar lovili okrog tega, saj se podobne stvari dogajajo tudi v drugih krajih na svetu, kjer oblasti še vedno prikrivajo zločinska dejanja varnostnikov, sodnikov, policistov ter politikov. Vsakdo na Zahodu in na Vzhodu ima polno košaro takih in podobnih grehov.

Take stvari se dogajajo v državah, kjer so sodniki in policisti v službi političnega režima. Dogajajo pa se tudi v pravni državi.

Nekateri bodo še naprej objekovali pobite svojce, kdor je bil oproščen, pa bo svojemu zavetniku lahko prižgal debelo svečo. Ob pokrajinski cesti pri Petovljah pa bo sameval kraški kamen v spomin na tri pobite karabinjerje. Enkrat letno, 31. maja, bodo tam počastili njihov spomin. Petovlje pa bodo ostale le zemljepisni pojem.

Bomo sploh kdaj mogli debeli knjigi o petovljski zadevi dati naslov Cayatovega filma?

Ožji odbor

potrebno, da ga sprejememo takoj, sta poudarila, obenem pa ocenila Garibaldijev osnutek iz prejšnje mandatne dobe kot enega izmed prispevkov k spoznavanju problematike, saj ga prejšnji ožji odbor

ni osvojil. Poudarila sta tudi, da je osimski sporazum jasno določil najnižjo možno mejo zakonske zaštite.

Svoje nasprotovanje je izrazil predstavnik misovske skupine Pontone, a ga je zavrnil predsednik Elia, rekoč, da se z oblikovanjem ožjega odbora strinja tudi vlada, ministra Maccanica pa je pozval, naj usklajuje svoje pobude s predsedstvom vlade.

V zvezi s sklepi komisije je sen. Spečič poudaril, da je nov korak v boju za odobritev globalne zaštite, čeprav je že sedaj jasno, da bo v odboru za usklajevanje besedil prišlo do ostrega vsebinskega soočanja. Zaskrbljujoče je omahovanje vlade, pa tudi ravnodušnost nekaterih vladnih strank. Kljub temu je sedaj potrebno, da slovenska manjšina s svojimi zavezniki stori vse, kar je potrebno, da bi se začeli postopek ne ustavil in da bi soočanje v ožjem odboru potekalo v čim bolj konstruktivnem duhu, brez pogajanja šovinističnih kampanj in morebitnih predvolilnih spekulacij.

Gorbačov

membrna vprašanja, da bi zatevala uradni obisk sovjetskega voditelja v Veliki Britaniji.

Predsednik Gorbačov pa je vsekakor izkoristil obisk v Londonu, da je kot običajno stopil med ljudi in tako učinkovito reklamiral novi imidž Sovjetske zveze. Tudi gospa Raisa je dala svoj doprinos. S soprogom sta obiskala Westminster in položila venec pred spomenikom neznanemu vojaku, sama pa je odslovila prevajalca in mirno kramljala v angleščini s svojimi gosti.

Svetoalec zelene liste obtožuje

Strupene težke kovine iz tržiške elektrarne?

TRST - Iz dimnikov tržiške električne centrale se sproščajo v atmosfero strupeni plini, ki so nasičeni s težkimi kovinami. Tako je poudaril s svojim vprašanjem delničnemu odboru deželni svetovalec zelene liste Andrea Wehrenfennig, ki je istočasno obsodil nestrezen načrt vodstva centrale in vlade F-JK, da bi v Trzinu kot kurivo uporabili takojmenovani RDF (gre za kurivo, katerega osnova so mestni odpadki).

Wehrenfennig je v svojem vprašanju dejal, da v premogovnem odseku elektrarne uporabljajo kot kurivo tudi saje kurilnega olja, ki se nabirajo v električnih filtrih sektorjev, ki jih poganjajo s tem oljem. V teh sajah pa naj bi bila znatna koncentracija strupenih težkih kovin, kot sta vanadij in nikel. V izogrevanju naj bi se kovini uplinili in se nato prosto sproščali v atmosfero. Po mnenju Wehrenfenniga je zelo hudo dejstvo, da elektrarna v Trzinu ni opremljena z nobenim ustreznim filtrom in da je zato že uporaba klasičnih goriv (pregon in kurilno olje) z ekološkega vidika zelo problematična, saj izpušni plini zastrupljajo okolje in ljudi.

V svojem vprašanju se je Wehrenfennig obregnil tudi ob načrt, ki ga je pripisal ustanovi za električno energijo Enel in deželi, da bi v kotlih tržiške električne centrale uporabljali kot kurivo RDF. To gorivo, ki ima kot osnovo mestne odpadke, po mnenju svetovalca zelene liste ni varno. Ker je organizacija diferenciranega zbiranja odpadkov zelo pomankljiva, je menil Wehrenfennig, so mestni odpadki in tudi RDF nasičeni s težkimi kovinami in s plastiko, ki vsebuje klor. Pri izogrevanju nastajajo tako zelo strupene snovi, med katerimi tudi zloglasni dioksin, kot naj bi dokazal tudi nedavni primer upepeljevalnika v Sovodnjah.

Zaradi tega je svetovalec zelene liste zahteval, naj odbor pojasni, ali ve za Enelov načrt o uporabi saj kurilnega olja in kaj točno namerava z gorivom RDF.

Omeniti velja, da je bila elektrarna v Trzinu že večkrat tarča kritik naravovarstvenikov zaradi njenega negativnega vpliva na okolje. Med drugim naj bi tudi »bolezen« gozdov bila posledica plinov, ki jih elektrarna sprošča v atmosfero.

Tudi slovenščina uradni jezik na Pokrajini

SKGZ pozitivno ocenila sklep pokrajinskega sveta v Gorici

Razprava o položaju na Goriškem nasploh

Na goriški občini že dolgo vrsto let deluje Konzulta za slovenska vprašanja. Ustanovili so jo na pobudo socialistov v letih levosredinske večine. V njej so zastopniki Slovenske kulturno gospodarske zveze, Zveze slovenske katoliške prosvete, Sindikata slovenske šole ter trije izvedenci. Vse te imenuje goriški občinski svet, seveda potem ko so mu omenjene organizacije posredovale svoje kandidate. Konzulta je na goriški občini opravila veliko koristnega dela.

Podobno konzulto bodo imeli tudi v goriški pokrajinski upravi. Predlog o ustanovitvi so sprejeli prejšnji teden na pobudo komunistov. O koristnosti take konzulte je bil na Pokrajini govor že več let. Sedaj je ta konzulta ustanovljena. Razen fašistov so zanjo glasovale vse politične skupine, ki so zastopane v goriškem pokrajinskem svetu.

Brez dvoma bo od te konzulte imela korist vsa slovenska narodnostna skupnost. Na Pokrajini pa bodo na tak način tudi seznanjeni s slovensko problematiko, ki morda kdaj pa kdaj ne pride do izraza tako, kot bi bilo treba.

Kot smo obširno poročali, je Goriški pokrajinski svet na svoji zadnji seji sprejel tudi sklep o rabi

slovenskega in furlanskega jezika. Ta je bil sprejet z večino glasov, nekaj glasov pa je bilo nasprotnih. Sklep je v teh dneh tarča živahnih polemik nacionalističnih krogov, ki nam osporavajo naše pravice.

O obeh vprašanjih je tekla razprava tudi v Izvršnem odboru SKGZ. Tu so z zadovoljstvom sprejeli na znanje še zlasti sklep o rabi slovenskega jezika v goriškem pokrajinskem svetu. To stališče Pokrajinskega sveta je toliko bolj važno, ker prihaja v času dolgih zavlačevanj in molka okrog priprav vladnega osnutka našega zaščitnega zakona in ob istočasni ofenzivi vseh nacionalističnih sil proti kakršnimukoli za Slovence sprejemljivemu zakonu. V Izvršnem odboru SKGZ so prepričani, da je sklep sprejet v Goriškem pokrajinskem svetu tembolj važen, saj bo nedvomno imel svoj politični učinek.

V Izvršnem odboru SKGZ so obširneje razpravljali o dogajanju na Goriškem nasploh. Predsednik pokrajinskega odbora SKGZ Mirko Primožič je v svojem poročilu naglasil pozitivne premike, ki jih je naša narodnostna skupnost dosegla v zadnjem času. Poudarjena je bila velika vloga, ki jo ima Kulturni dom, kjer se zbirajo Slovenci in Ita-

lijani. Marsikatera pobuda odločilno prispeva k medsebojnemu spoznavanju in tudi k sporazumevanju. V ta okvir sodijo številne kulturne pobude, pri katerih so soudeleženi tudi Goriška občina, Goriška pokrajina in nekatere italijanske kulturne ustanove. Poleg slovenskih prihajajo v Kulturni dom tudi italijanski pisatelji, slikarji in drugi kulturniki. Se zlasti so bili pozitivno ocenjeni gledališki festival obeh Goric kot tudi festival slovenskega filma, ki ga je priredil Kinoatelj in ki je letos imel precej odziva v italijanski javnosti, saj so o njem pisali najbolj razširjeni italijanski časopisi.

Boljši kot v preteklosti so tudi stiki SKGZ z goriško politično—upravno stvarnostjo. Za vse Slovence izredno pomembna je gradnja slovenskega šolskega centra. Pokrajinska uprava je izdala knjigo o slovenski prisotnosti pri nas, pripravlja pa posvet in knjigo o Tolminskem puntu.

V razpravi, v kateri je sodelovalo več članov IO SKGZ, so analizirali tudi nekatera druga področja delovanja Slovencev na Goriškem, od tistih, ki zadevajo upravno—politično področje pa tudi tiste, ki zadevajo kulturno in gospodarsko področje.

Raziskava Morske biološke postaje iz Portoroža
Skromen potencial Sev. Jadrana

PORTOROŽ — Dno jugoslovanskega dela Tržaškega zaliva je tako skromno naseljeno s takojmenovanimi vrstami komercialnih pridnenih rib, mehkužcev, školjk in drugih organizmov, da bi brez bojazni preloma na tem območju rentabilno ribarilo le pet manjših ladij, opremljenih s tehnologijo globinske povlečne mreže, in največ tri ladje, ki z dredžami (ramponi) z dna strgajo školjke. Slednjim bi ribolov dovolili le s pogojem, da pride do obnove fondov školjk, ki jih je povsem iztrebil prelov pred leti, in pomor, do katerega je prišlo zaradi pomanjkanja kisika na dnu Tržaškega zaliva jeseni 1987.

To so glavne ugotovitve enoletne raziskave življenja na morskem dnu v jugoslovanskem delu Tržaškega zaliva, ki so jo opravili raziskovalci portoroške Morske biološke postaje, Inštituta za biologijo Univerze Edvarda Kardelja iz Ljubljane, in raziskovalnega oddelka portoroške DO Droga. Raziskavo je naročil republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, z njo pa naj bi v bistvu prišli do znanstveno podkrepljenih podatkov, kakšne so resnične možnosti gospodarskega ribolova na tem najsevernejšem delu Jadrana, s posebnim poudarkom tudi o možnostih skupnega ribolova z italijanskimi ribiči v »četverokotniku«, ki je bil z mednarodnim sporazumom ratificiran v začetku leta 1987.

Raziskovalci portoroške Droge in Morske biološke postaje so v enem letu s pomočjo ribiških bark Trska (uporaba globinske povlečne mreže) in Biser (nabiranje školjk z dredžjo) »prečesali« jugoslovanski del Tržaškega zaliva v vseh štirih letnih obdobjih in tako dobili sliko celotnega življenjskega ciklusa na morskem dnu. Ulov in kasnejše analize so potrdile hipotezo, da je komercialna vrednost ribolova naravnih populacij pridnenih rib, mehkužcev,

školjk in drugih organizmov v tem delu Tržaškega zaliva izjemno skromna.

Iz zaključkov sledi, da bi na celotnem območju - le to izključuje ribarjenje s povlečnimi mrežami in dredžami v pasu ene milje od obale, v zalivih in predlaganem rezervatu pred Piranom - brez bojazni preloma letno lahko navalili največ 180 ton belih rib in mehkužcev. V vsem letu bi tako rentabilno ribarile le štiri manjše barke z globinsko mrežo. Po drugi strani bi v jugoslovanskem delu »četverokotnika« lahko dopustili v enem letu ulov le 30 ton rib in mehkužcev, kar v bistvu predstavlja 200 ribolovnih dni samo za eno barko. Še manjše pa bi bile dopustne količine ulova školjk (seveda, če se bodo te ponovno naselile), saj bi po naseljenosti v letu 1987 lahko dovolili ulov le stotih ton školjk na leto. Z dredžami bi tako vse leto rentabilno lovile le tri manjše ladje, v območju »četverokotnika« pa le ena ladja in še ta samo 30 dni v letu.

Raziskava je torej pokazala, da je bil mednarodni sporazum o skupnem ribolovu v začrtanem četverokotniku Tržaškega zaliva predvsem politično »dejanje«, ki ni temeljilo na dejanskem poznavanju naravnih danosti in zmožnosti ribolova. Uresničitev skupnega izkoriščanja četverokotnika bi bila možna le, če bi se jugoslovanski ribiči odrekli ribolovu z globinskimi mrežami in dredžami in si v zameno pridobili pravico za ribolov drobnih plavil rib v italijanskem delu četverokotnika. Veliko večje možnosti sodelovanja pa se ponujajo edinole v večjem izkoriščanju morja s skupnim vlaganjem in razvijanjem marikulture in z nasajanjem umetno vzgojenih školjk na naravna rastišča na območju vsega četverokotnika.

IZTOK UMER

Slikarka Wanda Maria Corso
v Beneški galeriji v Špetru

ČEDAD - Konec prejšnjega tedna so v Beneški galeriji v Špetru odprli razstavo slik umetnice Wande Marie Corso. Odprtje razstave, ki je privabilo veliko ljudi iz Nadiških dolin pa tudi iz Čedada in iz Vidma, je z marsikaterega vidika pomembna novost v delu galerije. Predvsem je to prva samostojna razstava umetnice v deželi, poleg tega pa s to razstavo Beneška galerija poudarja, kot je dejal v uvodni besedi Pavel Petricig, pripravljenost sodelovanja z vsemi in odprto do vsake umetniške »govorice« in izraza.

Wanda Maria Corso, ki je diplomirala na milanski akademiji Brera, se je pred nedavnim preselila v Čedad. V Beneški galeriji je dala na ogled slike, ki jih je uresničila z mešano tehniko in v katerih se odraža njen umetniški navdih.

Na otvoritvi sta med drugimi sodelovala odbornica za kulturo špetske občine Bruna Dorbolo in pokrajinski svetovalec Giuseppe Blasetig, ki sta pohvalila delo Beneške galerije, ker nedvomno bogati kulturno sceno Nadiških dolin. Razstava Wande Marie Corso bo odprta do 13. aprila.

Na sliki: Prizor z otvoritve.

Prihodnji teden v Piranu
Tartinijevi dnevi

Šest mesecev je, odkar so v Piranu znova odprli vrata prenovljene Tartinijeve hiše. V tem kratkem času je spet zaživela kot sedež Skupnosti Italijanov in kot eden najbogatejših kulturno zgodovinskih spomenikov v tej obalni občini in širšem prostoru.

»V Skupnosti Italijanov občutimo nove pogoje dela, ki nam jih ponuja obnovljena Tartinijeva hiša,« pripoveduje Rosana Milosavljevič. »V številne kulturno umetniške skupine se je vključilo veliko novih ljudi. Tudi za prireditve, ki jih organiziramo, je večje zanimanje, pa ne le pripadnikov narodnosti, temveč vseh krajanov mesta in okolice. Razumljivo je, da tudi vabljiv prostor pri tem opravi svojo.«

V Piranu lahko z veseljem ugotovijo, da se že od prenove dalje uresničuje ena temeljnih želja o namenu te palače, ki naj ne bi služila le ozkemu krogu ljudi. Nasprotno, vrata Tartinijeve hiše so široko odprta in zapolnjujejo vrzel v kulturni in prostorski ponudbi kraja. Zaživelo je sodelovanje z mestno knjižnico, ki v Tartinijevi hiši pripravlja literarne večere, mladinci so pripravili več svojih predavanj, s portoroškim Avditorijem si izmenjujejo prireditve. V hišo zavijejo številni obiskovalci Pirana, domači in tuji turisti, ki načrtovano ali povsem naključno želijo pogledati v bogato notranost. To jim zagotovi v Skupnosti italijanov tudi omogočilo, vendar le v času, ko so tudi sami prisotni. Na pragu turistične sezone pa se v Skupnosti zavedajo, da bi morali poskrbeti za

neprekinjeni obisk vseh prostorov. Razmišljajo tudi o tem, da bi morali obiskovalcem pripraviti morebiten vodič v več jezikih, ki bi na primeren način predstavil vse, kar je videti. Zanimivih in dragocenih stvari pa je veliko in nove še odkrivajo.

Prav v teh aprilskih dneh pa se v Piranu pripravljajo na letošnje Tartinijeve dneve. Dvodnevno manifestacijo bosta organizirali Skupnost Italijanov G. Tartini in portoroški kulturni in kongresni center ob sodelovanju Ljudske univerze iz Trsta, medtem ko bo občinska skupščina prevzela pokroviteljstvo. V petek, 14. aprila bo v Avditoriju v Portorožu slavnostni koncert dubrovniškega orkestra, dan kasneje pa pripravljajo v Tartinijevi hiši pogovor o življenju in delu slavnega violinista. Predstavili bodo tudi publikacijo o Tartinijevi zapuščini v Piranu in ves dan odprli vrata palače vsem obiskovalcem, ki jih bodo v mesto pripeljale celo domače turistične agencije. Manifestacijo bo s koncertom Tartinijevih in Vivaldijevih del zaključil Obalni komorni orkester iz Kopra.

Letošnji Tartinijevi dnevi v Piranu bodo zagotovo koristno prispevali k oživljanju violinistove zapuščine in pravilnemu vrednotenju njegovega dela, saj organizatorji pričakujejo prispevke uglednih muzikologov in ljubiteljev tovrstne glasbene zvrsti. Z manifestacijo pa se začnejo tudi priprave na proslavitev okroglega obletnice rojstva Giuseppea Tartinija.

MIRJAM MUŽENIČ

Čedajska Ljudska banka
je utrdila svoj položaj

ČEDAD - V lanskem poslovnem letu so v zavodu Banca popolare v Čedadu imeli sedem milijard lir dobička, kar je 13,88 odstotka več kot leto prej. V lanskem letu so nabrali 561 milijard lir vlog.

Zavod Banca Popolare v Čedadu širi svoje obzorje in veča število članov. Samo v lanskem letu so pridobili 657 novih članov—delničarjev. Vseh je sedaj 4.242.

V lanskem letu so pričeli tudi s posodabljanjem notranjih služb. Graditi bodo pričeli nov osrednji sedež banke. Poslovalnice imajo v Čedadu in v več sosednih krajih, še zlasti kjer je prisotna perspektivna industrija.

Pred časom je bil govor o tem, da bi se čedajska ljudska banka združila s sorodno banko v Vidmu. Zdi se, da so se pogajanja izjalovila in zato tudi želja čedajske banke, da se še bolj utrdi. Trenutno je njen predsednik Lorenzo Pelizzo, ki je istočasno tudi predsednik Konzorcija ljudskih bank v deželi Furlaniji Juljski krajini s sedežem v Codroipo.

Priprave za sejem rož

PORTOROŽ — Portoroško Hortikulturno društvo, oziroma njegovi člani že pripravljajo 21. sejem rož, ki bo tudi letos v portoroški marini, vendar bo tokrat odprt le dva dneva - 30. aprila in prvega maja. Sejem rož (seveda bodo razstavili in prodajali tudi sadno in okrasno dreve, sadike, grmičevje, semena, gnojila, kmetijska orodja, vrtno opremo, zdravilna želišča in še vrsto drugih izdelkov in krame) bo od-

prt v enem od hangerjev portoroške marine in sicer od 9. do 19. ure.

Lani je sejem obiskalo 18 tisoč ljudi, sodelovalo je 80 razstavljalcev, za letos pa organizatorji ne napovedujejo bistvenih novosti. Pričakujejo, da bo razstavljalo več vrtnarjev tudi iz drugih slovenskih krajev in iz drugih republik. Iz zamejstva pa verjetno ne bo nikogar, ker so imeli v minulih letih precej težav pri prestopu meje, zaradi zahtev fitopatološke službe. (BS)

Za krepitev
italijanskih
medijev v Istri

MILAN - Italijanska vlada in tudi italijanska sredstva množičnega obveščanja bi morali posvetiti večjo pozornost življenju in delu italijanske narodnostne skupnosti v Jugoslaviji. Tako je poudaril glavni urednik lista »La Voce del popolo« Ezio Mestrovich med srečanjem z milanskimi novinarji. Srečanje je vodil predsednik lombardijske novinarske zbornice Carlo De Martino.

»Uradno ima naša skupnost 14.132 pripadnikov,« je nadaljeval Mestrovich, ki je sodeloval na tečaju milanske šole za novinarstvo, »osebno - in z mano tudi vostvo Unije - sem pa prepričan, da je Italijanov v Jugoslaviji veliko več. V zadnjih letih je precej Italijanov odšlo, mnogi drugi pa so se, tudi zaradi mešanih zakonov, opredelili za jugoslovansko narodnost, ker nudi na vseh področjih večje možnosti.«

Mestrovich in njegovi sodelavci so milanskim kolegom orisali napore za ohranitev italijanske identitete v Istri in pri tem poudarili vlogo dnevnika »La Voce del popolo«, mesečnika »Panorama«, tednika za otroke in trimesečnika o umetnosti in kulturi. Dodali so tudi, da bodo v kratkem, tudi s pomočjo italijanske vlade, veliko naložili v tehnologijo, da bi izboljšali kakovost teh časopisov in si tudi na ta način pridobili več bralcev. Krepitev sredstev množičnega obveščanja pa je po mnenju Mestrovicha in njegovih sodelavcev javnostno avtonomijo in neodvisnost od osrednjih oblasti.

Po nedavni uvedbi prispevka za zdravstveno oskrbo

V uradih SAUB je ozračje dokaj vroče Ticketi spravljajo marsikoga ob živce

Pri okencih Krajevne zdravstvene enote v ulicah Nordio, Stuparich in Ghiberti je od 10. do 12. ure vse vroče. Ob teh urah se namreč nabere gosta vrsta ljudi, ki čakajo pred okenci, da bi rezervirali zdravniški pregled in izvide, ali pred blagajno, kjer morajo plačati ticket. Ozračje v prostorih zdravstvene ustanove je kar naelektrirano, saj so ljudje upravičeno nezadovoljni z zakonskim odlokom, ki je stopil v veljavo s 1. aprilom in po katerem so primorani plačevati še dodatne prispevke za zdravstvo. Če je čakanje v vrsti vedno neprijetno, pa je v teh dneh, ko se moramo šele navaditi na nov davek, dobesedno nevzdržno.

Kdor je v teh dneh nepričakovano zbolel ali se je ponesrečil in mu poti v urade zdravstvene ustanove niso tako domače, je bil gotovo dvakrat bolj živčen, kot bi bil v normalnih okoliščinah, ko je bilo treba opraviti eno samo pot do okenca za rezerviranje pregledov. A niti starejši ljudje, ki se zaradi šibkejšega zdravja pogosteje odpravljajo k zdravniku, niso nič boljše volje, saj je muka za ne še večja.

Ko smo se včeraj odpravili v urade SAUB v Ul. Nordio, smo pričakovali, da bodo ljudje godrnjali, nismo pa pričakovali, da bodo tako izgubljali živce. Priča smo bili nekaterim prizorom, ki so celo v nekoliko nevrotičnem Trstu neobičajni. Ko smo čakajoče vprašali, kaj mislijo o novih ticketih, smo dobili en sam odgovor. Vsi so začeli glasno protestirati proti vladnemu ukrepu in proti vladi sami, ki »zna samo žreti«. Starejši gospod — povedal je, da ima že 84 let — je dejal, da je to prava sramota. »Naj pridejo politiki čakati v vrsto, bodo že videli, da ne moremo tako naprej. A kaj jim mar, če moramo navadni smrtniki plačevati. Oni si lahko dovolijo boljše zdravstveno oskrbo. Pod fašizmom je bilo drugače,« je zaključil nostalgичni gospod. Drugi starejši moški je še dodal, da so vsi politiki — ne

glede na stranko — sami tatovi. »A kaj,« je žalostno ugotavljal, »vsak narod ima vlado, ki si jo zasluži.«

Če sta bila dva moška zelo pesimistično razpoložena, pa so bili drugi bolniki nekoliko bolj umirjeni, pa čeprav so bile njihove kritike na račun vlade prav tako ostre. Najbolj umirjeno je odgovoril moški srednjih let. »Ticketi so preveč slani,« je dejal. »Prej nam ni bilo treba plačevati ničesar, naenkrat pa moramo plačevati tudi po 20 tisoč lir za en sam pregled. S tem ukrepom gotovo ne bodo skrčili primanjkljaja, saj bo oblastem pridobljeni denar rabil samo za to, da ga bodo lahko trošili še več.«

Prav v tistem trenutku je moški, ki je pravkar govoril z uslužbencem pri blagajni, začel rjoveti. Uslužbenec mu je namreč razlagal, da ni v njegovi pristojnosti izdajati dovoljenj za brezplačne preglede in zdravlila. Moški, ki je verjetno opravil že več poti, je nenadoma izgubil živce in ozmerjal uslužbenca in z njim vso zdravstveno ustanovo vred. Takoj za njim je bila na vrsti starejša gospa, ki je hotela plačati ticket. Ker pa je zdravniški pregled rezervirala v Ul. Stuparich, pa jo je uslužbenec opozoril, da mora ticket plačati v blagajni istega urada. Gospa, ki je očitno imela mirnejši značaj, se ni znesla nad uslužbencem, ampak je hlipajoče in avtomatično ponavljala: »Vedno več poti, vedno več poti.«

Očitno je torej, da so novi ticketi marsikoga spravili ob živce. Iz Rima pa prihajajo pomirjujoče vesti. Uvedba ticketov ni sprožila samo polemike v opoziciji, pač pa je razklala — kaže — tudi koalicijske stranke. Zato lahko pričakujemo spremembe. V Trstu se medtem pripravljajo na štirurno splošno stavko, ki so jo za ponedeljek, 10. aprila, proglasili sindikati CGIL, CISL in UIL. Tržaška federacija KPI pa je včeraj na Goldonijevem trgu že pobirala podpise proti ukrepu.

Na zgornji sliki (foto Križmančič) vrsta v uradih v Ul. Nordio, spodaj (foto Magajna) pa zbiranje podpisov.

Ko se Slovenci množično zberemo na prireditvah

Pomlad je čas množičnih prireditev, kar je dokazala tudi prejšnja nedelja. Resnično veliko ljudi se je zbralo v občinski telovadnici v Nabrežini, kjer je bila pevska revija Primorska poje. Množica je v telovadnici v Zgoniku prisostvovala srečanju slovenskih humoristov. Množica se je zbrala na strelišču na Opčinah, da bi proslavila 45-letnico smrti 71 talcev.

Številke same po sebi verjetno niso vse, dejstvo pa, da toliko slovenskih ljudi spremlja kulturne in drugačne prireditve, marsikaj pove. Slovenci nismo izgubili smisla za skupnost, združevanje je še vedno oblika izpričevanja naše prisotnosti. Na vabila naših organizacij nismo gluhi, ob tem seveda izbiramo.

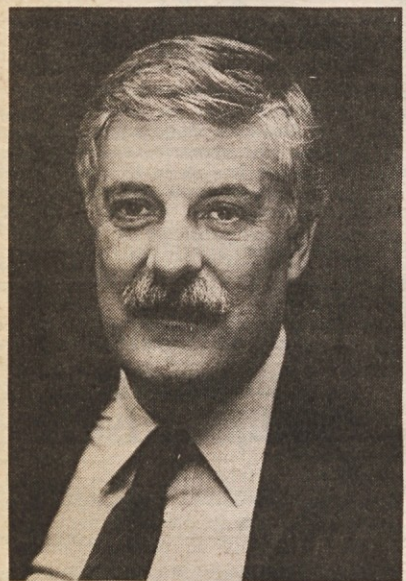
Ni naključje, da so nekatere prireditve veliko bolj obiskane kot druge. Petje ostaja zvrst, ki je ljudem pri srcu, hkrati pa se znamo oddaljiti od tradicije in prav humor postaja nekaj, kar nas zanima, kar privablja izjemno veliko ljudi. Seveda ima humor v svojem bistvu veliko ljudskega in to od nekdaj. Ob prireditvah ne pozabimo na preteklost in tudi ta navezanost marsikaj pove.

Vsekakor se je treba ob številkah zamisliti. Pomembno je, da se v eni sami nedelji lahko zbere na različnih prireditvah več kot dva tisoč ljudi. Zbrali so se in se še bodo na prireditvah, ki bodo zaznamovale našo spomlad in poletje. Pomembno je, da takšne prisotnosti ne zapravimo in da jo vedno znova napolnimo z vsebino. Slovenski ljudje niso gluhi, radi odgovorijo na vabila organizacij in prireditev, ta pripravljenost pa je nenavadna moč, ki jo moramo čuvati.

Pogovor z bivšim članom upravnega odbora KZE Mirom Oppeltom

»Zdravstvo je upravljivo a pod določenimi pogoji«

Po političnem dogovoru petstrankarske koalicije, ki je v novi upravni odbor Tržaške krajevne zdravstvene enote izvolila predstavnike KD, PSI, PLI in KPI, se je prvič, odkar je bila KZE ustanovljena, zgodilo, da v tem upravnem telesu ni nobenega Slovenca. Predstavnika Slovenske skupnosti

Mira Oppelta, ki je bil član upravnega odbora KZE od same ustanovitve in ki torej dobro pozna vzroke tržaškega zdravstva, smo ob tej — za Slovence žal negativni — novosti zaprosili za intervju.

Začniva pri kritiki, ki jo je večkrat slišati na račun upravnega odbora KZE, češ da so v njem bančni uradniki, novinarji, odvetniki, torej ljudje, ki se z medicino bolj malo spoznajo. Kako bi odgovoril nanjo? »Z razliko od ostale javne uprave, je zdravstvo pač tisto, ki ga preizkušamo na lastni koži in je zato vsa zadeva veliko bolj boleča in resnejša od vseh ostalih. Res je tudi, da ljudje lahko neposredno preverjajo delo zdravstvenih upraviteljev. Toda v zdravstvu ni nič slabše kot v celotni javni upravi. Govorim seveda za Trst, drugod so stvari morda drugačne. V Trstu smo v upravnem odboru vedno imeli tudi ljudi, ki so imeli izkušnje z managerstvom. Na splošno bi rekel, da so prav izkušnje z managerstvom najbolj pomembne, kajti tudi dober zdravnik, ki se ne spozna na to, ni v veliko pomoč. Strukture so namreč vedno bolj zapletene, vse je avtomatizirano, naprave so najmodnejše, treba je reševati probleme z osebjem in imeti poseben

čut za tako delikatne zadeve, kot so storitve za bolnike. Idealno bi seveda bilo, da bi imeli ljudi, ki imajo vse te sposobnosti. Žal pa jih v javnem sektorju ni.«

V upravnem odboru KZE si bil osem let. Kakšna je tvoja izkušnja, katere so bile v tem obdobju največje težave? »V začetku, ko je bilo treba izvesti zdravstveni preustroj, je bilo veliko težav zlasti zaradi razsežnosti zdravstvene enote. Združiti je bilo treba službe, ki so prej delovale v različnih upravah, univerzo, s katero so odnosi vedno težavni, psihiatrijo, vse to ob velikem številu ostarelih. Vsekakor smo že po poldrugem letu od ustanovitve KZE odprli katarinsko bolnišnico in torej uresničili okrog 80 odstotkov njene vrednosti. Mislim na opremo, aparature itd. Z birokratskega vidika je to bil pravi čudež. Izbiro Katinare seveda nismo opravili mi, to nam je bilo dano, vendar če bi čakali še eno leto, bi verjetno katarinske bolnišnice sploh ne odprli, ker so takrat po vsej državi ustavili gradnjo bolnišnic. Katinara je stala 85 milijard, enaka bolnica na Dunaju pa je stala 35 odstotkov več. Tudi to je treba upoštevati.«

Kako je odbor upošteval tvojo pripadnost slovenski manjšini? »Ko je šlo za specifično problematiko, so to vedno upoštevali. Seveda je tisti, ki ga pač imajo za predstavnika nekoga, vedno pod dvojno kontrolo in mora zato dati od sebe štirikrat več kot ostali.«

V tvoje dobro bo gotovo ostal zapisan trud za ustanovitev slovenske socio-psiho-pedagoške službe. Si pri tem moral premostiti veliko zaprek? »To ni bila lahka zadeva. Njeno samostojnost je bilo treba stalno braniti in to ne samo pred političnimi napadi. Proti njeni avtonomiji so bili tudi nekateri poklicni krogi. Bistveno je vsekakor, da služba ohrani to svojo značilnost.«

Kateri so po tvojem najbolj pereči problemi tržaškega zdravstva? »Predvsem dva: veliko število ostarelih in pomanjkanje teritorialnih služb. Da bi rešili prvega, in s tem tudi prenatrpanost bolnišnic, je v prvi vrsti potrebno, da tržaška občinska uprava uresniči službe, ki so v njeni pristojnosti. Prepričan sem, da je javno zdravstvo upravljivo, vendar pod določenimi pogoji. Eden od teh je zadostno število osebja. Z zadnjimi klestenji Dežele pa teh pogojev ni. Žal predvidevam, da bo v prihodnjih dveh letih položaj v Trstu še bolj zaskrbljujoč.«

Bolonjski učiteljiščniki včeraj na obisku na učiteljišču Slomšek

Učiteljišče Anton Martin Slomšek je včeraj obiskala skupina dijakov iz Bologne, ki obiskujejo tamkajšnje učiteljišče Laura Bassi. Okrog 50 dijakov je tako spoznalo, kako poteka pouk na sorodni slovenski šoli. Namen poučne ekskurzije, so nam povedali bolonjski profesorji, je bilo namreč spoznati novo kulturno okolje. Razveseljivo je torej dejstvo, da so se v Bologni potrudili, da bi prišli v stik s slovensko šolo.

Dijaki učiteljišča so pripravili res prijeten sprejem. Bolonjski dijaki so tako lahko prisostvovali učnim uram in prisluhnili slovenskemu jeziku. Nato pa so si ogledali majhno prireditev, med katero so slovenski dijaki zapeli Prešernovo Zdravljico — ravnateljica Slokarjeva jim je razložila, da je to himna prijateljstvu med narodi — in orisali značilnosti svoje šole. Prof. Samo Pahor jih je seznanil z zgodovino Slovencev ter jim razkazal Trst.

Po gostovanju na Češkem Delo in novi načrti zbora Primorec-Tabor

Med številnimi zbori, ki se v teh dneh pridno pripravljajo za nastop na letošnji jubilejni reviji Primorska poje, je tudi mešani pevski zbor Primorec-Tabor, ki smo ga obiskali pred dnevi na vajah v Prosvetnem domu na Opčinah.

»Dve novosti pripravljamo za naš nastop, ki bo na ključnem koncertu 22. aprila v Kulturnem domu v Trstu,« nam je zaupal pevovodja Matjaž Šček. »Gre za skladbo Pavla Merkúja "Živeti boli" na tekst pesnika Kuntnerja in skladbo Alda Kumarja "Claudia". Merkú in Kumar sta ju napisala prav za ta zbor. Za kakšni skladbi gre in kako so ju pevci pripravili, pa bomo slišali na nastopu.«

Delovanje zbora Primorec-Tabor pa se ne omejuje le na že ustaljene smernice in na sezono, ki traja od septembra do junija, temveč je dobro in premišljeno programirano na osnovi ciklov. Tak ciklus predstavlja na primer priprava za nastop na reviji Primorska poje, drugi tak ciklus vaj bo posvečen snemanju programa, ki je avtorsko obarvan (gre za skladbe Merkúja in Kumarja) na Radiu Koper.

»Pred in po tem smo in bomo še imeli razne koncerte in nastope. Naj tu omenim, da smo v tej sezoni nastopili v Celju, Rogaški Slatini, v sugestivni cerkvi nad Kanalom, v Štandrežu, na Dnevih slovenske kulture v Cankarjevem domu v Ljubljani in še marsikje. Junija nas čaka nastop v Zagrebu na poletnih igrah, nato še v Dekanih. Naj še omenim letošnje koledovanje, ko smo ob božičnih praznikih hodili od hiše do hiše, od Trebče do Opčin, in prepevali stare kolednice.«

Seveda smo ob tem našem obisku na Opčinah namenili dobršen del našega razgovora gostovanju, ki ga je zbor opravil med velikonočnimi prazniki na Češkem.

»Tri pomembne koncerte smo opravili na tem gostovanju: dva v Olomoucu enega pa v zelo lepi in akustični dvorani v kraju blizu Olomouca.«

Da je prišlo do tega gostovanja, je zasluga našega tržaškega glasbenika in dirigenta Stojana Kureta, ki je bil povabljen na Češko, da vodi komorni orkester v Olomoucu. Na programu je bila Mozartova Maša v C-duru.

Komornemu orkestru sta se tako pridružila mešani zbor Primorec-Tabor in mešani pevski zbor iz Olomouca. Nad 100 pevcev in okrog 30 orkestrašev je izvedlo koncert, ki je navdušil nad 1000 poslušalcev, ki so se zbrali v stolni cerkvi. Bil je to uspeh za pevce, orkester, pa tudi za dirigenta Kureta.

»Naš zbor je imel ob tej priložnosti še dva samostojna koncerta; enega v stolnici, drugega pa v bližini Olomouca. V stolnici se je zbor predstavil s svojim klasičnim programom umetnih in ljudskih pesmi, na drugem pa je izvajal izključno ljudske pesmi: rezijanske, beneške, istrske in koroške, ki jih je spremljala tudi primerna orodja. Občinstvo nas je izredno toplo sprejelo, česar smo bili seveda zelo veseli.«

Po treh koncertih so si pevci in pevke privoščili še obisk Prage in njenih zanimivosti in lepote. Ko so se z družbenim večerom poslovili od Olomouca, je seveda stekla tudi beseda o bodočih stikih in sodelovanju. V Olomoucu deluje društvo, ki vključuje zore v različnih zasedbah. Otroški zbor tega društva bo že avgusta opravil turnejo po Sloveniji in bo verjetno prišel tudi k nam; za prihodnje leto pa je predvidena izmenjava med mešanimi pevskimi zbori.

MePZ Primorec-Tabor, ki šteje sedaj 45 pevcev in pevk, vodi dvakrat tedensko. Pevci prihajajo na vaje tudi iz Sežane, Kopra, eden celo iz Ljubljane. Dirigentu Ščeku pomagajo kot korepetitorji Vilma Padovan, Boža Hrvatič, Branko Bratož, medtem ko skrbi za vokalno-tehnično pripravo prof. Janko Ban.

»To, da so se pred nekaj leti združili mladi pevci z Opčin in iz Trebče, je bilo brez dvoma pozitivno dejanje. Zavedamo pa se, da živijo naši mladi v svetu video in stereofonije, torej v svetu tehnike, kompjuterjev. V tem svetu je treba iskati vedno nekaj novega, svežega - v našem primeru vsebinsko in programsko nove poti petja. Če zamudimo to priložnost, če se ne prilagodimo novim tokom tudi v petju, nas bo čas pregazil. Po poti iskanja novega želimo in bomo nadaljevali.«

NEVA LUKEŠ

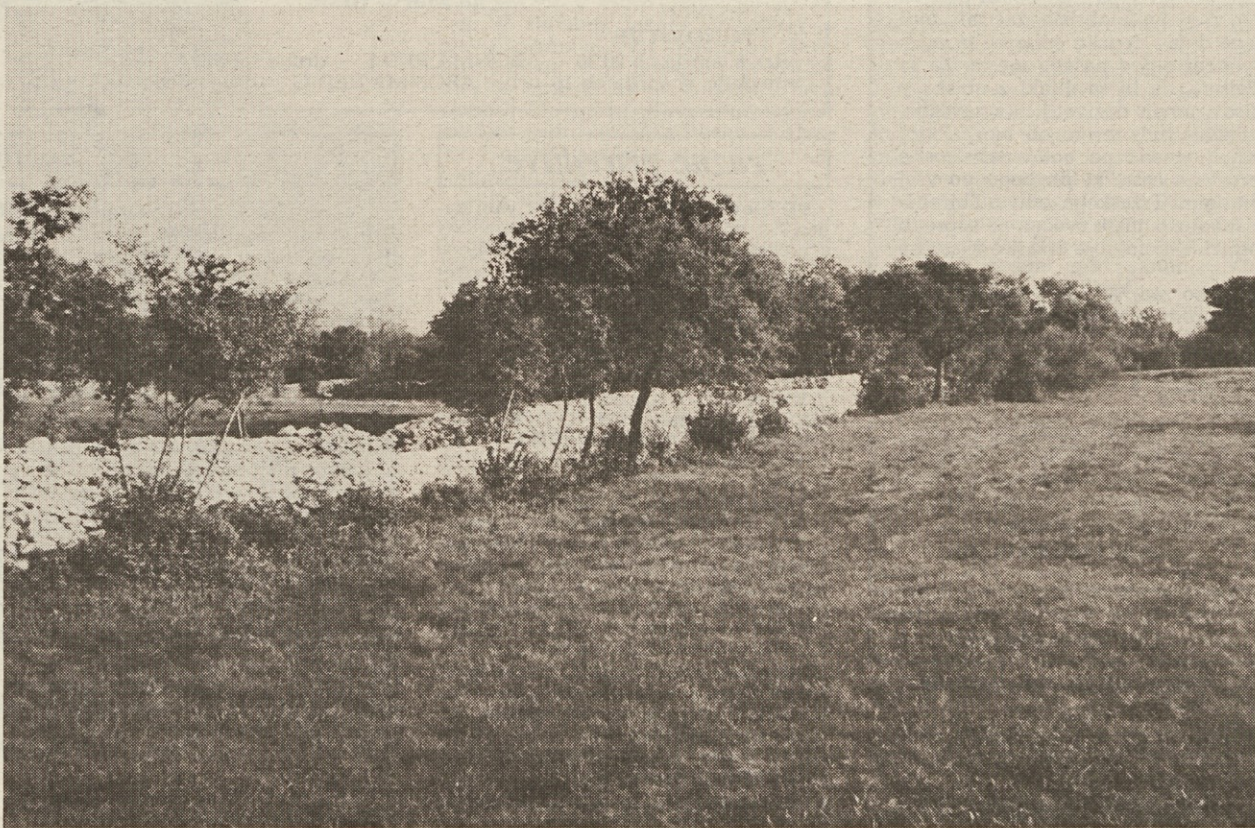
Glede zelo sporne lokacije svetlobnega pospeševalnika na tržaškem Krasu

Deželna vlada prehitela skupščino

Odbor skoraj v celoti potrdil vse znane urbanistične projekte tržaške občinske uprave

Deželna vlada je dokončno odobrila podrobnostni urbanistični načrt Občine Trst, ki določa lokacijo sinhrotrona pri Bazovici. Sklep so odobrili na predlog odbornika za prostorsko načrtovanje Carboneja in bo postal pravno močan takoj po objavi ustreznega dekreta v deželnem Uradnem vestniku. Dekret čaka sedaj na podpis predsednika deželne vlade Biasuttija. Po objavi odloka imajo državljani dva meseca časa za vložitev morebitnih prizivov in na Deželno upravno sodišče, zadnja beseda pa formalno pripada Državnemu svetu. Postopek za gradnjo svetlobnega pospeševalnika pa lahko po zakonu steče takoj po objavi Biasuttijevega odloka v Uradnem vestniku.

Sklep deželnega odbora je bil pričakovan, posebno potem ko je deželna tehnična komisija pred nekaj tedni z nekaterimi več ali manj obrobni popravki in dopolnili odobrila tako podrobnostni načrt padriškega raziskovalnega območja kot lokacijo sinhrotrona pri Bazovici. Odbor je vsekakor povsem prezrl mnenje deželne skupščine, ki med drugim še ni vzela v pretres znane ljudske peticije naravovarstvenikov in kraškega prebivalstva, ki si prizadevajo, da bi sinhrotron zgradili znotraj padriškega raziskovalnega središča. Odločitev deželne vlade dokazuje, da se pristojna telesa izmikajo političnemu soočanju o vprašanju sinhrotrona.

Tukaj bi morali po mnenju Občine in Dežele zgraditi sinhrotron

(Foto Križmančič)

Zaradi goljufije v podjetju Dispral

Policisti aretirali uslužbenca KZE in prijavili oblastem še dve osebi

Preiskave v zvezi z milijardno goljufijo v podjetju Dispral so v teh dneh še v polnem teku. Policisti so odpeljali v zapor še enega domnevnega krivca, dve osebi pa so prijavili sodnim oblastem. Obenem pa so v stanovanju aretirane bivešega uslužbenca urada za higijeno Krajevne zdravstvene enote (njegovega imena na policiji niso hoteli povedati) v Ulici Baiamonti zaplenili precejšnjo količino jestvin, ki naj bi bile po prvih ocenah vredne nekaj desetnih milijonov lir. Čeprav so policisti včeraj vrnili podjetju Dispral precej ukradenega blaga, se hodniki tržaške kvesture še kar naprej polnijo z jestvinami.

Pretor Raffaele Morway je včeraj v zaporu več ur zasliševal osumljence, predvsem pa zadnjega aretiranega, ki je menda imel v svojem stanovanju v Ulici Baiamonti pravo skladišče pre-

hrambenih izdelkov. Sodnik včeraj ni nikogar izpustil na časno svobodo, danes pa bi morala zapustiti zapor Coroneo 31-letna Manuela Zorini, hčerka šefa skladišča Disprala. Trenutno še ne kaže, da bi nameravali izpustiti na svobodo druge osumljence.

V Coroneu so zaradi skandala v podjetju Dispral še: 56-letni šef skladišča Dante Zorini, 56-letni upravitelj skladišča Giuseppe Capella ter prevoznika 43-letni Luciano Flego in 52-letni Giorgio Ferigutti. Včeraj zvečer pa se jim je pridružil še bivši uslužbenec KZE. Preiskave pa so dejansko šele na začetku zato je pričakovati, da bodo razkrile še marsikaj.

V kraje v podjetju Dispral so bili vpleteni vsi, ki so bili zaposleni v skladišču Disprala. Uslužbenci so se tako povezali med seboj, da eden dru-

gega niso mogli prijaviti policiji. Po aretacijah je skladišče dejansko ostalo brez osebja, tako da so morali drugi oddelki podjetja "posoditi" nekaj svojih uslužbencev, saj bi drugače vse menze šol, vrtcev in raznih podjetij morale nabaviti hrano drugod, kar bi bila seveda za Dispral velika izguba.

Leteči oddelek krajevne kvesture išče še druge krivce. Preiskovalci so prepričani, da je pri goljufiji posredno ali neposredno sodeloval še marsikdo, saj so se kraje začele pred osmimi leti in se nemoteno nadaljevale. Trenutno pa še ni znano, kaj so krivci počeli z ukradenimi jestvinami. Da bi jih jemali le za osebno uporabo je bolj malo verjetno, ker so bile količine prehramnih izdelkov, ki so jih našli v njihovih stanovanjih, le prevelike. Poleg tega pa je treba upoštevati, da gre za razmeroma hitro pokvarljive izdelke.

Kar zadeva deželnega svetovalca KD Lucia Vattovanija, ki naj bi bil vpleten v to neprijetno afero o milijardni goljufiji v dobavah za menze, trenutno ni nobenih novosti. Ko so policisti izvedli hišno preiskavo v njegovem stanovanju in našli precejšnjo količino živil z oznako Coop, se je Vattovani sam prostovoljno javil pretorju in mu pojasnil, da je jestvine dobil v darilo zaradi svoje politične pozicije. O njegovi usodi bo seveda odločal pretor, Vattovanija pa so preiskovalci vsekakor osumili preprodaje ukradenega blaga.

Na sedežu Trgovinske zbornice

Pred kratkim ustanovili Center kraških marmorjev

Osem obrtniških podjetij in manjša industrija, ki se ukvarjajo s pridobivanjem ali klesanjem kraškega marmorja, so v teh dneh ustanovili družbo z imenom Center kraških marmorjev (Centro Marmi Carsici). Družba z omejeno zavezo (s.r.l.) je bila formalno ustanovljena v torek na sedežu tržaške Trgovinske zbornice.

Pred štirimi leti se je nekaj obrtniških podjetij, ki delujejo na območju devinsko-nabrežinske in repentabske občine, združilo v Konzorcij kraških marmorjev, ta organizacija pa ni imela dejanskega ekonomskega učinka. Vse bolj se je pojavljala zahteva po združitvi teh podjetij, saj so razumeli, da je mogoče le z združenimi močmi prodreti na prava tržišča in doseči zaželeno gospodarske učinke. Če so mala podjetja, ki delujejo v istem sektorju, ločena med sabo, nimajo seveda nikakršne moči, da bi se uveljavila. Omenjeni konzorcij že zaradi svojih omejenih pristojnosti ni mogel odgovarjati vsem zahtevam obrtniških podjetij in tako je počasi dozorela zamisel za ustanovitev družbe z omejeno zavezo.

Predlog za sestavitev Centra kraških marmorjev je dal tudi statistični urad Aquater, ki je opravil posebno raziskavo v tem smislu po naročilu deželne uprave. Deželi je svetoval, naj tudi s finančnimi podporami vzpodbudi ustanovitev družbe, h kateri naj bi pristopila vsa obrtniška podjetja, ki pridobivajo ali klešejo kraški marmor.

Center kraških marmorjev je nastal pod pokroviteljstvom tržaške Trgovinske zbornice, Deželne ustanove za razvoj obrtništva (ESA) in Združenja obrtnikov. Doslej je k družbi pristopilo devet podjetij, Center pa je odprt novim članom.

Skupščina KPI o problemih Krasa

Sekcije KPI za Vzhodni in Zahodni Kras prirejajo drevi ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah javno skupščino pod naslovom: »Kakšna je bodočnost Krasa?« in podnaslovom »Kakšen Kras nam hočejo vsiliti in kakšnega hočemo mi«. Posebno vabljeni so pripadniki in predstavniki kulturnih, športnih, gospodarskih, družbenih in drugih organizacij, ki delujejo na področju Vzhodnega in Zahodnega Krasa.

Tiepolove risbe do 16. aprila

Vse do 16. aprila si je v muzeju Sartorio, na Trgu Papeža Janeza XXIII. 1, mogoče ogledati razstavo risb Giambattiste Tiepola z naslovom Sto risb iz zbirke Sartorio. Do takrat imajo šolske skupine možnost, da si ogledajo razstavo z vodčim, vodeni obiski pa so predvideni tudi za druge skupine (obiske je mogoče rezervirati po telefonu, št. 301479).

† Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustila naša draga

Justina Grgič

Pogreb bo jutri, 8. t. m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev na Padričah.

ŽALUJOČI SVOJCI

Padriče, 7. aprila 1989

Ob hudi izgubi drage Frančiške Jež izreka iskreno sožalje Dragu Gašperlinu in družini

Založništvo tržaškega tiska

Ravnateljica, učno in neučno osebje učiteljskega A. M. Slomšek izrekajo iskreno sožalje bivšemu ravnatelju Janku Ježu ob bridki izgubi žene Frančiške.

Ob nenadomestljivi izgubi žene Francke izreka Slovenska skupnost sekcija Devin-Nabrežina prof. Janku Ježu najbolj občuteno sožalje.

Ob izgubi drage sestre Danice izrekajo globoko sožalje svojemu direktorju

uslužbenci podjetja Farco

Novoustanovljeni krožek je sad razhajanj v UDI

Po nesporazumih in razhajanjih, ki so nastali na ravni pokrajinskega odbora Zveze žensk Italije — UDI, je skupina tržaških žensk ustanovila krožek UDI-ZŽI »La Mimosa«. Kot pišejo v tiskovnem sporočilu, gre za avtonomno gibanje, ki sprejema Listino UDI-ZŽI in ki bo razvijala svojo teritorialno dejavnost z obstoječimi skupinami in krožki.

Novonastali krožek se bo še naprej ukvarjal s problematiko o ženskih vprašanjih in drugimi že utečenimi pobudami, kot so poletni center v Dijaškem domu in Roza telefon. Tesno sodelovanje napoveduje tudi s feministično skupino Settima onda in z združenjem ARCI.

Dopoldne ne bo avtobusov Urniki stavke

Ponedeljkeve štiriurne splošne stavke, ki so jo proglasili sindikati CGIL, CISL in UIL proti vladnim ukrepom za krčenje državnega primanjkljaja, se bodo — kot kaže — udeležili delavci res vseh kategorij. Nekatere kategorije so že napovedale, v kakšni obliki se bodo udeležile stavke.

Uslužbenci krajevnih uprav in državni uslužbenci bodo stavkali ves dan; osebje otroške bolnišnice Burlo Garofolo bo stavkalo zadnje štiri ure vsake izmene; šolsko učno in neučno osebje bo stavkalo ves dan; delavci gradbenega sektorja bodo stavkali prve štiri ure, kdor ima izmene, pa zadnje štiri ure vsake izmene; železniški in pomorski delavci ter špediterji bodo stavkali prve štiri ure; delavci prehranskega sektorja in delavci družbe ENEL pa prav tako prve štiri ure.

V ponedeljek bo ohromljen tudi javni mestni prevoz, saj bodo stavkali tudi uslužbenci Konzorcialnega podjetja za prevoze. Od 9. do 11. ure namreč ne bo avtobusov.

Flamski predstavnik na obisku v deželi

V našo deželo je prišel na obisk evropski poslanec flamske narodnostne skupnosti v Belgiji Willy Kuijpers. Na ronškem letališču so ga sprejeli zastopniki SKGZ (na sliki) Klavdij Palčić, Duško Udovič in Ferruccio Clavara. Evropski poslanec, ki je bil pri nas na obisku lansko jesen in sodeloval na

okrogli mizi o problemih združene Evrope v tržaškem Kulturnem domu, ki jo je priredila SKGZ, bo v teh dneh obiskal Slovenijo ter nekatere kraje v naši deželi kjer živimo Slovenci. Pri nas se v teh dneh mudi tudi ekipa belgijske televizije, ki pripravlja daljšo oddajo o naših krajih in ljudeh.

Vabilo na srečanje

Obljuba dela dolg, pravi star ljudski pregovor, ki se ga je treba držati. Tokrat vam bomo le nekaj malega namignili o dijakih klasičnih gimnazij, ki bodo 5. in 6. maja, ko bomo proslavili 40-letnico tržaškega liceja, naši gostje. Priprave in organizacija so že v polnem teku, čeprav držimo vaje v rokah dijakov sami pod vodstvom prof. Pavletiča. V tem času smo razposlali še pismena in uradna vabila vsem klasičnim gimnazijam, ki smo jih mislili povabiti na športno srečanje v Trst, zaenkrat pa smo dobili potrjen odgovor le iz Ljubljane. V vabilih smo v glavnih obrisih začrtali tudi dvodnevni program, ki bo poleg športnega dela - ženske odbojke in moškega malega nogometa - obsegal tudi vodeni ogled našega mesta. Za to smo se odločili predvsem zato, ker si želimo, da bi se dijaki z obiska v Trstu vrtnili na svoje šole polni lepih vtisov, novih doživetij in z zavestjo, da so si poleg športnih igrišč lahko ogledali tudi mesto ob morju, kjer deluje tudi naša klasična gimnazija. Kljub vsemu pa bodo naši gostje zadovoljni predvsem z nekaj uricami prostega časa, ki jih bodo po vsej verjetnosti izkoristili za drobne nakupe in ogled Tržaškega zaliva. Zbirališče bo nato v Kulturnem domu, kjer bo v soboto, 6. maja zvečer, na sporedu svečanost, ki smo jo pripravili ob 40-letnici ustanovitve tržaške klasične gimnazije France Prešeren.

Toplo upamo, da se bodo vsi gostje lahko zadržali in si ogledali tudi proslavo, ki jo bomo začeli s svečanim govorom in pozdravi, sledile bodo glasbene točke in prirska igrice, ki jo že dalj časa režirata profesorici Matejka Maver in Lučka Susič. Isti večer bo izšel tudi obsežen zbornik, za pripravo katerega se je zavzel prof. Alojz Rebula. Kaj boste v njem lahko prebrali, pa naj zaenkrat še ostane skrivnost.

Za konec še samo zahvala vsem tistim, ki so nam s finančnimi prispevki priskočili na pomoč in nam omogočili, da bomo 40-letnico klasične gimnazije v Trstu proslavili tako, kot se za tako šolo pravzaprav spodobi. Kljub temu denarne prispevke še zbiramo na tekočem računu TKB, št. 01-5024/70, brez katerih bi si težko zamislili tako obsežen program.

GIULIANA PAVLICA

gledališča

KULTURNI DOM

Slovensko stalno gledališče bo ponovilo jutri, 8. t. m., ob 20.30 za abonma RED F delo Huga von Hofmannsthal SLEHERNIK v režiji Maria Uršiča.

Ponovitev bo še v nedeljo, 9. t. m., ob 16. uri za abonma RED G.

VERDI

Nocoj ob 20. uri (red A) premiera Verdijeve opere TRAVIATA. Dirigent Angelo Campori, režija Giancarlo Menotti. V glavnih vlogah nastopajo Fiorella Pediconi, Franco Farina in Alessandro Cassis. Nastopali bodo še Cinzia De Mola, Anita Caminada, Pierfrancesco Poli, Gianni Vanzelli, Paolo Rumetz, Paolo Sonson, Vito Susca in Ivan Sancin.

Ponovitve si sledijo do 29. aprila.

ROSSETTI

Nocoj ob 20.30 (red petek) bo gledališče iz Genove ponovilo Molierovo delo SOLA ZA ŽENE z Gastonejem Moschinom. Režija Gianfranco De Bosio. V abonmaju odrezek št. 10. Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

CRISTALLO - LA CONTRADA

Nocoj ob 20.30 bo na sporedu ponovitev dela L. Pirandella TUTTO PER BENE z G. Tedeschijem in G. Fenzijem.

koncerti

Società dei concerti - Tržaško koncertno društvo. V ponedeljek, 10. t. m., ob 20.30 bo v gledališču Rossetti nastopil violončelist R. FILIPPINI.

Nedeljski koncerti. V nedeljo, 9. t. m., ob 11. uri bo v mali dvorani gledališča Verdi na sporedu tretji koncert, na katerem bo komorni orkester pod vodstvom Severina Zannerlinija izvajal Vivaldijeve in Rossinijeve skladbe. Vstopnice so na razpolago pri blagajni gledališča.

razna obvestila

Slovenska dobrodelna društva, SLOKAD in Slovenska Vincencijeva konferenca obveščajo starše, da te dni po šolah vpisujejo otroke za počitniški koloniji v Dragi in Comegliansu. Starsi naj ne odlašajo, in čimprej otroke vpišejo na šolah.

V nedeljo, 16. aprila, bo praznovala škedenjska verska skupnost 150 let cerkve sv. Lovrenca. Ob tej priliki so vabljene vse noše mesta in okolice. Noše se bodo zbrale v Domu J. Ukmarja ob 9.30 in od tam šle v sprevedu v cerkev k slavni maši, med katero bo škedenjski pevski zbor pel Perozičovo latinsko mašo.

Odbor za domačjačajo mladino SKGZ in dijaška društva v Trstu in Gorici prirejata LETOVANJE ZA OTROKE IN MLADINO na Rakitni od 30. 6. do 14. 7. - za otroke od 6. do 11. leta, na Grmu pri Novem mestu od 1. do 15. 7. - za otroke in mladostnike od 11. do 17. leta ter v Portorožu od 18. do 28. 7. - za mladostnike od 9. do 17. leta. Informacije in vpisovanje do 30. aprila na sedežih SKGZ v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 744249, in v Gorici - Ul. Malta 2, tel. 531644, od ponedeljka do petka od 9. do 12. ure.

KUD Magnet organizira 15. in 16. t. m. TEČAJ MENTALNE DINAMIKE, ki ga bo vodila prof. Helena Bizjak iz Ljubljane. Za vse informacije tel. na št. 214172 ob delavnikih od 19. do 21. ure.

Proslava 25. aprila pri Sv. Ivanu bo v petek, 21. t. m., s polaganjem cvetja na spomenik padlim s Katinare, iz Lonjerja, Podlonjerja in Almi Vivodi in se bo zaključila pri Sv. Ivanu s koncertom TPZ P. Tomažič. Za vpisovanja in pomoč pri organizaciji Vas prosimo, da telefonirate odgovornemu za proslavo Lucianu Ferlugi, tel. 733376, od 10.30 do 11.30.

V Peterlinovi dvorani bo v ponedeljek, 10. t. m., ob 20.30 svečana podelitev letošnje literarne nagrade VSTAJENJE koroškemu pisatelju Janku Messnerju za njegov dnevnik ŽIVELA NEMČIJA. Srečanja se bo udeležili tudi avtor.

Pripravljalni odbor za 40-letnico klasične gimnazije sklicuje SESTANEK danes, 7. t. m., ob 18. uri v prostorih znanstvenega liceja F. Prešeren. Vsi toplo vabljeni!

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Hugo von Hofmannsthal

SLEHERNIK

Režija Mario Uršič

PONOVITVE

jutri, 8. aprila ob 20.30 — ABONMA RED F — druga sobota
v nedeljo, 9. aprila ob 16. uri — ABONMA RED G — druga nedelja

razne prireditve

PD Slovenec Boršt-Zabrežec vabi danes, 7. t. m., ob 20. uri na gostovanje SSG s predstavo RDEČA KAPICA. Vabljeni!

Godbeno društvo Prosek - Trst priredi KONCERT jutri, 8. t. m., ob 20.30 v zgonskem kulturnem centru. Vstop je prost. Prostovoljni prispevki so namenjeni nadaljnji gradnji doma - spomenika padlim v NOB iz Brištkov.

V sredo, 12. t. m., bo prof. Peter Močnik predvajal diapozitive O DRŽAVNIH PARKIH ZAHODNE AMERIKE v barokovljanskem društvu, Ul. Cerreto 12, ob 20. uri.

Zadružni center za socialno dejavnost in KRUT vabita na petkov popoldan danes, 7. t. m., ob 16. uri v prostorih odseka za zgodovino pri NŠK v Ul. Petronio 4. Popoldan bomo preživel z gospo Vero Klemenčič, ki bo spregovorila O BIOVRTNARJENJU - ZDRAVI PREHRANI IZ DOMAČEGA VRTA.

Slovenski kulturni klub, Ul. Donizetti 3, vabi jutri, 8. t. m., na večer posvečen RASIZMU. Kratko uvodno besedo bo imel Igor Čok, sledi film Krik svobode (Grido di libertà) - Razisem v Južni Afriki. Začetek ob 18. uri.

razstave

V TK Galeriji, Ul. sv. Frančiška 20, razstavlja svoja dela slikar BOJAN GORENC.

V galeriji Cartesius je na ogled do 13. aprila razstava grafičnih del 24 slikarjev.

V galeriji Rettori Tribbio 2 bo do 14. aprila na ogled razstava slikarke Silve FONDE.

V galeriji Minerva - Ul. S. Michele 5 - bo do 10. t. m. odprta razstava slikarja Furia BOMBENA.

izleti

Zveza upokojencev CGIL-SPI Nabrežina - Križ obvešča, da je še nekaj mest na razpolago za potovanje v Palmo de Mallorco od 19. aprila do 3. maja. Za informacije tel. na št. 200036 ob uradnih urah.

čestitke

Z Dunjo, Davorinom in celo družino se ob rojstvu TOMAŽA veselimo tudi pevke in pevcu MePZ Primorec - Tabbor.

mali oglasi

OSMICO je odprl Alojz Milčič v Repnu št. 49. Toči belo vino in teran.

OSMICO ima odprto Frandoli v Slivnem št. 25.

OSMICO je odprl Jurij Stubelj v Šempolaju.

OSMICO je odprl Edvardo Tul v Mačkoli - Križpot.

V BORŠTU je odprl osmico Ljubo Petaros.

V DALMACIJI blizu Primoštena dajemo v najem stanovanje za dve in štiri osebe od junija do septembra. Informacije tel. 821225 (delovni urnik - Silvia).

RAZNE PREDMETE iz kristala po ugodni ceni prodam. Ponudbe na tel. 226618.

ITALIJANSKO PODJETJE nujno išče v Sloveniji sposobno, dinamično osebo, večšo prodaje, za praktično delo in dober zasluzek. Tel. 381483 od 15. do 16. ure vsak dan.

PRODAM trs (kanele). Tel. v večernih urah na št. 231961.

JADRO 4.5 kv. m NBU v odličnem stanju prodam za 200.000 lir. Tel. 224407.

SURF ingrad D2 v dobrem stanju prodam za 350.000 lir. Tel. 224407.

SLADOLEDARNA v Nemčiji išče osebe. Tel. 0049/208/475703.

DOBRO ZALOGO domače svinjine in kraškega vina lastne proizvodnje dobite v osmici pri Drejčetu v Vrtni ulici v Doberdolu.

NUDIM pomoč mlajšim šolarjem pri pouku slovenskega jezika. Tel. 003866/81100.

MLAD PAR išče v najem stanovanje v okolici Opčin in Sessjana. Tel. zvečer 225068.

PRODAM peč, gorilnik in rezervoar za toplo vodo na plinsko olje. Tel. 412871.

PRODAM poltovornjak lupetto v dobrem stanju. Tel. 0481/391209.

SEDEMNAJSTLETNI FANT z dveletno prakso v pekarni išče resno zaposlitev kot pek. Tel. 774103 po 15. uri.

V **PARIZU** je Združenje evropskih novinarjev podelilo kremi BIO PERFORMANCE - SHISHEIDO nagrado za najboljši kozmetični preparat leta. Ta krema je v prodaji tudi na Opčinah pri Kozmetiki 90.

ELEKTRIČNI pisalni stroj s slovensko tipkalnico vzamem v najem za mesec dni. Tel. 220110.

KRAS. V Trnovci prodamo lepo gradbeno zemljišče, sredi zelenja, idealna lega, sonce, mir, gozd, cesta ob meji, luč, voda, telefon. Tel. 040/62686 ob delavnikih od 12. do 13. ure.

UVOZNO/IZVOZNO podjetje zaposli osebo za knjiženje na kompjuterju. Pisati na Oglasni oddelk Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Kompjuter".

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

J. in W. Grimm - M. Košuta

RDEČA KAPICA

Režija: Mario Uršič

Danes, 7. t. m., ob 20. uri v Srenjski hiši v BORŠTU

prispevki

V spomin na drage starše, brate in sestro daruje Marjo Petaros z družino (Boršt 89) 10.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Boršta in Zabrežca, 10.000 lir za PD Slovenec in 10.000 lir za Sklad M. Čuk.

Namesto cvetja na grob pok. prof. Žitomirja Terčelja darujejo družine iz Mavhinj Fabec, Pernarčič, Umek in Urdih 30.000 lir za obnovo bolnice Franje in 50.000 lir za Glasbeno matico.

Ob 20-letnici smrti predragega moža Mirka Mozetiča darujeta žena Kristina in sin 30.000 lir za Center za rakasta obolenja in 20.000 lir za TPK Sirena.

Namesto cvetja na sveži grob Mili Kravos darujeta Lucija in Seraf Hrovatin 20.000 lir za knjižnico P. Tomažič in tovariši.

V spomin na Josipa Perčiča darujeta Igor in Darja Milčič 20.000 lir za pevski zbor Rdeča zvezda.

V počastitev spomina - Josipa Perčiča darujeta Marica in Robert Budin 30.000 lir za pevski zbor Rdeča zvezda.

V spomin na Josipa Perčiča darujejo Škrleji 20.000 lir za KD Rdeča zvezda.

Namesto cvetja na grob Amedea Gesija daruje družina Brajkovič 50.000 lir za Godbeno društvo Vesna - Križ.

Namesto cvetja na grob Ivanke Škabar darujejo Marija, Irene in Vesna 30.000 lir za Kulturni dom Prosek - Kontovel.

V počastitev spomina Milly Berginz vd. Kravos daruje Silvana Malalan 25.000 lir za Zadružni center za socialno dejavnost.

V spomin na malo Maro Facco darujejo Vinko Ozbič, Irma Ozbič, Vera Lozej, Gabrijela Visini, Novela Benedetti, Lidija in Albert Štrajn, Majda Cibic, Zdenka Prebil, Kristina Maganja, Anica in Magda Bizjak, Silvija Švara, Vera Tuta, Jožita Kariš, Ljuba Smotlak, Tomaž Simčič, Marko Tavčar, Ivo in Nadja Jevnikar, Neva Družina in Marjan Jevnikar skupno 485.000 lir slovenske misijonarje v Afriki.

Ob nabiralni akciji VZPI-ANPI Prosek-Kontovel darujeta Dragica Kapun 50.000 lir ter Ivanka Čuk vd. Ukmar 30.000 lir za obnovo bolnice Franje.

Ob 10. obletnici smrti nepozabne mame in none Valerije darujejo hči Marija 50.000 lir ter Ilde in Bogdan 50.000 lir za dekliski zbor Vesna.

Namesto cvetja na sveži grob Mili Kravos darujeta Lucija in Seraf Hrovatin 20.000 lir za Knjižnico P. Tomažič in tovariši.

Ob obletnici smrti žene Meri in v spomin na Kazimira Majowskega daruje Josip Furlan 50.000 lir za obnovo bolnice Franje.

Za proslavo 40-letnice klasične gimnazije darujejo: Slava Starc in Dušan Križman 60.000 lir, Gregor Pertot 100.000 lir, Tanja Rebula 10.000 lir in družina Stolf - Vuga 200.000 lir.

V spomin na prof. Žitomira Terčelja daruje družina Pahor 30.000 lir za proslavo 40-letnice klasične gimnazije.

Namesto cvetja na grob Antona Racea daruje družina Petaros 100.000 lir za cerkev v Rodiku.

Ivan Slavec (Boljunec 218) daruje 15.000 lir za obnovo bolnice Franje.

Namesto cvetja na grob Žitomira Terčelja darujejo bratrance Anica, Ivica in Igor Boné 60.000 lir za Glasbeno matico in 60.000 lir za obnovo bolnice Franje.

V spomin na nono Milly Kravos darujeta, Valentina in David 50.000 lir za Sklad M. Čuk.

V počastitev spomina pok. gospe Ljudmile Berginc vd. Kravos darujejo Besedaši 60.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Opčinah.

V spomin na brata Sergija in Gabrija Husuja daruje ŠD Zarja 300.000 lir za FC Primorje.

V spomin na Kattyno mamo darujeta Olga in Živko 30.000 lir za obnovo bolnice Franje.

Namesto cvetja na grob Milly Berginc vd. Kravos darujeta Anica in Marčelo Malalan 30.000 lir za obnovo bolnice Franje.

Za obnovo bolnice Franje darujejo: Marino Pečenik 50.000 lir, Pierina in Davide Zerjal (Milje) 20.000 lir ter Rika in Malalan Kuret 20.000 lir.

menjalnica

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1372,550	1361.—
Nemška marka	733,730	731.—
Francoski frank	217,380	215,500
Holandski florint	650,580	648.—
Belgijski frank	35,036	34,500
Funt šterling	2334,750	2310.—
Irski šterling	1958.—	1940.—
Danska krona	188,780	186.—
Grška drahma	8,639	8,200
Kanadski dolar	1150,800	1120.—

Ob priliki praznovanja 8. marca daruje ŽŽI-UDI Boljunec 100.000 lir za popravilo bolnice Franje.

V spomin na svoje padle v NOB daruje Ivan Furlan 50.000 lir za obnovo bolnice Franje.

Ob plačilu članarine darujeta Nada Može 15.000 lir ter Albina Cappel 5.000 lir za obnovo bolnice Franje.

Namesto cvetja na grob prof. Žitomira Terčelja darujejo Pino in Silvana Zavadal 20.000 lir ter Zvonko Legiša 30.000 lir za obnovo bolnice Franje.

V spomin na Ivanko Škabar darujeta Zofka in Miranda Kapun 30.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

V spomin na Slavo Cotič in Marijo Košuto darujeta Berto in Milka 20.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Križu.

V spomin na Jolando Bortolotti in Rožo Košuto darujeta Berto in Milka 20.000 lir za KD Vesna.

V spomin na Dina Husuja in Marijo Tretjak darujeta Berto in Milka 20.000 lir za Skdanc.

V spomin na Olgo Švab darujeta Berto in Milka 50.000 lir za popravilo bolnice Franje.

V spomin na Žitomira Terčelja in na Kazimira Majowskega darujeta Slava Starec in Dušan Križman 50.000 lir za obnovo bolnice Franje.

Ob 2. obletnici smrti drage mame Milke Rupel vd. Starc daruje hči Slava z družino 50.000 lir za obnovo bolnice Franje.

V spomin na Borisa Čuka darujeta Vilma in Dani žerjal (Dolina) 30.000 lir za pihalni orkester Breg.

V spomin na moža Kazimira daruje žena Marija Majowski 60.000 lir za obnovo bolnice Franje, 60.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Proseku, 60.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI Prosek-Kontovel in 60.000 lir za Dijaško matico.

Ob 14. obletnici smrti dragega moža Silvestra Grgiča daruje žena Silva z družino 20.000 lir za obnovo bolnice Franja.

Ob 14. obletnici smrti dragega brata Silvestra daruje sestra Milena 20.000 lir za KD Slovan.

UVOZNO/IZVOZNO PODJETJE

zaposli odgovornega

za knjigovodstvo.

Finančni pogoji BOLJŠI od kolektivne delovne pogodbe.

Tel. 43713 - 411826.

Potovalni urad

AURORA

organizira

od 2. do 9. maja
krožno vožnjo po TUNIZIJI
Cena 785.000 lir

od 17. do 24. maja
krožno vožnjo po SPANJIJI
Cena 875.000 lir

od 25. aprila do 2. maja
počitnice na IBIZI - PALMI - KRETI - RODOSU in v TUNIZIJI

Cene od 374.000 lir dalje vožnja vključena.

Informacije in rezervacije pri potovalnem uradu AURORA - Ul. Milano 20, tel. 20261.

Oglasni oddelek

sprejema oglase

in razna obvestila

vsak dan od 8. do 13. ure

po tel. 7796-611

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽASKA KREDITNA BANKA

Tel.: Sedez 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

Najboljši živeči trobentar v okviru svoje turneje po Evropi

Miles Davis v Vidmu

katerim sta v New Yorku širila be-bop. V slovitom lokalu Downbeat je Davis spremljal tudi Colemana Hawkinsa, nakar se je preselil v Spotlight, kjer je igral z lastno skupino. *Three Douces* so poleg Davisa sestavljali med drugim tudi Max Roach in Dexter Gordon (saksofonist iz filma *'Round Midnight*).

Leta 1946 sta se Parker in Gillespie preselila na zahodno obalo, Davis pa se je vrnil z orkestrom Bennyja Carterja v domači St. Louis. Po nekaj mesecih se je tudi sam podal v Kalifornijo. Ob povratku v New York je posnel skladbe *Milestones*, *Little Willie Leaps* in *Slipin' at Bell's*.

Miles Davis je nato začel opuščati be-bop in iskati nova, še neodkrita področja. Leto 1948 je za Milesa Davisa bilo izredno plodno. Sodeloval je s Sonnyjem Rollinsom (ki bo nastopil v Vidmu 9. maja), Johnom Coltranom in Gilom Evansom. Prav iz tega sodelovanja je v naslednjih letih nastalo nekaj odličnih jazz skladb za orkester.

Marca istega leta je dobil dvotedensko pogodbo v nekem newyorškem lokalu, kjer je skupaj z Jerryjem Mulliganom, Leejem Koonitzem in Johnom Lewisom sestavil nonet, ki je »spreobrnil« jazz glasbo. Začela se je doba cool jazza. Hladni jazz se je odlikoval po umirjenem igranju, ritmična sekcija je igrala neki polritmični be-bop, hladnim zvokom saksa pa se je postavljala po robu agresivnost Davisove trobente. Glasba je bila precej lahka, važno vlogo so imele solo improvizacije. Občinstvo in kritika nista dobro sprejela cool jazza in nonet je po dveh tednih razpadel. Nove poti Milesove in Evansove glasbe so nekateri glasbeniki razvijali še več kot deset let.

Leta 1951 je Miles Davis prišel v Pariz, kjer je bil jazz tedaj izredno popularen. V Evropi je v nekaj mesecih doživel uspeh, ki si ga v New Yorku ni mogel sanjati. Ko se je vrnil v New York, je zašel v prvo krizno obdobje. Začel je uživati mamila in bil zaradi tega tudi obtožen. Ustvarjalna stiska je trajala dve leti.

Sredi petdesetih let se je rešil zasojenosti in šel s svojo glasbo v dru-

go skrajnost. Popolnoma je opustil cool jazz in se lotil hardbopa. V ta trdi jazz je Miles Davis vnesel precej blue-sa in posnel izredno lepo skladbo *Blue Haze*. V njegovi glasbi pa so se začeli pojavljati tudi elementi vročega funk-ja. Stil je navduševal predvsem mlade glasbenike, s katerimi se je odle-tlej Davis najraje družil. Tako je igral z nekaterimi člani Modern Jazz Quar-teta, s Horacom Silverjem in Sonny-jem Rollinsom. Konec 1955. leta je Mi-les Davis posnel prvi album - *The New Miles Davis Quintet*.

Davis je postal glasbeni zvezdnik. Široko občinstvo je po uspehu rock'n'rolla odkrilo jazz glasbo in jo začelo ceniti. Davis je lahko posnel vrsto plošč in končno ni več potreboval očetovega denarja. Nastopal je na mnogih turnejah po ZDA in prišel ne-kajkrat tudi v Evropo. Z Gilom Evan-som je posnel *Miles Ahead*, *Milesto-nes* in *Kind of Blue*. V jazz glasbo sta tako Davis kot Evans vnašala nove rit-me in nova glasbila. V *Sketches From Spain* Davis izredno dobro spaja jazz in flamenko, v poznih 60. letih pa je začel vnašati v jazz elemente rock glasbe. Osebnostno različico jazz-rocka je začel Davis igrati s takrat mladimi in neznanimi glasbeniki, kot so Ron Car-ter, Chick Corea, Herbi Hancock, Wayne Shorter in Joe Zawinul. Odlo-čilna za razvoj jazz-rocka je bila Mile-sova plošča *Bitches Brew*.

Davis je z zmesjo jazza, rocka, funk-ja, bluesa in soula nadaljeval tudi v 70. letih in na začetku 80. let, ko ga je spet zaustavil kokain. Pred tremi leti se je 63-letni trobentar znova pojavil z odličnim albumom *Tutu*.

Miles Davis bo na ponedeljkovem nastopu, ki ga organizira Azalea So-und in sodelovanju z Ljudsko banko iz Pordenona, zaigral predvsem skladbe zadnjih dvajsetih let. Spremljala ga bo skupina, ki jo sestavljajo Joe De Fran-cesco in Adam Holzman na klaviatu-rah, Foley McCreary s kitarama, Ken-ny Garret s sakso in flavto, Marilyn Mazur na tolkalih, Ricky Wellman na bobnih in Benny Rietveld z basom.

ALEŠ WALTRITSCH

Ameriški trobentar Miles Davis bo končno nastopil tudi v naši deželi. Po dveh zaradi bolezni odpovedanih tur-nejah v Italiji je v ponedeljek končno začel svojo evropsko turnejo na Portu-galskem. Najboljši živeči trobentar bo nastopil v ponedeljek ob 21. uri v vi-demski športni palači Carnera.

Miles Davis se je rodil v precej bo-gati ameriški družini leta 1926. Že v mladih letih je začel z igranjem in po-kazal svoj talent. Davisovi so se v času ameriške gospodarske krize preselili v St. Louis, kjer se je prav v tistih letih začela razvijati posebna šola troben-tarjev, za katero je bil značilen jasen in melodičen zvok. Pri petnajstih letih je Miles postal član združenja glasbe-nikov in začel nastopati kot profesio-

nalec. Svojo prvo ljubezen, blues glas-bo, je Miles hitro opustil in se pribli-žal jazzu. Pridružil se je skupini *Blue Devils*, v kateri je spoznal Clarka Ter-ryja, eno vodilnih osebnosti *St. Louis sounda*.

S Terryjem je Miles Davis ustvaril jazzovski utrip tega mesta in začel igrati v raznih jazz zasedbah. Star je bil komaj šestnajst let, ko je nastopal s Charliejem Bird Parkerjem in Dizzy-jem Gillespiejem. Istega leta se je vpi-sal na znano Julliardovo glasbeno šolo v New Yorku. Tu pa je Davis raje obi-skoval lokale na 52. cesti, kjer so igrali najuglednejši jazz glasbeniki. Nekaj časa je z njim stanoval Parker, ki je na Davisovo glasbo imel velik vpliv in s

Na Radiu Trst A
Sobotni
razmislek

Preteklo soboto se je na Radiu Trst A začel niz 14 oddaj z naslovom *So-botni razmislek*, ki jo pripravlja in vodi Odinea Cupin. Iz oddaje v odda-jo - vedno ob sobotah ob 15. uri - vo-diteljica obravnava aktualne proble-me, ki zanimajo javnost v Trstu ali drugod.

Tema prve in druge oddaje, torej tudi jutrišnje, je *informacija*, njena vloga v obveščanju javnosti in obliko-vanju javnega mnenja.

Gost v studiu bo jutri, tako kot prej-šnjo soboto, Silvo Teršek, po poklicu novinar in voditelj oddaj, ki je letos prejel nagrado viktor kot »najboljši ra-dijski človek«. To nagrado podeljuje revija Stop na osnovi glasov bralcev-poslušalcev. Silvo Teršek vodi oddajo v živo na Valu 202 z naslovom *Od enih do sedmih*. Zato je njegovo pri-čevanje o delu na radiu, o stiku s po-slušalci in o izbiri vesti ali informacij, ki zanimajo poslušalce, še posebno za-nimivo in predvsem »praktično«, saj izvira iz neposredne izkušnje pred mikrofonom.

Osrednja tema oddaje prihodnjo so-boto bo kongres radikalcev v Budim-pešti, o katerem bosta spregovorila gosta Sandro Ottoni, vsedržavni tajnik transnacionalne stranke, in slovenski radikalec Jaša Zlobec. Še soboto ka-sneje, 22. 4., pa bo oddaja posvečena problemu Palestine oziroma posvojit-ve palestinskih otrok, med intervju-vanci pa bosta tudi senator Domenico Rosati in predstavnik PLO v Italiji Amjad Jajqba.

O TV okusu

Uspeh nekaterih oddaj je včasih res nerazumljiv. Tako je, recimo, 424. del soap opere *Quando si ama* 1. aprila zbral pred malimi zasloni več kot 5 milijonov gledalcev. O okusih pač ne kaže razpravljati! Vsekakor si bo nani-zanka privoščila od 17. junija daljši odmor, da bodo lahko pripravili itali-janske dialoge za nov superniz.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1
7.15 Aktualno: Uno mattina
9.40 Nadaljevanka: Santa Barbara
10.00 Variete: Ci vediamo alle dieci, vmes dnevnik
11.00 Nadaljevanka: Passioni
11.55 Vreme in dnevnik
12.05 Variete: Via Teulada 66
13.30 Dnevnik
14.00 Discoring
15.00 Dok.: Leteči zmaj
16.00 Risanka, nato Big!
17.55 Danes v parlamentu
18.05 Zabavna oddaja: Zuppa e noccioline (5. del)
19.05 Nadaljevanka: Santa Barbara
19.30 Rubrika: Knjiga, naša prijateljica
19.40 Almanah, vreme in dnevnik
20.30 Film: L'incredibile avventura (pust., ZDA 1963, r. Fletcher Markie, i. Emile Genest)
21.50 Aktualno: Linea diretta
22.20 Dnevnik
22.30 Nočni rock
23.00 Variete: L'Italia che corre
23.45 Aktualno: Per fare mezzanotte
24.00 Dnevnik - zadnje vesti
0.15 Otroški laboratorij

RAI 2
7.00 Aktualno: Prva izdaja
8.30 Rubrika o zdravju
9.00 Film: Avventura a Capri (kom., It. 1958, r. Giuseppe Lipartiti, i. Maurizio Arena, Nino Taranto)
10.25 Risanka: Clorofilla dal cielo blu
10.55 Rubrika: Trentatrè
11.05 Tečaj nemščine
11.35 Varieteja: Aspettando mezzogiorno, nato Mezzogiorno è...
13.00 Dnevnik in Diogenes
14.00 Nad.: Quando si ama
14.45 Dnevnik - gospodarstvo
15.00 Kviz: Argento e oro, vmes sport
17.00 Dnevnik - kratke vesti
17.05 Nanizanka: Il brivido dell'imprevisto
17.30 Rubrika o estetiki
18.30 Športne vesti, nato nanizanka Hunter
19.30 Horoskop in dnevnik
20.30 Variete: Serata d'onore
22.45 Dnevnik - nocoj
22.55 Dnevnik - posebnosti
23.55 Dnevnik - zadnje vesti
0.20 Film: Il mosaico del crimine (krim., VB 1968, r. James Goldstone, i. Harry Guardino)

RAI 3
12.00 Izobraževalna oddaja: Vabilo v gledališče - Voci di dentro (E. De Filippo, i. Eduardo in Luca De Filippo)
14.00 Deželne vesti
14.30 Izobraževalna oddaja: Aladinova svetilka
15.30 Film: L'incendio di Chicago (dram., ZDA 1938, r. Henry King, i. Tyrone Power, Alice Faye)
17.05 Glasbena oddaja: Black and blue
17.30 Dokumentarec: Geo
18.15 Nan.: Vita da strega
18.45 Športna rubrika: Derby
19.00 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Dokumentarna oddaja: Pred 20 leti
20.00 Aktualnosti: Io confesso
20.30 Aktualno: Duello - Odpraviti vojaški rok? (sodelujeta U. Cappuzzo in G. Cuperlo)
22.10 Dnevnik - večerne vesti
22.15 Film: Arriva un cavaliere libero e selvaggio (vestern, ZDA 1979, r. Alan J. Pakula, i. James Caan, Jane Fonda)
0.10 Dnevnik - zadnje vesti
0.25 Dok.: Pred 20 leti

RTV Ljubljana 1
10.00 Video strani
10.10 Mozaik. Tednik, Mostovi
11.00 Nadaljevanka: Kajnov nasme (pon. 1. dela)
12.25 Video strani
16.15 Video strani
16.30 Dnevnik
16.45 Mozaik. Tednik, Mostovi (pon.)
18.05 Video strani
18.20 Spored za otroke in mlade: lutkovni niz Zverinice iz Rezije (Milko Matičetov)
18.30 Nadaljevanka: Safari (7. del)
19.00 Risanka
19.10 TV Okno, Naše akcije
19.30 Dnevnik
19.55 Vremenska napoved
20.05 Dokumentarna oddaja: Podvodna odkritja - Najstarejša ladja (4. del)
20.50 Nanizanka: Detektiva iz Miami (14. del)
21.50 Dnevnik
22.00 Film: V vročici noči (po romanu Johna Balla; krim., ZDA 1967, r. Norman Jewison, i. Sidney Poitier, Rod Steiger, Warren Oates)
23.50 Video strani

TV Koper
13.30 TVD Novice
13.40 Juke box
14.10 Rubrika: Mon-gol-fiera
14.40 Košarka: finale Pokala prvakov (posnetki, pon.)
16.00 Tenis: za Davisov pokal ČSSR-ZRN (iz Prage), vmes TVD Novice
19.00 Odperta meja
Danes v Odperti meji:
TRST — Varnostni pasovi obvezni tudi v Italiji
TRST — Goljufija na račun podjetja Dispral
DOLINA — Majenca letos
GORICA — Italijansko-ju-goslovanske izmenjave
19.30 TVD Stičišče
20.00 Sportime magazine
20.30 Tenis: za Davisov pokal Jugoslavija-Španija
22.30 TVD novice
22.45 Rubrika: Sottocanestro
23.45 Hokej na ledu: Italija-Danska (povzetki)
RTV Ljubljana 2
15.00 Tenis: Jug-Španija
19.30 Dnevnik
20.00 Simfoniki RTV Lj z dir. Andrewom Schenkom

RADIO TRST A
7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Iz zaprašene delavnice; 8.40 Glasbeni listi, Beležka; 10.00 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.10 Z opernega repertoarja; 11.30 Pisani listi; 12.00 Slovensko povojno posništvo; 12.40 Mladinski zbori Zoltana Kodalyja; 13.20 Glasba po željah, Od Milj do Devina; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček: Halo, kdo tam; 14.30 Zapis in glasba; 15.00 Epska pesnitev: Odiseja (33. del); 15.15 Pogovori z Jožijem; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Glasbeni listi; 19.20 Zaključek.
LJUBLJANA
5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radijska šola; 8.35 Pesnice na potepu; 9.05 Glasbena matineja; 11.05 Petkovo srečanje; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Domača glasba; 13.30 Čestitke poslušalcev; 14.02 Gremo v kino; 14.40 Radijski Merkurček; 15.15 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Melodije; 17.00 V studiju; 18.05 Vodomet melodij; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Z ansamblom Jožeta Kampača; 20.00 Oddaja za pomorščake; 20.30 Slovencem po svetu; 22.00 Zrcalo dneva; 23.05 Literarni nočno in Nočni program.
RADIO KOPER (slovenski program)
13.30, 14.30, 17.30, 19.00 Poročila; 6.00 Za dobro jutro; 6.05 Spominski datumi; 6.10 Vreme in promet; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 8.00 Radio Lj; 13.00 Mladi val; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.40 Aktualna tema; 18.00 Zbori; 18.30 Zborovska pesem; 18.30 Glasbene želje; 19.00 Prenos Radia Lj.
RADIO KOPER (italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija zvezd in horoskop; 7.35 Glasba; 7.40 Dobro jutro, otroci; 7.50 Razglednica; 8.25 Pesem tedna; 8.35 Mi in vi; 9.15 Edig Galletti; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Najlepših sedem; 10.35 Družina; 11.00 Notranjepolitična oddaja; 11.30 Turizem; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke; 14.00 Glasba; 14.40 Pesem tedna; 15.00 Popoldanski spored; 15.45 Koncert; 16.00 Puzzle; 16.33 Iz kulturnega sveta; 17.00 Bublbling; 17.33 Show business; 18.00 Prijatelj DJ; 18.33 Mi in vi; 19.00 Spomini; 20.00 Nočni program.
RADIO OPČINE
7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 12.00 Glasba; 17.45 Okno na Benetiji; 19.00 V svetu fantazije; 20.00 Mix Time; 21.00 Nočni val.

CANALE 5
8.30 Nanizanki: Una famiglia americana, 9.30 Peyton Place
10.30 Kvizi: Cantando cantando, 11.15 Tuttinfamiglia, 12.00 Bis, 12.35 Il pranzo è servito, 13.30 Cari genitori, 14.15 Gioco delle coppie
15.00 Aktualno: Agenzia matrimoniale
15.30 Nan.: La casa nella prateria - Concorso per Laura, 16.30 Webster
17.00 Kvizi: Doppio slalom, 17.30 C'est la vie, 18.00 O.K. Il prezzo è giusto!
19.00 Kviza: Il gioco dei nove (vodi Raimondo Vianello), 19.45 Tra moglie e marito (vodi Marco Columbro)
20.25 Aktualno: Radio Londra
20.30 Variete: Il principe azzurro
22.35 Aktualnosti: Forum
23.15 Variete: Maurizio Costanzo show
0.45 Rubrika: Première
0.55 Nanizanki: Baretta - Il mercato dei bambini, 1.50 Mannix - L'artigiano della tigre

RETE 4
7.50 Nanizanki: Lou Grant, 8.50 Switch
9.50 Film: La banda degli otto (pust., Šp. 1962, r. Tullio De Micheli, i. Cesare Quezadas, Pulgarcito)
11.30 Nanizanki: Petrocelli, 12.30 Agente Pepper
13.30 Nadaljevanke: Sentieri, 14.30 La valle dei pini, 15.20 Così gira il mondo, 16.20 Aspettando il domani
16.45 Nanizanka: California
17.45 Nad.: Febbre d'amore
18.35 Nanizanki: General Hospital, 19.30 Alice
20.00 Vesti:Dentro la notizia
20.30 Film: Chinatown (krim., ZDA 1974, r. Roman Polansky, i. Jack Nicholson, Faye Dunaway)
23.05 Film: Leone l'ultimo (dram., VB 1970, r. John Boorman, i. Marcello Mastroianni, Billie Whitelaw)
1.05 Nanizanka: Missione impossibile
2.05 Film: Le avventure di Cartouche (pust., It. 1954, r. Gianni Vernuccio, i. Richard Basehart)

ITALIA 1
7.00 Risanke
8.15 Nanizanke: Strega per amore, 8.45 Supervicky, 9.15 Ralph Supermaxie-ro, 10.00 Hardcastle and McCormick, 11.00 L'uomo da sei milioni di dollari, 12.00 Tarzan
13.00 Otroška oddaja: Ciao Ciao, vmes risanke
14.00 Nanizanki: Casa Keaton - Di festa in festa, 14.30 Baby sitter
14.55 Variete: Smile
15.25 DeeJay Television
16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam in risanke
18.00 Nanizanke: Tre nipoti e un maggiordomo, 18.30 Supercar, 19.30 Happy Days
20.00 Risanke: Milly
20.30 Film: Al Bar dello Sport (kom., It. 1983, r. Francesco Massaro, i. Lino Banfi, Jerry Calà)
22.25 Nan.: I-taliani
22.55 Variete: Dibattito!
23.15 Šport: Grand Prix
0.25 Rubrika: Première
0.35 Nanizanke: Troppo forte, 1.05 Giudice di notte, 1.35 Kung-fu

ODEON
8.00 Nad.: Signore e padrone, 9.00 Marcia nuziale
9.30 Nan.: Good times
10.00 Filmske novosti
10.15 Nanizanka: Arthur re dei britanni
10.45 Nadd.: Signore e padrone, 11.45 Marcia nuziale
13.00 Otroški variete: Sugar
14.00 Nanizanka: Rituals
14.30 Nadaljevanke: Maria, 15.30 Amore proibito
16.30 Sugar (2. del), vmes nanizanka Heidi
19.00 Rubrika: Fiori d'arancio
19.30 Risanke
20.00 Nanizanka: T and T
20.30 Film: L'orca assassina (dram., ZDA 1977, r. Michael Anderson, i. Richard Harris, Charlotte Rampling)
22.30 Športna rubrika
24.00 Nan.: Night Heat
TMC
11.00 Nan.: Daniel Boone
12.00 Nadaljevanka: Doppio imbroglio
12.45 Ogledalo življenja
13.30 Dnevnik in šport
14.30 Glasbena oddaja: Clip Clip

15.00 Nanizanka: Viaggiatori del tempo
16.00 Film: Questa notte o mai (kom., ZDA 1957, r. Robert Wise, i. Jean Simmons)
18.00 Aktualno: TV donna
19.15 Ogledalo življenja
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Film: Tornando a casa (dram., ZDA 1978, r. Al Ashby, i. Jon Voight, Jane Fonda)
22.40 Nogometne vesti
23.15 Vesti in nogomet
TELEFRIULI
13.30 Nan.: Dick Turpin
15.00 Glas. odd.: Music box
17.30 Nad.: La valle dei pioppi, 18.00 Dama de Rosa
19.00 Dnevnik
19.30 Rubrika: Dan za dnem
20.00 Zelena dežela
20.30 TV film: L'ombra nera del Vesuvio (dram., It. 1986, 2. del)
22.30 Tednik: Tigi 7
23.30 Dnevnik, nato dražba
0.30 Rubrika
1.30 Informativna oddaja
TELE 4
(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

Kljub neposredni bližini sovražnikovih postojank

Cela vas je pomagala partizanom Prevažanje hrane in drugih pošiljk

Povezanost med prebivalci Rupe in Mirna

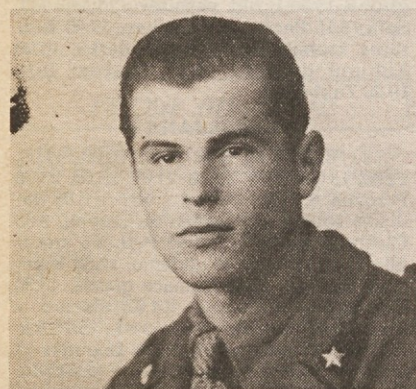
Brez vsestranske podpore prebivalstva, bi partizanske enote težko vzdržale neenak boj z dobro oboroženo in nahranjeno okupatorsko vojsko. Tudi na tem področju so Rupenci dali vse, kar so zmogli v tistih težkih časih. Začeni od zbiranja oblačil, zdravil, pletenja do zbiranja in pošiljanja živeža za partizanske enote. Težko je po tolikih letih natančno opisati vse različne kanale po katerih se je iz kraja pretakala materialna pomoč. Nemogoče tudi zaradi tega, ker so bili načini in poti različni. V začetku, zaradi konspiracije, se je odvijalo vse v največji tajnosti, tako, da včasih niti člani ene in iste družine niso bili točno seznanjeni z dejavnostjo drugih. Marsikatera podrobnost pa je medtem tudi že tonila v pozabo.

Baza zbiranja drobne pomoči, če jo smemo tako imenovati, je bila v začetku pri Kovčevih. Tu so dekleta in žene (fantov in starejših možkih ni bilo doma) pletle in šivale. Od tu so šle pošiljke najrazličnejšega blaga že v začetku leta 1943.

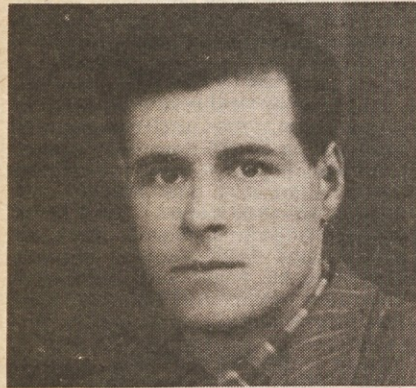
Po splošni ljudski vstaji, septembra 1943, ko je marsikdo že verjel v skorajšnji konec vojne in dvajsetletnega zatiranja, in zlasti proti koncu leta 1944 se je v teh krajih razvila drugačna oblika pomoči in sodelovanja z narodnoosvobodilnim gibanjem. Zaradi strateške lege vasi so starejši možki in zelo mladi fanti, skorajda še otroci, saj drugih ni bilo, ker so bili v partizanih, ujetništvo ali taboriščih, opravljali za preskrbo partizanskih enot pomembno nalogo. Mimo Rupe je namreč držala ena od tolikih preskrbovalnih poti različnega blaga za partizanske enote. Treba je bilo to blago ponoči prepejati naprej v Renče in večkrat še dlje. Vse to na kmečkih vozovih, ponoči. Pomembna zbirna in prevzemna točka je bila domačija Pavletičevih v Gabrijah, drugo tako zbirno mesto je bilo v Japniščah. Sem je na skrivaj prihajal živež in drugo blago iz Furlanije. Kolone treh, štirih kmečkih voz so po potrebi skoraj vsako noč vozile proti Renčam, občasno je bilo treba odgnati čredo govedi, ki so jo dobavili terenci iz Furlanije.

Zmeraj ponoči in zmeraj brez spremstva. Tudi to je bil pomemben doprinos krajanov k zmagovitemu narodnoosvobodilnemu boju, doprinos, ki ga žal še zmeraj ne vrednotimo pravilno. Nasprotno, večkrat podcenjujemo njegov pomen. Kako bi lahko recimo s številkami opredelili vrednost več kakor osemdeset voženj, ki jih je z volovsko vprego opravil danes 72-letni Mirko Batistič? Pa pri tem ni bil sam, saj je skoraj vsako noč iz Gabrij ali Japnišč šla kolona kmečkih voz in se po navadi, še pred jutrom vrnila. Rupenci so zaradi varnosti živino in vozove spustili preko Vipave na črepoli, pri Japniščah, sami pa so se vračali preko mosta, na državni cesti.

Izginili na ruskem bojišču

KRAJNIK Peter, rojen 2. junija 1921. Čevljar.

OŽBOT Ivan, rojen 26. septembra 1926. Delavec v tovarni Safog.

POVODNIK Peter, rojen 3. junija 1915. Čevljar.

20. marca 1945 so v vas vdrlí četniki Nad dvajset talcev odgnali v Šempeter

Starejši Rupenci se z grozo spominjajo 20. marca 1945 ko so ob prvem svitu četniki obkrožili vas ter v Jahljevi hišipresenetili tri člane skupine VDV. Dva sta izgubila življenje, tretji je ostal težko ranjen in so ga podivjani kvizlingi, skupaj s kakimi dvajsetimi krajin in nekaterimi Mirenci, ki so se po požigu Mirna zatekli v Rupo, odgnali v Šempeter. Jahljevo hišo so zažgali, plameni pa so se razširili tudi na sosednjo Štefkovo (Batističovo) hišo.

Ob napadu četnikov sta izgubila življenje 20 — letni Evald Brešan z Oslavia znan s partizanskim imenom Valdi in približno enako star Mitja iz okolice Šentvida (Podnanaša) pri Vipavi. Valdi je obležal smrtno zadet na strehi gospodarskega poslopja, v poskusu umika iz obroča. Mitji je to sprva uspelo. Skril se je v kupu drvi in dračja za hišo, a so ga četniki kmalu odkrili. Remigij Planinšek, 20-letni mladenič iz Steverjana (umrl leta 1979 v Neblem), je zadnje naboje prihranil zase, vendar tragične odločitve ni uspel uresničiti. Hudo ranjenega in krvavečega, saj mu je krogla zdrobila čeljust in oko, so ga odveleli do gostilne in nato skupaj s kakimi dvajsetimi domačini, z rokami zvezanimi z žico na hrbtu, peš do Šempetra.

Truplo Mitje so četniki, kot da bi šlo za lovsko trofejo, zveleli na sredo ceste in ga pustili tam. Pokopali so ga vaščani na rupenskem pokopališču. Žal tudi njegovega groba ni več. V spominu vaščanov je ostal zapisan kot Mitja, doma iz gornje Vipavske doline, nekdanji kurir Janka Premrla — Vojka. Valdija so pokopali svojci, na pokopališču v Pevmi.

Rupa je glede organizacije terenskega dela sodila v mirensko območje in tudi v pristojnost tamkajšnje gospodarske komisije. Gospodarske komisije so skrbale za odkup pridelkov in živeža, obenem pa tudi za dobavljanje prebivalstvu nekaterih vrst blaga, ki jih je bilo težko dobiti, kakor recimo sladkor, sol, riž itd. Včasih je prišlo tudi do sporov in nesoglasij, kakor poroča v Sovodenskem zborniku 1983 Marko Waltritsch, kjer je v prispevku o Partizanskem gospodarstvu na sovodenjskem območju tudi nekaj zanimivih podatkov za Rupo, čeprav je ta kraj, kakor že zgoraj navedeno, sodil v pristojnost mirenskega območja.

Med tistimi, ki so na terenu veliko pomagali antifašističnemu in narodnoosvobodilnemu boju je danes 82-letna Krista Crilj vd. Ferlat. Precej mesecev je ob koncu leta 1944 in v začetku leta 1945 skrbela za skupino VDV. Kuhala jim je, jim prala, jim pomagala. Včasih je bilo treba nahraniti, poleg domačih, tudi deset, dvajset lačnih fantov, kar ni bilo lahko, čeprav je mož Albin, invalid, občasno prinašal iz Renč nekaj mesa in živeža. Tistega usodnega 20. marca so se fanti, ki so po navadi spali na Trampuževem seniku, še pravčasno umaknili, sicer bi bila njihova in njena usoda najbrž zapечатena. Tako so ji četniki, ki so pregledali hišo od tal do vrha, samo pokradli obleko. Še danes se Krista živo spominja Mirka, Milana, Viljema, Feliksa, Jožeta, Živka, Stepa (ki se je nekaj časa zdravil pri Tomšičevih), Beča, Carja, Valdija, Mitjo, Remigija in še nekaterih drugih.

Veliko so za osvobodilno gibanje žrtvovali Brekčevi (družina Devetaki) kjer je bila doma mladinka Nataša (Olga Devetaki). Pri Buzinu so v skritem bunkerju pod cesto hranili papir in drug material za partizanske tehnike in občasno skrivali partizanske borce. Domačini, mnogo jih je bilo namreč po poklicu čevljarjev, so za partizansko vojsko izdelovali čevlje. Neutrudljiv je bil zlasti Miha Pavletič. Drugi, zaposleni v raznih delavnicah, tudi takih, ki so delale za nemško vojsko, so z materialom na skrivaj oskrbovali tudi partizansko vojsko.

Rupa je bila od nekdaj tesno povezana z Mirnom in te vezi so med narodnoosvobodilnim bojem postale še trdnjše. Mirenski aktivisti so imeli vpliv tudi v Rupi. Mnogi Mirenci pa so se po požigu vasi zatekli k sorodnikom v Rupo. Tu so potem, po tragičnem dogodku 20. marca 1945, mnogi izmed njih delili usodo Rupencev, saj so bili odvedeni kot talci v Šempeter. Lahko rečemo, da so Mirenci in Rupenci delovali drug ob drugem, kakor da bi bili vsi iz enega in istega kraja. Še danes se mnogi spominjajo Marije Babice (Ferlat) neustrudne aktivistke v Mirnu, Dorice Tomšič Svagelj, Mozerjevih in številnih drugih. Čas je seveda nemušljen in dogodki izpred pol stoletja nezadržno izginjajo v pozabo.

Rupa in Rupenci v narodnoosvobodilnem boju

Med zbiranjem gradiva o doprinosu Rupe v antifašističnem in narodnoosvobodilnem boju sta moja pozornost pritegnila dva elementa: izredna razredna osvoboditev in povezanost med delavci slovenske in italijanske narodnosti, zaposlenimi v tržiški ladjedelnici in gorških tovarnah (Safog, Tekstilna tovarna v Podgori) organizirane in množično sodelovanje krajanov pri zbiranju pomoči za partizansko vojsko v hrani, orožju,

denarju, zdravilih. Vse to v krajih, od strateško izredno pomembne cesti med Gorico in Trstom, v neposredni bližini močnih nemških in republikanskih postojank v Gorici, Gradišču in proti koncu vojne ne kvizlingških enot v Opatjem selu, Šempetru itd. Okupatorju in korektu pred oči.

O dogodkih, tudi tistih v letih pred vojno, o širjenju protifašistične literature, ki jo je iz Trsta prinašal študent Ivan Cotič, o

upnih sestankih, ki so jih sklicovali trgovci, o zbiranju orožja že v letih pred vojno in preprečevanju, da je izhod le v oboroženem uporu, ki je septembra leta 1943 dejansko vzplamtel v splošno ljudsko vstajo, bi lahko napisali zajeten roman.

Tako kakor o slehernem kraju na Primorskem in na Slovenskem. Rupa in Rupenci niso bili v tem izjema.

V nedeljo dopoldne odkritje spomenika partizanskim borcem in žrtvam vojne

Z dograditvijo spomenika v Rupi se je sklenil krog spominskih obeležij, ki so jih krajin vseh vasi v sovodenski občini postavili v hvala-čen spomin v narodnoosvobodilnem boju padlim rojakom in žrtvam nacističnega terorja. Kot prvi je bil postavljen spomenik v Sovodnjah. Leta 1975 so obeležje postavili na vrhu, pet let kasneje v Gabrijah in leta 1983 na Peči.

Misel, da bi tudi v Rupi postavili spominsko obeležje se je porodila že pred kakimi desetimi leti, uresničevati pa so je pričeli šele pred kakimi štirimi leti. 7. novembra 1985 je bil v Rupi ustanovljen pripravljali odbor v katerem so predstavniki vseh društev in organizacij in ki je v tem času opravil zahtevno nalogo zbiranja sredstev, priprave dokumentacije in vodenja del. Od-

Vsaka družina ima svojo žalostno zgodbo, vsak partizanski borec, ki jih je Rupa dala okrog tridesetin od katerih so štiri darovali svoja mlada življenja. Borili so se v raznih enotah, največ v Prekomorskih brigadah. Veliko bi morali napisati o trpljenju krajanov v nacističnih taboriščih, o ponižanju tistih, ki so poskusili gorški zapor, bili zaprti na Kapeli, šli skozi taborišče v Zagraju. Ne bi smeli pozabiti niti tistih, ki so ves čas pomagali narodnoosvobodilnemu gibanju s hrano, obleko, zdravili, delom.

Bogata kulturna in prosvetna dejavnost na območju Mirna, kamor je Rupa od nekdaj težila, v letih pred in neposredno po prvi svetovni vojni, je med krajin ohranjala živo in spodbujala zavest o narodnostni pripadnosti, medtem ko so delavci, zlasti tisti zaposleni v tržiški ladjedelnici, širili in utrjevali antifašistično miselnost.

Ni naključje, da so bili vsi trije člani prvega Krajevnega narodnoosvobodilnega odbora, ustanovljenega oktobra 1942 pri Devetakovih, delavci tržiske ladjedelnice. Poldo Maraž (predsednik), Franc Durček in Andrej Ožbot (podpredsednik). V ladjedelnici je bil zaposlen tudi Gabrijel Moderc (rojen 9.3.1909 na Jerabišču pri Mirnu, umrl 15.1.1988 v Sežani), s partizanskim imenom Škerjanc, eden glavnih organizatorjev narodnoosvobodilnega gibanja in oborožene vstaje, v teh krajih, že veliko pred razpadom Italije. Veliko mu je pri tem pomagala žena Marta Jelen ki je leta 1944, po vsej verjetnosti aprila meseca, skupaj z Lojzko Kokelj in Kristino Rusjan ustanovila odbor AFŽ. Ustanovni sestanek je bil pri Kokljevih, tajnica je bila Lojzka Kokelj.

Škerjanc se je z ženo Marto vselil v hišo Tomšičevih, potem ko so se ti za nekaj let preselili v Tržič. Vzdrževal je stike s italijanskimi antifašisti v Tržiču, prenašal denar, zbiral orožje, postavljal temelje za kasnejšo vstajo. Oktobra leta 1942 je bil v največji tajnosti, pri Brekčevih, ustanovljen krajevni odbor Osvobodilne fronte, ki ga je umestil Julij Beltram, ki je ob tej priložnosti nalašč prišel z Vogrskega.

Kasneje je pri širjenju in utrjevanju narodnoosvobodilnega gibanja veliko pomagal Viktor Tavčar — Šoštar.

Tomšičeva hiša je tudi potem ko sta se Gabrijel in Marta, spomladi leta 1943 umaknili iz kraja in ko so se iz Tržiča vrnili prejšnji lastniki, bila ena pomembnejših postojank partizanskega gibanja, vse do konca vojne. Tu so se občasno zadrževali člani sabotažne in VDV skupine, zdravili ranjeni itd.

Iz te hiše je bil Čiško — Franc Tomšič, šofer taksist, sicer stalnim bivališčem v Gorici, ki pa je prav s svojim poklicnim delom lahko napravil izredno veliko za narodnoosvobodilno gibanje.

Zaradi svoje lege, v bližini pomembnih komunikacijskih zvez in v bližini večjih postojank nemške vojske in drugih kvizlingških enot in zaradi lahkega dostopa v Furlanijo, je bila Rupa v zadnjih mesecih leta 1944 in v prvih mesecih leta 1945 pomembna postojanka sabotažne in VDV skupine. Vse do tragičnega 20. marca 1945, ko so vas navsezgodaj obkrožili četniki in pustili za seboj smrt in razdejanje ter nad dvajset krajanov odgnali v Šempeter.

Medtem so za dokončanje obeležja vložili veliko prostovoljnega dela in tudi finančnih sredstev. Nabirki so se darežljivo odzvali domačini, krajin, številna podjetja in ustanove, med temu tudi sovodenska občina.

Delo je po nekajmesečnem zastoju ponovno steklo in danes smo pred slovesnim odkritjem spomenika, izdelanega v naravnem kamnu z belim stebrom v osrčju. Člani pripravljalnega odbora so se odločili za kratek dvojezičen napis: Padlim za svobodo. Na napisni tabli sta rdeča zvezda in znak Pax.

Spomenik bodo odkrili v nedeljo, 9. t.m. ob 10. uri.

Program slovesnosti

Spomenik bodo odkrili v nedeljo ob 10. uri. Govorila bosta župan občine Sovodnje Vid Primožič in predsednik pokrajinskega odbora VZPI—ANPI za Goriško, senator Silvano Baciči. Prisotna bo četa vojske. Slovesnost bo združena s priložnostnim kulturnim sporedom, ki ga bodo oblikovali osnovnošolski otroci, zbor Skala Gabrje in zbor Rupa—Peč ter recitatorji.

Sodelovala bo tudi godba na pihala Kras iz Doberdoba. Naj ob tem povemo, da od 9. ure in do konca prireditve ne bo dovoljen promet avtomobilov v kraju. Udeleženci prireditve bodo lahko parkirali na za to urejenih in označenih parcelah v bližini pokopališča.

Zborni mesto je ob 9.30 ob poslopiju osnovne šole, od koder bodo nato šli v sprevedu do trga pred spomenikom.

V partizanskih enotah so padli štiri vaščani

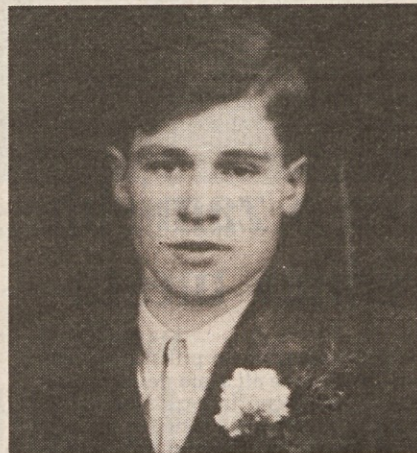
Franc Durček

Ivan Cotič

DURČEK Franc, rojen 8. oktobra 1904 v Rupi. Delavec v ladjedelnici, kjer je prišel v stik z italijanskimi antifašisti. Član krajevnega antifašističnega odbora v Rupi. V partizane je odšel kmalu po razpadu Italije. Padel je 14. novembra v Cerknem, kjer je tudi pokopan.

COTIĆ Ivan, rojen 10. marca 1912. Študent veterinarstva. Študija ni dokončal zaradi vpoklica v italijansko vojsko. Poslan je bil najprej v Potenzo in nato na Sardinijo. S prekomorskimi enotami je prišel v Jugoslavijo in se proti koncu vojne prebil v Slovenijo. 20. marca 1945 so ga na domu, ujeli četniki in skupaj z drugimi vaščani odpeljali v Šempeter. Umorjen pred koncem vojne. Kot datum smrti se navaja 11. april. Pokopan je v Rupi.

Maks Pavletič

Jožef Tomažič

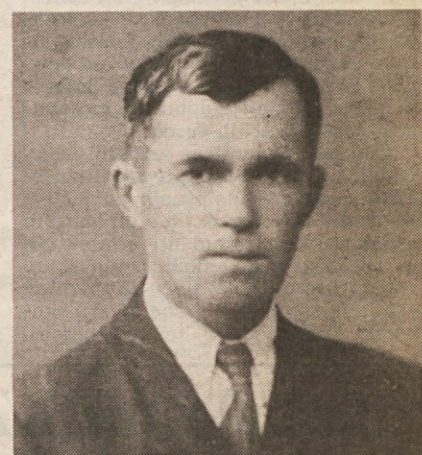
PAVLETIĆ Maks, rojen 19. julija 1924 v Rupi. Mehanik, zaposlen v tovarni Safog v Gorici. Bil je mobiliziran v italijansko vojsko. Ob zlomu Italije se je takoj vrnil v domači kraj in se priključil partizanom na Goriški fronti. Zatem je prevzel odgovorno nalogo kurirja pri Goriškem okrožju. Ubit v zasedi pri Vogrskem, 3. oktobra 1944. Pokopan je v Rupi.

TOMAZIČ Jožef, rojen 28. aprila 1903, kmet. Iz delavskega bataljona v Potenci se je po razpadu Italije vrnil domov in se pridružil partizanom. Padel je kot borec Gradnikove brigade, menda med nemškim napadom na partijsko šolo v Cerknem. Datum smrti in kraj pokopa nista znana.

Umrla v nemškem taborišču v Dortmundu in Buchenwaldu

Cvetko Černic

Jožef Ferlolja

ČERNIĆ Cvetko, rojen 4. februarja 1921, delavec v tržiški ladjedelnici. Po razpadu Italije so ga zajeli Nemci v Albaniji, kjer je bil pri italijanskih mornarici. Odpeljali so ga v taborišče v Dortmund. Za njim je izginila vsakršna sled. Zanjne njegovo pismo so domači prejeli februarja 1945.

FERFOLJA Jožef, rojen 9. julija 1907, čevljar. Kakor mnogi drugi krajin, zlasti starejših letnikov, se je po razpadu Italije vrnil domov in na razne načine pomagal narodnoosvobodilnemu gibanju. Oktobra 1944 so ga v Renčah z mnogimi drugimi domačini zajeli Nemci. Po nekajdnevem zasiljevanju v Gorici so ga odpeljali v uničevalno taborišče Buchenwald. Umrl je 25. februarja 1945.

Umrla za posledicami vojne

Peter Batistič

Milan Leon

BATISTIČ Peter, zidar. Rodil se je 22. septembra 1923. V Grčiji so ga kot italijanskega vojaka zajeli Nemci in odpeljali v Buchenwald. Dočakal je konec vojne, vendar se je iz taborišča vrnil izmučen in bolan. Umrl je 8. decembra 1948.

LEON Milan, rojen 11. februarja 1920. Avtoklepar. Doživel je brodomol v Sredozemlju. Po skoraj treh dneh so ga iz morja rešili Angličje. Ostal je v njihovem ujetništvu in na stalnem zdravljenju do konca vojne. Umrl je nekaj dni po koncu vojne, v bolnišnici v Trstu.

Gradivo zbral ob pomoči pripravljalnega odbora za postavitev spomenika in uredil za objavo Vlado Klemš. Fotografije padlih borcev in žrtev vojne so dali na razpolago sorodniki.

Slovenska konzulta na Občini o posvetu in obeležju puntarjem

Konzulta za slovenska vprašanja pri Goriški občini se je ponovno sestala v sredo popoldne. Na sestanku so ocenili potek priprav na posvet o slovenski prisotnosti na Goriškem. Posvet, ki ga je predlagala Konzulta organizirala pa ga bo Občina ob sodelovanju Goriškega mednarodnega sociološkega inštituta (ISIG) ter Slovenskega raziskovalnega inštituta, je zaradi raznih težav in zapletov v postopku za zagotovitev finančnega kritja in nato za njegovo izvedbo bil že večkrat na dnevnem redu zasedanj Konzulte. Potem ko je bil posvet napovedan sredi meseca aprila je prišlo še do nekaterih zaprek, tako da so se odločili še za krajšo odložitve. Posvet naj bi se potemtakem odvijal v deželnem avditoriju v Gorici 11. in 12. maja.

Na dvodnevem posvetu, ki bo potekal dvojezično, bodo slovenski in italijanski predavatelji iz raznih zornih kotov, predvsem pa na izrazito študijsko-znanstveni podlagi osvetlili različna vprašanja glede nacionalno mešane sestave prebivalstva na Goriškem in prisotnostjo slovenske narodnostne skupnosti v tem prostoru. Obsegal bo tri zaokrožene sklope predavanj. Prvi bo izrazilo zgodovinski in bo skušal predstaviti pomen slovenske prisotnosti v preteklem razvoju Goriške. V drugem delu bodo osvetlili kulturne, družbene, politične in druge sobodne razsežnosti slovenske prisotnos-

ti v tem prostoru. Tretji sklop predavanj pa naj bi ponudil vpogled na goriško gospodarsko stvarnost in predvsem možnosti, ki jih slovenska prisotnost nudi za razvoj obmejnega sodelovanja in celotnega goriškega gospodarstva.

Konzulta je nato vzela v pretres predlog, ki ga je postavil v ta namen osnovani odbor, za postavitev obeležja tolminkim puntarjem na Travniku. Kot smo pred časom poročali so to zamisel podprli nekateri vidni goriški slovenski in italijanski kulturniki. Odbor je že pred skoraj tremi meseci za-

prosil za srečanje z goriškim županom, ki pa ga doslej ni bilo. Konzulta je pozitivno ocenila predlog za postavitev obeležja in ga povsem podprla. Sklenili so, da bodo posegli pri županu in zahtevali naj sprejme pobudnike. Konzulta je tudi imenovala svojega člana Rudija Pavšiča v odbor za postavitev obeležja.

Na zasedanju so med drugim govorili tudi o gradnji slovenskega zolskega središča. V prihodnjih tednih si bodo člani Konzulte ogledali gradbišče in se поблиže seznanili s tehničnimi značilnostmi načrta ter sedanjim stanjem v izvajanju del.

Sklep goriškega občinskega odbora o novem davku ICAP z 80-odstotnim poviškom

V goriški občini naj bi novi davek na proizvodne dejavnosti odmerili z 80-odstotnim poviškom glede na najnižji v vladnem odloku določeni znesek. Nova dajatev bo prizadela proste poklice, trgovce, obrtnike in vsa druga podjetja ter bo odmerjena glede na obseg proizvodne površine. Nadomestila bi izgubo občinskih prihodkov zaradi zmanjšanja državne finančne dotacije.

Sklep o 80-odstotnem povišku (zakon dovoljuje občinam izbiro med najnižjo mero in največ do 100-odstotnem poviškom) naj bi po neuradnih vesteh v prejšnjih dneh odobril goriški občinski odbor, dokončno pa bo moral mero novega davka odobriti občinski svet. Kot je slišati, naj bi v občinskem odboru prišlo do različnih stališč glede umestnosti tolikšnega poviška davka. Ob kočljivem političnem trenutku zaradi dolgotrajne krize na Občini utegne to vprašanje postati še dodatni kamen spotike v odnosih med večinskimi strankami.

Na gradu razstava o zamislih za obnovo in ureditev mesta

Goriška sekcija združenja Italia Nostra prireja v sodelovanju z goriško občinsko upravo na gradu arhitekturno in urbanistično razstavo na temo Zamišljeno mesto — načrti in predlogi za Gorico. Razstavo bodo odprli nocoj ob 18. uri v grofovi dvorani na gradu in bo ostala na ogled do 26. aprila.

Izhodišče za pobudo je bilo v ugotovitvi, da je v najstarejših in zgodovinsko pomembnih predelih Gorice, podobno kot v skoraj vseh drugih mestih, precej dotrajanih poslopij ali celo prostih območij, brez ustrezne namembnosti v določenem mestnem prostoru. Obstaja torej možnost njihove drugačne izrabe. Po temeljiti obnovi ali rekonstrukciji bi določena območja pridobila bolj vabljiv videz, omogočila bi ustreznejšo uporabo prostora in ohranila življenjski utrip v starih mestnih predelih. Na razstavi nameravajo zato prikazati vrsto zamisli o možnih, čeprav zaenkrat konkretno neuresničljivih načrtih. Obiskovalcem želijo predstaviti možne urbanistične rešitve in videz, ki bi ga določeni mestni predeli zadobili ob morebitnem izvajanju takih posegov.

Tematsko so razstavo razdelili na tri sekcije. V prvi bodo predstavili projekte za obnovo določenih območij v središču Gorice, ki so jih v diplomskih nalogah izdelali študenti arhitekture na Univerzi v Benetkah. Drugi sklop obsega načrte in predloge za ureditev okolja in središčnih predelov v Svetogorski četrti-Placuti ter v Podgori.

Tretji del razstave bo prikazal nekatere neuresničene ali samo delno uresničene urbanistične in zazidalne načrte za Gorico, ki so jih izdelali v prvih desetletjih našega stoletja in združujejo zgodovinsko-dokumentarno vrednost z vsebinsko zanimivostjo predlaganih rešitev.

Namen pobudnikov razstave je predstaviti javnosti nekatere zanimive zamisli o ureditvi mesta in spodbuditi razpravo o raznih predlogih. Povedati gre, da je marsikatera zamisel dokaj aktualna in bi jo morda lahko vzeli v poštev za konkretno izvajanje.

Do 15. aprila uničiti koruzna stebila

Goriški župan je pred kratkim izdal ukaz, ki obvezuje lastnike in obdelovalce zemljišč, da do 15. aprila poskrbijo za odstranitev koruznih stebel s polj in njihovo uničenje oziroma uporabo v obliki nastilja.

Ukrep, ki velja na celotnem ozemlju občine Gorica, naj bi omejeval širjenje zajedavcev, zlasti koruznega molja, ki povzroča veliko škodo na pridelku.

Županov ukaz navaja tudi, da bodo v primeru nespoštovanja ukrepa, uradno poskrbeli za odstranitev in uničenje stebel. Zadevni strošek bo v tem primeru moral plačati lastnik oziroma obdelovalec zemlje.

Nove možnosti sodelovanja s kanadsko pokrajino Quebec

Obisk kanadskega predstavnika na sedežu Pokrajine

Sedež goriške Pokrajine je včeraj obiskal novi delegat kanadske pokrajine Quebec v Rimu Donat Taddeo, ki je te dni na obisku v naši deželi. Spremljala sta ga Aldo Chianidussi, Furlan, ki živi v kanadi in predseduje združenju "Friuli promotion" ter goriški občinski svetovalec Silvano Polmonari, ki sodeluje z zvezo izseljencev "Fogolars furlan" v Kanadi.

Predsednik Pokrajine Gian Franco Crisci je sprejel gosta in imel z njim razgovor o možnosti vzpostavljanja tesnejšega gospodarskega sodelovanja med tukajšnjimi gospodarstveniki in Quebecom, deželo, ki je sedemkrat večja kot Italija in razpolaga z velikanskimi naravnimi bogastvi. Taddeo je navedel, da so zainteresirani za sodelovanje na industrijskem področju ter za uvoz živil in vinske proizvodnje. Predsednik Crisci je zagotovil, da bo posredoval ponudbo o sodelovanju tukajšnjim gospodarskim združenjem. Domenili so se tudi o možnem sodelovanju podjetij iz goriške pokrajine na italijanskem gospodarskem tednu, ki bo septembra letos v Montrealu.

Tehniki pri KZE predlagajo drugo lokacijo nove bolnice

Vprašanje kje in kako naj bi sezidali novo goriško bolnišnico je že dalj časa v ospredju pozornosti. Od politikov in upraviteljev do predstavnikov raznih združenj in posameznih občanov je že skoraj vsakdo povedal svoje mnenje, kritike in pripombe na račun tega ali onega načrta. Prav pred nekaj dnevi je KZE sprejela najbrž dokončni sklep, da bodo novo goriško bolnišnico zidali zraven sedanje. Med razlogi za to odločitev je KZE navedla tudi možnost povezave z drugimi že obstoječimi poslopji in ohranitve nekaterih naprav, ki že delujejo za današnjo bolnišnico.

Skupina okrog dvajsetih uslužbencev v tehničnih in vzdrževalnih službah v bolnišnici se oglašča sedaj s pismom, v katerem navaja vrsto kritičnih pripomb do te namere. Mimogrede opozarjajo, da je sedanja namestitve večine tehničnih sistemov v podzemnih rovih nesmiselna: svojčas je bila nujna zaradi značilnosti že obstoječega glavnega poslojja. Povezava sedanjih naprav z novo bolnišnico z izkopom novih rogov pa bi na območju, ki ga je že prizadela poplava, pomenila vztrajanje pri nesmislu. Poleg tega ugotavlja osebe, je stanje posameznih naprav že danes tako, da se njihova uporaba za novo bolnišnico ne zdi ravno najboljša rešitev. Poglejmo zakaj.

Centrala za ogrevanje iz leta 1972 bo predvidoma lahko delovala le še kakih deset let, povzročila onesnaževanje (ker deluje na plinsko olje), prehod na metan pa se zaradi stroška ne izplača.

Električna centrala je danes neracionalno nameščena med delavnico (zaradi magnetnega učinka se na stikalih in drugih napravah nabira kovinski prah) in centralo za ogrevanje, tako da tudi toplota povzroča probleme. Že danes centrala ne zadošča potrebam. Transformatorska kabina je prav tako slabo nameščena in je doslej povzročila že dva krkata stika, neustrezno in potencialno nevarno pa je tudi stanje večjega dela električne napeljave.

Hladilne celice označujejo tehniki kot predpotopne, neprimerne in v nasprotju s higijenskimi predpisi. Skladišča so prav tako neprimerna, ker v njih ne morejo uporabljati dvigal, pač pa so prisiljeni ročno premikati blago. Tehnično osebje navaja nato še vrsto problemov v pralnici, kuhinji in pomnožnih prostorih ter visoke upravne stroške, ki jih zahteva sistem podzemnih rogov zaradi ogrevanja, razsvetljave, vzdrževanja in stalnega vdiranja vode.

Sedanje tehnične naprave so večinoma stare 17 let. Ko bo sezidana nova bolnišnica, lahko predvidevamo da bodo stare kakih 30 let in bodo torej mimo vseh že danes opaznih napak dotrajane in neuporabne. Tehniki zato odločno nasprotujejo predvidevanjem o njihovi uporabi za novo bolnišnico. Zaradi tega tudi predlagajo izbiro druge lokacije, naj bo v Ločniku ali Ul. III. armata, nikakor pa ne v Ul. Tuscolano. Predvsem pa priporočajo: nikar podzemnih rogov saj ocenjujejo, da bi KZE brez njih lahko vsako leto prihranila okrog 250 milijonov lir na upravnih stroških.

V Novi Gorici namesto mitinga poziv k strpnosti in dialogu

Izvršni odbor predsedstva občinske konference SZDL Nova Gorica je v sredo obravnaval pobudo občanov novogoriške občine albanske narodnosti, da bi v Novi Gorici pripravili miting o sedanjem stanju in razmerah na Kosovu. Na manifestaciji naj bi izrazili zaskrbljenost občanov albanske narodnosti, ki jih je na novogoriškem območju okrog petsto, med katerimi jih je večje število občasno zaposlenih tudi v bližnji Italiji.

Na seji so občane albanske narodnosti zastopali štirje predstavniki, ki so izrekli veliko zaskrbljenost zaradi posledic, ki jih ima izvajanje izrednih ukrepov na Kosovu. Spraševali so se, kam pelje in kaj pomeni represija in so opozorili, da so Albanci za Titovo Jugoslavijo in za nobeno drugo. Eden

Jutri v Gorici koncert revije Primorska poje

Po uspešnem večeru v tržiški dvorani Vivaldi se Primorska poje preseli v Gorico. Zveza slovenskih kulturnih društev in Združenje pevskih zborov Primorske bosta namreč jutri zvečer ob 20.30 pripravila koncert v Kulturnem domu, ki bo eden od treh jutrišnjega dne. Ob koncertih, ki bosta drevi v Ilirski Bistrici in Tolminu, bosta jutri večera zborovskega petja še v Piranu in Braniku.

Letošnja, jubilejna izvedba najbolj množične zborovske manifestacije, je doslej naletela na veliko odobravanje občinstva, ki se je povsod, kjer so se prirejali koncerti, v velikem številu odzvalo vabilu prirediteljev. Tako je bilo konec prejšnjega tedna v Izoli, Smarjah in Nabrežini. Povejmo še, da sta dvajseti reviji Primorska poje svojo pozornost, kot pokrovitelja, namenila Izvršni svet Skupščine socialistične republike Slovenije in Deželni odbor Furlanije-Juljske krajine.

Na jutrišnjem večeru v goriškem Kulturnem domu se nam bodo najprej predstavili domačini, člani moškega zbora Skala iz Gabrij, ki jih vodi Rozina Konjedec. Ob njih pa bodo še nastopili mešani pevski zbor Lijak z Vojzkega (Marij Pavlica), moški pevski zbor Fantije izpod grmade iz Devina (Ivo Kralj), mešani pevski zbor Topničar s Trnovega (Zdravka Mikuletič in Janez Rijavec), ženski učiteljski pev-

ski zbor iz Tolmina (Vera Clemente - Kojič) ter mešani pevski zbor Ivan Rijavec iz Idrije (Stanka Močnik). Večer bosta povezovali članici dramske skupine kulturnega društva iz Sovodenj Tanja Hmeljak in Vesna Tomšič, priložnosti govor pa bo imel tajnik ZSKD za Goriško Igor Prinčič.

Kar zadeva goriške zборе, ki nastopajo na letošnji reviji Primorska poje, povejmo, da bo mešani zbor Rupa-Peč nastopil jutri v Braniku, moški pevski zbor A. Paglavac in mešani pevski zbor Podgora v nedeljo v Kobjeglavi, dekliški zbor Alenka iz Števerjana ter moški zbor iz Štmavra pa vedno v nedeljo sicer v Boljuncu. V Bovcu (15. aprila) se bodo predstavili tudi člani moškega zbora Jezero iz Doberdoba in mešanega pevskega zbora Lojze Bratuž iz Gorice; na Trnovem (16. 4.) bo pel moški zbor Mirko Filej iz Gorice. Mešani zbor Štandrež bo nastopil na Colu (16.4), pevska skupina Števerjanci pa v Postojni (21. 4.). Na zaključnem koncertu v tržiškem Kulturnem domu, ki bo v soboto, 22. aprila, se bodo predstavili člani mešanega pevskega zbora Hrast iz Doberdoba.

Lutkovna predstava za osnovnošolce

Zveza slovenskih kulturnih društev ob sodelovanju tržiškega Dijaškega doma in pod pokroviteljstvom Odbora za doraščajočo mladino pri SKGZ je v teh dneh pripravila »turnejo« lutkarja Cveta Severja iz Kranja. Sever bo našim malčkom predstavil delo »Vrtljak«. Gre za lepljenko slovenske otroške poezije, vsebuje pa različne lutkovne sisteme. Režiser in avtor predstave je Marjan Belina, glasbo je napisal našim otrokom znani in priljubljeni Janez Bitenc, osnutek predstave pa je zasnovala Jelka Godec-Tomšič. Lutke in sceno sta izdelala Mitja Ritmanič in Cveto Sever.

V prejšnjih dneh so si predstavlo Vrtljak ogledali že tržiški osnovnošolci. Danes ob 10.45 bo lutkovna skupina gostovala v občinski telovadnici v Doberdoba, popoldne pa bo nastopila v Špetru, kjer bo igrala za otroke Dvojezičnega šolskega centra.

»Turneja« lutkovne skupine se bo sklenila jutri zjutraj: ob 8.30 bo gostovala na osnovni šoli Oton Župančič v Gorici, kasneje, ob 10.45, pa bo v Sovodnjah.

čestitke

Danes slavi na Poljanah svojo 47. pomlad Mario Devetak. Iz srca mu voščilo žena Adriana, sin Iztok in hči Izabela. Kol'kor kapljic, tol'ko let.

Danes praznuje 95. rojstni dan Marcelina Korošec. Se obilo sreče, zdravja in zadovoljstva želijo prijatelji.

razna obvestila

KD Danica na Vrhu prireja danes ob 20.30 v središču Danica predvajanje diapozitivov alpinista Petra Podgornika.

Na sedežu KD Jadro v Romjanu bo nocoj ob 20. uri psiholog dr. Viljem Ščuka iz Nove Gorice govoril na temo Motnje in težave šolskega otroka.

Sekcija VZPI-ANPI Dol-Jamlje priredi v nedeljo, 16. aprila, piknik na Bledu. Odhod z vlakom iz Nove Gorice ob 7. uri. Prijave sprejemata, do 11. aprila, Ettore Moro in Mario Semolič.

kino

Gorica

CORSO 18.00-22.00 »I gemelli«.

VERDI 20.30 »Stasera insieme con le stellette«. Kabaret.

VITTORIA 17.30-22.00 »Moana, le sue bestie e i suoi piaceri«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

COMUNALE 18.00-22.00 »Splendor«. Režija E. Scola.

EXCELSIOR Danes/zaprto. Jutri 18.00-22.00 »Gorilla nella nebbia«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Tavasani - Ul. Carducci 38 - tel. 530268
DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
S. Antonio - Ul. Romana 147 - tel. 40497

pogrebi

Danes v Gorici ob 9.30 Antonio Tullio Cominardi iz splošne bolnišnice v cerkev Srca Jezusovega in na glavno pokopališče, ob 11. uri Giuseppe Bressan iz splošne bolnišnice v cerkev in na pokopališče v Ločniku, ob 13. uri Luigi Cumar iz splošne bolnišnice na glavno pokopališče, ob 14.30 Bruno Nicoletti iz splošne bolnišnice na glavno pokopališče.

Izmik - nove lirične črtice Marije Mislej

Nenavaden naslov, Izmik, za 30 lirčnih črtic, ki so izšle kot četrta samostojna knjiga Marije Mislej v samozaložbi. Prvo je izdala skupaj s prijateljico-književnico Ireno Žerjal - Morje, ribe, asfalt - in prav tako peto Burja in kamni, kjer je dodala svoj delež še Nadja Švara.

Naj naštejem dosedanje knjige Marije Mislej, čeprav so bralcem Primorskega dnevnika gotovo znane: Blesk, Mirijade, Lampore. Že naslovi nam obetajo nekaj blestečega, pesniško doživetega, če že ne vselej blagega.

Zdaj pa - Izmik. Od česa, od koga? Avtorica pravi, da se izmika življenju, družbi - kajti tako prvo kot drugo je le redko pravično. To vemo vsi in ker vemo, zakričimo ali zapišemo nekaj le tedaj, kadar nas prehudo zaboli. Marija Mislej pa je občutljiv človek: ne more se privaditi suvanju in brcanju, pa naj udarce dobiva ona ali kdo drug. Zato piše - in njena je misel, da se celo očnice bojijo človeških rok, ki tako pogosto samo grabijo tudi po tistem, česar ne potrebujejo.

Črtice v knjigi Izmik pa so istočasno tudi pogovor z nekom, z določenim človekom. Z ljubeznijo. Tudi tej se je Marija izmaknila - ali natančneje: s pisanjem, z udejanjenjem izgubljenega čustva se je rešila lastne začaranosti - kajti človek še vedno obstaja; vse je na videz enako - in vendar je povsem nekaj tujega. Takih primerov je v današnjem hitečem življenju veliko. Torej: izmik ostremu vbdoljaju, ki ga zada spoznanje.

V varljivo idilo cvetja in ljubezni in blestečih valov posega tudi državni ustroj, napeljuje vrvi, niti, na katerih so pripeti ljudje-lutke. Tudi vsakdanje delo v šoli, kjerkoli terja vzdržljivost, načrtnost, hladen razum. (...) »ranjen golob pa je mil in nemočen kakor bela narcisa.«

V spomin iz otroških dni, v en sam stavek strne avtorica vojno in smrt in željo po preživetju; po vnoični, neuničljivi ljubezni.

...

Marija Mislej se bralcu priptiplje zelo blizu: ne s svojo prepričljivostjo ali močjo, pač pa z načinom pripovedovanja, na primer, kako se mora - ona - od vsakogar / celo od gluhca / učiti volje do življenja in uspeha; kako mladim zdomcem naravnost iz oči srka veselje, ki ga tako manjka. Pravi to sebi - ali nam? »Povezani smo v praznino teme.« Iztrgan stavek, ki postane boleče smisel ob primerjavi samozadovoljne družbe pri jedači in korazcu z naporno, a čudovito hojo po planinah.

Drobne stvari: maki, vqlovi, oleandri, glicinija, ptič, vedre oči - to človeku za trenutek pomaga. Kot blisk temo noči nas posvetli od znotraj, da zagledamo svojo sluteno pot. Da izpojemo svojo željo. Avtorica pogosto kliče za pričo - ali celo na pomoč - vso naravo: »Izza oblakov se kot bolnik prikrade medlo sonce. Verjetno je tudi ono bolno od pretresov na naši obli, naveličano bojov, razprtij, sebičnosti, sovraštva.«

In drugje - kot da nadaljuje:

»Naši težaki pa imajo moči naperjene le v težke vreče in v zarjavele žerjave. Lahko dosegljiva sta jim le cigareta in pivo...«

Sanjaš o Hongkongu in njegovem soncu, a vse se ti razsuje. Trda, eksistenčno mučna zima venomer prevladuje.«

To je napisano za Trst; velja pa za vsa pristanišča, za vse kraje.

...

Ne obnavljam vsebine - le naštevam ostrice, ki so botrovale Izmiku.

Črtice niso enakovredne po moči in tudi po primerah ne. To so včasih čiste, naravno izpeljane kot v pesmi - drugač iztrgane, raztrgane, zlepljene, zmetane skupaj v naglici in brez načrta - kot današnje življenje. Nekatere zaključuje samo želja, druge nauk.

Ko bereš Izmik, je tako kot da hodiš po ozki, z redkimi kamni utrjeni stezi; vse kotanje pa so zapolnile mlake. S kamna na kamen! Paziti je treba kot v življenju, da ti ne zdrsne, da ne padeš v mlakužo.

Tiskarske napake so pogoste, kar škoduje jeziku, njegovi lepoti. A dandanes povsod tako hitimo, da delamo napake celo pri zdravljenju ljudi, ko gre za življenje.

In vendar je to naša knjiga: v drobcih ogledala / duše / drobci naše ostre vsakdanjosti. Celotno vsebino preveva hotenje, da se obdržiš, da te ne spodnese ne burja, ne morje, ne množica tujcev na ulici.

Navajam avtorico: »Spoznala sem, da me življenje ubija, a istočasno vnašam vanj barvne modele, ki ne bodo nikoli prekinjeni.«

NEŽA MAURER

Zadnja letošnja premiera SSG

Učinkovita spektakularnost Slehernika

V Slovenskem stalnem gledališču se nadaljujejo ponovitve Hofmannsthalovega Slehernika v režiji Maria Uršiča. Predstava je zadnja premiera letošnje sezone SSG, svojo spektakularnost pa bo najbrž potrjevala tudi poleti na odprtih prizoriščih (Foto Magajna)

Odprli so jo pred nekaj dnevi v Rimu

Mirojeva neznana dela vabijo občinstvo

Pred dnevi so v Rimu odprli veliko Mirojevo razstavo, na kateri je na ogled 120 doslej še neznanih del tega izjemnega umetnika našega časa. Že po prvih dnevih je obisk izreden, kar kaže na radovednost in zanimanje, ki ju zna umetnost vzbuditi pri občinstvu

Pesmi Frana Milčinskega-Ježka z grenkim humorjem

Vedno na strani preprostega človeka

Pred nedavnim se je od nas za vedno poslovil Frane Milčinski-Ježek, humorist, igralec, satirik, poet, vagabund, cirkusant, enkratna figura povojne Ljubljane, nemara najpopularnejši lik, izpovedovalec ostrih in smešnih bodic na račun vsega, kar je neživljenjsko, oblastniško in v slabem pomenu besede. Vedno na strani t. i. malih ljudi, preprostega človeka, ki mora prenašati na svojih ramenih vsa protislovja sveta, pa vendarle mora živeti in preživeti vsakršen čas in obdobje. Poln življenjskega optimizma, vendar nikdar slep za tegobe, popolna klovnska osebnost, ki združuje v sebi najrazličnejša, kar nasprotna razpoloženja: zaradi tegob je na smrt žalosten, zaradi svetlobe življenja nebeško razigran in srečen.

V okviru zbirke »Posebne edicije Feniks« so sedaj izšle njegove pesmi, pravzaprav mnogokrat songi, ki jih je Ježek tako neponovljivo izvajal, 45 naslovov, kot jih je s pomočjo Jane Milčinski in Julke Vahen zbral Srečo Zajc. Mimogrede povedano je Ježek očitno podedoval dosti žlahtnega umetniškega daru po svojem očetu, Franu Milčinskem, res pa je, da je izoblikoval povsem enkratno podobo svojega odnosa do sveta, za katero je stal dobesedno, tudi v vsakdanjem življenju, kjer ga je bilo mogoče kar zresnjeneja srečavati po Ljubljani s črnim bohemskega klubnikom, poleti pa kar s slannikom in živopisnim sukničcem. V tistem povojnem času, ki

se zdi dandanes že daleč, je naš Ježek zelo hitro ugotovil, da sploh ne živimo v najboljšem možnem svetu, kot so nam vsi dopovedovali in kot nam dopovedujejo še danes. Svet je grozen in krut, »ta svet je pekel in košček raja vmes«, na tej krogli se dogaja marsikaj in edina možna preobleka, če hočeš povedati resnico, ne da bi imel pri tem bistvene težave, je preobleka klovna, vagabunda, da te pač imajo malo čez les.

Poglejmo te-le verze: »Ljudje, prižgimo luč! / da bodo - kdo ve od kod - / utrujeni soldati / domov spet našli pot.« / In sploh je svet poln krivic, slepi moramo biti, če jih ne vidimo, in naš Ježek se bo spravil na samega Darwina, ki pač nima prav, ker: »Človek ni eden, / človeka sta dva: / eden špandira, / drugi gara.« / Moraš biti potepuh, moraš se odreči splošnemu ugledu, da imaš pravico videti resnico, bi rekel naš Ježek. Zanj je med nami premalo sanj, zato napiše pesem, v kateri gre skozi naše mesto Don Kihot, pa se ne ustavi in to zakaj? Mi vsi smo pretirano čisti, tako zelo se delamo popolne, da nima veliki vitež pri nas kaj iskati, drugam bo šel obujati sanje, jih potrjevat. Sanje so bolj ali manj mrtve, ne maramo jih, zato nam bo klovn zapel pesem, nam povedal, da »karijera sreča je in - bol, / ker na drugi strani pelje dol.« / Sreče ni mogoče uloviti, sreče se ne da kupiti, sreča je kot stanovanje v sedmem nadstropju, dvigalo je pokvarjeno, peš

moraš do nje in še najdeš na vratih listek, da je ni doma. Za klovna je svet zatorej žalosten in lep, »Le jokajte, okna, v jesensko deževje...«, toda njegova drža je pokončna in ponosna, svoboden je in zavezan pravi ne pa kupljeni sreči, ki jo lahko najdeš na policah supermarketov. Tak je bil naš Ježek.

Ne nazadnje pa se je njegova bolečina zgostila okrog nesmiselnih tragedij, vojne, napisal je nekaj enkratnih songov na to temo, povzdignil lik vagabunda, veseljaka in popotnika ter se postavil na stran resničnega življenja. In kadar pove svojo misel pravi in resnični vagabund, jo pravzaprav moraš sprejeti, zakaj v ničemer te ne obvezuje, nič nima od tega, nobene koristi, samo da ti možnost sanj, da si jih že neštetokrat zapravil ali spregledal, čeprav si šel mimo njih. Ne, vagabund v ničemer ne obvezuje, niti njegova smrt ne. »A ta tvoj grob / vagabund / je dober grob / vagabund / saj solz ne terja zase.« / Nemara najpretnesljujejša pa je Ježkova beseda za mlado vdovo Mary Brown, ljubeča in boleča beseda. »Spomni, Mary, se moža soldata, / kadar sinu bo zadosti let. / Pazi, da ne bo končal kot ata / kje na koti 110.« / In tako se je Ježek poslovil od nas, zapustil nam je spomin, njegov prijatelj pa zbirko pesmi. Hudomušno in nekam grenko je, da nam je povedal tudi, kako naj ga poslednjič pozdravimo: »Odkrijte se, Umr! je klovn.«

JANEZ POVŠE

Neznani Apollinaire v Firencah

Apollinairov anti-junak se pomeša v parterju z gledalci do drugega od treh finalov: takrat vstane s svojega sedeža (tu sem pred vsemi, človek poln razuma) in med recitacijo enega izmed poetičnih testamentov umetnika — La Jolie Rousse — prisili občinstvo, da se dvigne, da mu sledi po hodnikih in potem do vhodnega salona v gledališče. Tudi ven, na cesto, bi vodil to presenečeno in neodločno množico: »ampak smejte se mi ljudje vsakršnega izvora«. A ustavi se na vhodu, »ker je toliko stvari, ki se jih ne upam izreči, toliko, ki mi jih ne bi dovolili reči«. In izgine v belem oblaku, iz katerega še zadnjič kriknje »usmilite se me« ter zapusti uročno in dvomečo skupino, ki je bila še pred par trenutki občinstvo, v negotovosti med aplavzom, razpravo in garderobo.

To se je zgodilo konec prejšnjega tedna v Teatru della Compagnia v Firencah, kjer je skupina Chille de la Balanza (vodi jo Claudio Ascoli) predstavila svetovno prazizvedbo igre (s 75 leti zamude) Ob kateri uri bo vlak odpeljal v Pariz? Guillaume Apollinaire. Pesnik jo je napisal julija 1914. leta, pri tem pa so sodelovali Alberto Savinio in slikarja Picabia in De Zayas, katerih delež pa se je izgubil. Vzrok tej »pozabi« so bili prva svetovna vojna, izhlapičev avantgardnega gibanja, ki je iz provokacije naredil umetniški cilj in desetletja kulturne indifernosti.

Celotna uprizoritev se hrani s subtilnim in rezkim smislom za dezorientacijo občinstva. Od prvotnega Apollinairovega dela pa je ostalo le malo, razen združujoča sled odnosa z ženskami, ki jih protagonist srečuje na pariških ulicah, jih pelje v samotno hišo, kjer izginejo. Claudio Ascoli, ki je globok poznavalec pesnikovega opusa, se je izognil vsakršnemu banalnemu vplivu teksta, posredoval je le njegov avtentični duh in poiskal v Apollinairovih poezijah tistih malo besed, ki so mu služile pri inscenaciji. Na glavo je postavil tudi klasične koordinate prostora in časa: spremenil je logični red gledalca pred akcijo (publika mora dvakrat vstati) in ga prisilil na pozornost do vseh kotov v gledališču. Ti koti so se spremenili v »prostore invencije«. In tudi vrtočlavo kroženje luči je načelo trdno statiko gledališča. Gre torej za uprizoritev, ki je polna emocij, te pa neposredno prizadenejo občinstvo, pa naj si o predstavi misli karkoli. Gledališka skupina bo šla sedaj na daljšo turnejo po Franciji in bo imela uprizoritve tudi v Parizu.

mladi in delo

javni natečaji

UNIVERZE

Univerza v Trstu razpisuje javni natečaj za raziskovalca na fakulteti za politične vede. Natečaja skupine predmetov št. 36 (splošni zemljepis, fizika, politični in gospodarski zemljepis in zgodovina zemljepisa ter dva jezika, od katerih mora biti eden obvezno angleščina ali nemščina ali francoščina) se lahko udeleži, kdor je diplomiral na fakulteti za politične vede. Rok za vpis na natečaj **zapade 18. aprila 1989**. Prošnjo za vpis z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovaenm papirju po vzorcu, ki ga dobijo v Uradnem listu, in jo poslati na naslov: Al Magnifico Rettore, Università degli Studi di Trieste, Piazzale Europa 1, Trst. Vzorec za prošnjo lahko intereseanti dobijo tudi v tajništvu tržaške Univerze. Za Ostale informacije glej posebno izdajo Uradnega lista - Natečaji in izpiti - z dne 17. februarja 1989.

Univerza v Trstu razpisuje javni natečaj za 4 raziskovalce fakultete za politične vede. Natečaja za skupine predmetov 15, 20, 29 in 54, se lahko udeleži, kdor je diplomiral na fakulteti za pravo, politične vede, ekonomijo, statistiko, fiziko, matematiko, filozofijo, sociologijo, psihologijo in drugih fakultetah, ki so za vsako skupino predmetov podrobneje navedene v posebni izdaji Uradnega lista - Natečaji in izpiti. Rok za vpis na natečaj **zapade 26. aprila 1989**. Prošnjo za vpis z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovaenm papirju po vzorcu, ki ga dobijo v Uradnem listu, in jo poslati na naslov: Al Magnifico Rettore, Università degli Studi di Trieste, Piazzale Europa 1, Trst. Vzorec za prošnjo lahko intereseanti dobijo tudi v tajništvu tržaške Univerze. Za Ostale informacije glej posebno izdajo Uradnega lista - Natečaji in izpiti - z dne 24. februarja 1989.

Univerza v Trstu razpisuje javni natečaj za raziskovalca na fakulteti za matematiko, fiziko in naravoslovne vede. Natečaja za skupino predmetov št. 92 se lahko udeleži, kdor je diplomiral na fakulteti za matematiko, fiziko, informatiko, inženjerijo ter na fakulteti za statistične vede in računalništvo. Rok za vpis na natečaj **zapade 26. aprila 1989**. Prošnjo za vpis z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovaenm papirju po vzorcu, ki ga dobijo v Uradnem listu, in jo poslati na naslov: Al Magnifico Rettore, Università degli Studi di Trieste, Piazzale Europa 1, Trst. Vzorec za prošnjo lahko intereseanti dobijo tudi v tajništvu tržaške Univerze. Za Ostale informacije glej posebno izdajo Uradnega lista - Natečaji in izpiti - z dne 24. februarja 1989.

Univerza v Vidmu razpisuje javni natečaj za 8 raziskovalcev na fakulteti za matematiko, fiziko in naravoslovne vede. Eno mesto za skupino predmetov št. 89, eno za skupino št. 90, eno za skupino št. 92, dve mesti za skupino št. 92-bis, eno mesto za skupino predmetov št. 93, dve mesti za skupino št. 103.

Natečaja za skupino predmetov št. 89 se lahko udeležijo diplomanti matematike, fizike, informatike in filozofije.

Natečaja za skupino predmetov št. 90 se lahko udeležijo diplomanti matematike, fizike, informativnih ved, inženjerije in statističnih ved. Natečaja za skupino predmetov št. 92, št. 92-bis, št. 93 in št. 103, se lahko udeleži, kdor je diplomiral na fakulteti za matematiko, fiziko, informativne vede in inženjerijo.

Rok za vpis na natečaj **zapade 22. aprila 1989**. Prošnjo za vpis z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovaenm papirju po vzorcu, ki ga dobijo v Uradnem listu, in jo poslati na naslov: Ufficio personale, Università degli Studi di Udine, via Antonini 8, 33100 Videm. Za ostale informacije glej posebno izdajo uradnega lista - Natečaji in izpiti - z dne 21. februarja 1989.

Univerza v Vidmu razpisuje javni natečaj za 12 raziskovalcev na fakulteti za jezike in tujo literaturo. Eno mesto za skupino predmetov št. 29, eno za skupino št. 36, eno za skupino št. 37, eno za skupino št. 38, dve mesti za skupino predmetov št. 40, eno mesto za skupino št. 45, eno mesto za skupino št. 46, eno mesto za skupino št. 47, dve mesti za skupino št. 49, eno mesto za skupino št. 54.

Natečaja se lahko udeleži, kdor je diplomiral na fakultetah, ki so za vsako skupino in sektor navedene v Uradnem listu. Rok za vpis na natečaj **zapade 22. aprila 1989**. Prošnjo za vpis z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovaenm papirju po vzorcu, ki ga dobijo v Uradnem listu, in jo poslati na naslov: Ufficio personale, Università degli Studi di Udine, via Antonini 8, 33100 Videm. Za ostale informacije glej posebno izdajo uradnega lista - Natečaji in izpiti - z dne 21. februarja 1989.

Univerza v Benetkah razpisuje natečaj za 10 raziskovalcev na ekonomski fakulteti. Dve mesti za skupino predmetov od 2 do 7. Dve mesti za skupino 20. Tri mesta za skupino 21. Eno mesto za skupino 22 in dve mesti za skupino 93. Natečaja za skupino predmetov od 2 do 7 se lahko udeleži, kdor je diplomiral na ekonomski, pravni ali fakulteti za politične vede.

Natečaja za skupino 20 se lahko udeležijo diplomanti arhitekture, urbanistike, ekonomije, statistike, matematike, inženjerije, prava, sociologije in še ostalih fakultet, ki so navedene v Uradnem listu.

Natečaja za skupino 21 se lahko udeleži, kdor je diplomiral na fakulteti za ekonomijo, za

Tečaj za bodoče gozdarje

(Foto Davorin Križmančič)

Statistike, ki so jih izvedli v državah Evropske skupnosti, kažejo, da dobro organizirano gozdno gospodarstvo omogoča tudi večjo zaposlitev v lesni industriji in postane učinkovito orožje proti brezposelnosti. Za vsakega delavca, ki je zaposlen v gozdarskem sektorju, so v lesno-predelovalni industriji zaposleni trije delavci. Da bi tudi v naši deželi prišlo do take valorizacije, je leta 1984 Deželni inštitut za delovno usposabljanje ustanovil v Paluzzi (Videm) Center za pogozdovanje.

Tečaja za gozdarje se lahko udeleži, kdor je končal nižjo srednjo šolo ali vsaj obvezno šolanje. Tečaj traja tri leta in se deli na šest študijskih obdobj po 600 ur. Vsak teden bodo namreč bodoči gozdarji imeli 35 ur praktičnega in teoretičnega pouka. Svoje praktične sposobnosti pa bodo

lahko testirali tudi v naravi in sicer v gozdu Pramoso, ki ga je dala na razpolago Deželna gozdarska služba. Poskrbljeno je tudi za prenočišče, hrano in učbenike, ki so za stonj.

Rok za vpis na tečaj, ki se začne oktobra konča pa junija, **zapade 30. aprila**.

Marsikdo lahko misli, da poklic gozdarja spada v zgodovino, a ni tako. Kdor konča šolo za gozdarje ima tudi danes več možnosti za zaposlitev. Poleg raznih gozdarskih služb se lahko zaposli tudi v ostalih javnih sektorjih (Občini ali Deželi) za vzdrževanje in obnovo mestnega zelenja.

Ostale informacije o tečaju lahko intereseanti dobijo v Deželnem centru za delovno usposabljanje na oddelku za pogozdovanje v ulici Roma 40, Paluzza (Videm), telefon 0433/775648.

bančne in ekonomske vede, za bančne in zavarovalne vede in administrativne vede.

Natečaja za skupino 22 se lahko udeleži, kdor je diplomiral na fakulteti za statistiko in ekonomijo, statističnih in demografskih ved, političnih ved, za matematiko, za ekonomijo, za kemijo, za naravoslovne vede in še ostalih fakultetah, ki so navedene v Uradnem listu.

Rok za vpis na natečaj **zapade 14. aprila 1989**. Prošnjo za vpis z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovaenm papirju po vzorcu, ki ga dobijo v Uradnem listu, in jo poslati na naslov: Università degli Studi di Venezia, Ufficio affari generali e dipartimentali, Dorsoduro 3246, Benetke. Za Ostale informacije glej posebno izdajo Uradnega lista - Natečaji in izpiti - z dne 14. februarja 1989.

Univerza v Benetkah razpisuje javni natečaj za raziskovalca na fakulteti za jezike in tujo literaturo. Natečaja za skupino predmetov 47, se lahko udeležijo diplomanti fakultet navedenih v Uradnem listu. Rok za vpis na natečaj **zapade 14. aprila**. Prošnjo za vpis z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovaenm papirju po vzorcu, ki ga dobijo v Uradnem listu, in jo poslati na naslov: Università degli Studi di Venezia, Ufficio affari generali e dipartimentali, Dorsoduro 3246, Benetke. Za Ostale informacije glej posebno izdajo Uradnega lista - Natečaji in izpiti - z dne 14. februarja 1989.

Univerza v Benetkah razpisuje javni natečaj za 2 raziskovalca na fakulteti za filozofijo in literaturo. Natečaja za skupino predmetov 23 ali 28 diplomanti fakultet navedenih v uradnem listu. Rok za vpis na natečaj **zapade 14. aprila**. Prošnjo za vpis z overovljenim podpisom morajo kandidati napisati na kolkovaenm papirju po vzorcu, ki ga dobijo v Uradnem listu, in jo poslati na naslov: Università degli Studi di Venezia, Ufficio affari generali e dipartimentali, Dorsoduro 3246, Benetke. Za Ostale informacije glej posebno izdajo Uradnega lista - Natečaji in izpiti - z dne 14. februarja 1989.

ostali javni natečaji

Goriška krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za direktorja-farmacista. Natečaja se lahko udeleži, kdor je diplomiral na fakulteti za farmacijo, je usposobljen za delo v tej funkciji, vpisan v poklicni seznam in še nima 50 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon). V poštev bodo prišli tisti kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 18 z dne 21. februarja 1989. Rok za vpis na natečaj bo naknadno objavljen v posebni izdaji Uradnega lista - Natečaji in izpiti - in **bo zapadel 45 dni po objavi**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati poslati na naslov: Presidente dell' Unità Sanitaria locale n. 2 Goriziana, via Vittorio Veneto 24, 34170 Gorica.

Goriška krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za asistenta oddelka za okulitiko. Natečaja se lahko udeležijo diplomanti medicinske fakultete, ki so usposobljeni

podpisom morajo kandidati poslati na naslov: Presidente dell' Unità Sanitaria locale n. 7 Udinese, via Colugna 50, 33100 Videm.

Videmska krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za 9 otroških varuš. Natečaja se lahko udeležijo profesionalne otroške varuške, ki nimajo še 35 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon) ter so vpisane v poklicni seznam. V poštev bodo prišli kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 142 z dne 13. decembra 1988. Rok za vpis na natečaj **zapade 10. aprila 1989**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati poslati na naslov: Presidente dell' Unità Sanitaria locale n. 7 Udinese, via Colugna 50, 33100 Videm.

Goriška krajevna zdravstvena enota razpisuje javni natečaj za 4 tehnike radiologe. Natečaja se lahko udeležijo profesionalni radiologi, ki so vpisani v poklicni seznam in nimajo še 36 let (razen izjem, ki jih predvideva zakon). V poštev bodo prišli tisti kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v Deželnem vestniku št. 18 z dne 21. februarja 1989. Rok za vpis na natečaj bo naknadno objavljen v posebni izdaji Uradnega lista - Natečaji in izpiti - in **bo zapadel 45 dni po objavi**. Prošnjo za vpis na natečaj z overovljenim podpisom morajo kandidati poslati na naslov: Presidente dell' Unità Sanitaria locale n. 2 Goriziana, via Vittorio Veneto 24, 34170 Gorica.

Dom za ostarele v Gradežu (Ospizio marino) razpisuje javni natečaj za 5 profesionalnih bolničark-bolničarjev in za 7 fizioterapevtov (dve mesti sta rezervirani prizadetim kategorijam), ki jih bodo zaposlili v Inštitutu za helioterapijo Borellai v Gradežu. Rok za vpis na natečaj **zapade 15. aprila 1989**. Intereseanti morajo poslati prošnjo kot priporočeno pismo na sedež doma za ostarele: Corso Italia 55, Gorica; tel: 0481/83034.

delo dobi

Ekskluzivni prodajni agenti. Zaposlitev v Trstu, Vidmu, Pordenonu in Bellunu jim ponuja tvrdka Alain Delon parfums. Pogoji: svoj avto in telefon, starost 22—35 let, izkušnje v prodajnem sektorju. Zagotavljajo: ekskluzivno področje dela, katalogirane stranke in teoretično praktični tečaj za boljše opravljanje svojega dela. Intereseanti naj pošljejo svoj kratek življenjski pismo na naslov: Casella postale 1404, 10100 Torino.

Sposobni prodajni agenti. Zaposlitev v deželi jim ponuja tovarna raznovrstnih selotejpov NAS spa. Možni so zanimivi zaslužki. Intereseanti naj pišejo na naslov: NAS spa, via Sella 2, 20094 Corsico (Milano).

Osebe za gradbišča v Afriki. Zaposlitev za realizacijo pomembnih gradbenih objektov ponuja direktorjem gradbišča, asistentom direktorja gradbišča in gradbenim delovodjem podjetje vsedržavnih razsežnosti.

Pogoji za idealnega kandidata direktorja gradbišča: diploma civilnega inženirja, večletne delovne izkušnje v tujini, obvladati mora angleščino.

Pogoji za idealnega kandidata za asistenta direktorja gradbišča: mlad motiviran inženir, obvladati mora angleščino.

Pogoji za idealnega kandidata za gradbene delovodje: končana šola za geometre, večletne delovne izkušnje, obvladati mora angleščino.

Intereseanti naj pošljejo svoj kratek življenjski pismo na naslov: Procom, Piazza in Campo Marzio 5, 000186 Rim.

Osebe za pomembno tržaško elektronsko podjetje. Podjetje zaposli: 1) Diplomante v elektronski ali tiste, ki so končali višjo šolo z elektronsko usmeritvijo in imajo delovne izkušnje pri organizaciji dela in kontroli nad proizvodjo.

2) Industrijske izvedence z delovnimi izkušnjami pri nadzorovanju in vzdrževanju strojev.

3) Izkušenega/o računalnovodjo.

Intereseanti naj pošljejo svoj kratek življenjski pismo na naslov: Casella Postale 1374, 34121 Trst.

delo išče

Delavec z delovnimi izkušnjami pri Iretu in Tecnoplastu. Ponudbe pošljite na naslov: Primorski dnevnik, tajništvo, Ulica Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro: "D1".

21-letni fant, ki je končal šolanje na DTTZ Žiga Zois in obvlada dobro francoščino ter šolsko angleščino, išče zaposlitev kot uradnik. Ponudbe pošljite na naslov: Primorski dnevnik, tajništvo, Ulica Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro: "D2".

Uradnica z delovnimi izkušnjami v podjetju import-export. Dobro obvlada nemščino in angleščino. Ponudbe pošljite na naslov: Primorski dnevnik, tajništvo, Ulica Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro: "D3".

23-letni fant išče zaposlitev kot uradnik. Končal je šolanje na DTTZ Žiga Zois. Odslužil je tudi vojaški rok. Ponudbe pošljite na naslov: Primorski dnevnik, tajništvo, Ulica Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro: "D4".

HDTV in S-HVS mejnika v načinu spremljanja tv oddaj

Nove perspektive televizijske tehnike

Marko Čubelj

Televizija-blišč in beda današnjih dni. Prav gotovo ne bi nič pretiravali, če bi trdili, da se danes svet vrti okrog nje, seveda v prenesenem pomenu. Priznati namreč moramo, da smo postali pravi sužnji dobrih, a žal tudi slabih televizijskih programov. Komaj zlezemo s postelje, že vklopimo televizijski sprejemnik, ki nam natrosi cel kup podob in informacij. In to traja kar cel dan: vrstijo se tv dnevniki, filmi, telefili, reklame, športni prenosi, ponoči pa "lahkotnejši" filmčki.

Mimo teh nekoliko nergaških pri-pomb pa je treba tudi priznati, da so v zadnjih 40 letih, se pravi, odkar so v ZDA izdelali prve televizijske oddajni-ke in sprejemnike, projektanti in proiz-valjalci televizijskih naprav dali duška res veliki ustvarjalnosti. Televizijske oddaje so doživele v Evropi pravo revo-lucijo v prvih šestdesetih letih, ko se je

po nebesnih širjavah začel širiti barvni signal. Barvni televizijski sprejemniki so tako počasi "upokojili" beločrne sprejemnike. A kmalu nato so se poja-vili že prvi videoregistratorji, za njimi videoplošče itd.

V tehnološkem tekmovanju vsekakor prednjačijo Japonci, ki so se po drugi svetovni vojni z dušo in telesom posve-tili tehnološkemu napredku. Tako je npr. japonska svetovno znana tovarna Sony vrgla na tržišče prve televizijske barvne sprejemnike, sedanje Sonyjeve katodne cevi pa so med najbolj cenjeni-mi po vsem svetu. Zato nas ne sme čuditi, če so Japonci lahko sledili lan-skim seulskim olimpijskim igram na te-levizijskih sprejemnikih z visoko defini-cijo. Toda kaj je pravzaprav televizija z visoko definicijo (ang. high definition television — HDTV).

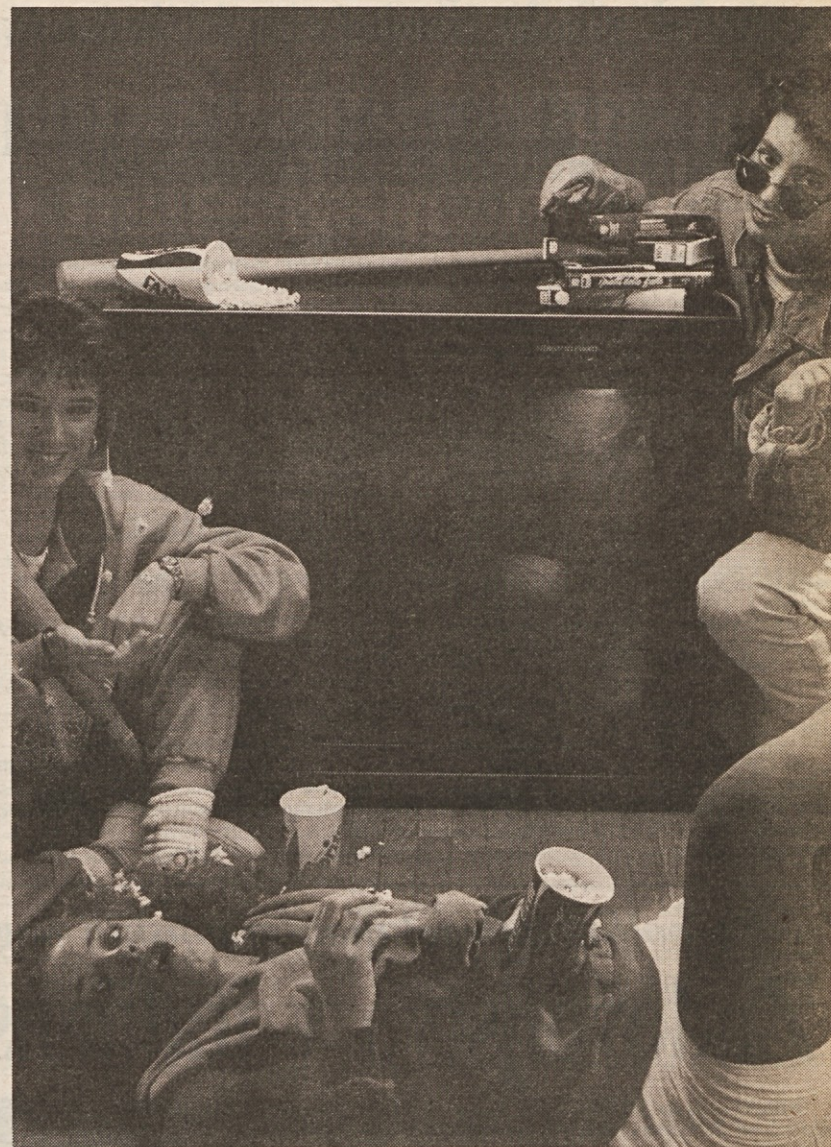
Gre za telvizijski sistem, pri katerem slika doseže tako natančnost, da se že zelo približuje natančnosti našega oče-sa. Naše oko bi lahko primerjali izred-no prefinjeni barvni telekameri, ki do-seže fokus v stotinki sekunde in ki za-zna najrazličnejše svetlobne in barvne odtenke. A oglejmo si natančneje, kaj ta natančnost konkretno pomeni.

Če stopimo v neposredno bližino te-levizijskega ekrana, ki ni nič drugega kot prednja stran katodne cevi, opazi-mo, da je le-ta sestavljen iz nešteti-h zelo majhnih pikic. Z osvetlitvijo ozi-roma zatemnitvijo vsake izmed njih na-stane slika, iz zaporedja slik pa oddaja. Seveda ni vsa stvar prav tako enostav-na, saj bi morali povedati vsaj še to, da je v notranjosti katodne cevi elektronski top, ki s svojim žarkom izredno hit-ro obstreljuje točko za točko, vrsto za vrsto.

Vzemimo primer barvnega tv spre-jemnika, kakršnega ima skoraj vsakdo izmed nas doma. V Italiji so se pred leti odločili, da se bodo posluževali pri oddajanju sistema PAL (ta sistem upo-rablja velika večina evropskih držav). Pri tem sistemu sestavlja sliko na ekranu kar 625 vodoravnih vrst, ki jih elek-tronski top "preteče" kar petdesetkrat v eni sami sekundi.

Zdaj smo v stanju, da nekoliko natan-čneje razumemo, kaj je sistem visoke definicije. Po tem novem sistemu bo število vodoravnih vrst na ekranu na-raslo na 1.125, elektronski top pa bo "pretekel" vse te črte kar stokrat v eni sami sekundi. To se pravi, da bo vsak najmanjši delček slike narejen s takšno natančnostjo, ki se bo močno približala tisti, s katero trenutno zaznava le naše oko.

Tudi sistem HDTV je dosežek japon-ske tvrdke Sony. Pri nas ga bodo obsež-no uporabljali šele čez nekaj let. Ni na-mreč tako enostavno zamenjati sistema oddajanja, saj to med drugim terja tudi velik finančni napor. Take vrste oddaja-nja ne bi mogli sprejemati s televizorji,

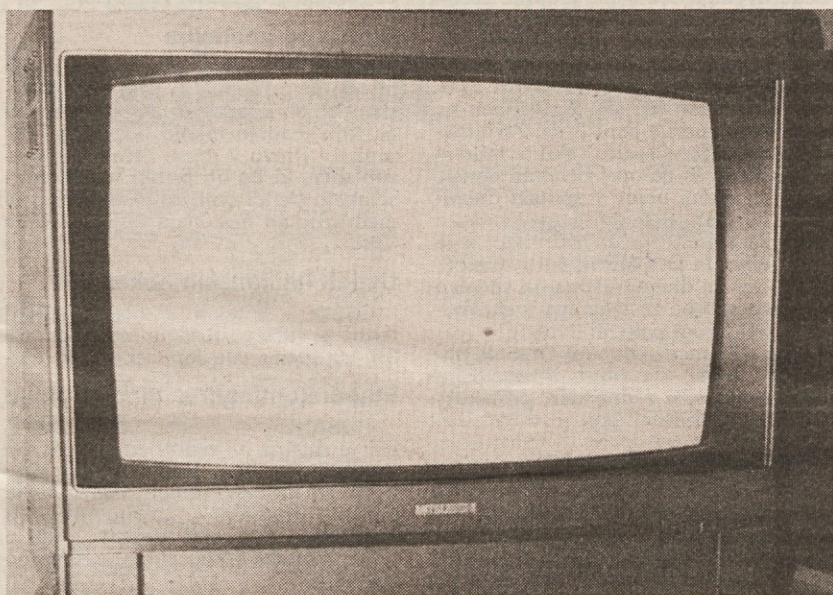
ki jih sedaj imamo doma. Sistem HDTV ni kompatibilen ne z "našim" sistemom PAL, ne s francoskim SECAM in še manj z ameriškim NTCS. Za sprejem bi potrebovali posebne nove televizijske sprejemnike, to se pravi, da bi vse se-danje televizorje morali vreči v smeti.

Kakšni pa bodo ti inovacijski televi-zorji? Novost bodo že mere ekrana. Ne da bi šli v pretirane podrobnosti, naj povemo, da bo ekran bolj podoben ki-nematografskemu platnu. Kot je znano, je slika na kinematografskem platnu nekoliko širša kot na televizijskem ek-ranu. Če hočemo to obrazložiti s po-močjo matematike, lahko povemo, da sta na televizorju višina in širina ekrana v razmerju 3:4, na novih ekranih pa bo to razmerje 3:5. Tudi katodna cev bo drugače zgrajena, saj bo popolnoma plošata in bo vsebovala poseben tekoči plin. Zanimivo je tudi, da bomo takšne televizorje lahko obesili kar na zid kot katerokoli sliko.

K vsemu temu je treba dodati še podatek, ki je za navadnega potrošnika

verjetno najpomembnejši, in sicer ceno. Tak sprejemnik bo stal dobre štiri milijone, torej precej. V Evropi pa najverjet-neje ne bomo uporabljali japonskega sistema HDTV. Evropski izdelovalci tv materialov bodo gotovo poskrbeli — v ta namen so že začeli razvijati skupni raziskovalni program — za ekvivalen-ten sistem, ki naj bi ponesel v vsako hišo oddajo z visoko definicijo. Morda jim bo uspelo sestaviti konverter, ki bi omogočal sprejem take oddaje tudi s sedanji tv aparati. Na ta način bi nam ne bilo treba zavreči "starih" tele-vizorjev.

Kaj pa se na tem področju premika v Italiji? Če izvzamemo nekatere oddaje, ki so jih poskusno posneli s to novo tehniko (med temi je seveda omemba vreden film Giulia e Giulia, ki so ga v celoti posneli s tehniko visoke defini-cije, in sicer prav v Trstu), je tak način snemanja in oddajanja še na mrtvi toč-ki. Samo čas nam bo povedal, kdaj in kako bo visoka definicija prišla v naše domove in razveseljevala ljubitelje te-levizijskih oddaj, kar smo skorajda vsi.

Televizor z visoko ločljivostjo je v primerjavi s sedanjimi ekrani znatno širši.

Nabava filma na videokaseti

Razmah videoregistratorjev je us-tvaril novo tržišče prodaje videokaset. Poleg kvalitetnih praznih kaset, ki jih lahko nabavite v vsaki prodajalni električnih pripomočkov, se je v za-dnjih treh-štirih letih močno uveljavila prodaja že registriranih videokaset. V večjih mestih so trgovine, kjer la-hko kupiš ali si izposodiš film na kaseti, zrasle kot gobe po dežju, tudi v Trstu in Gorici so se nekateri trgovci posve-tili temu sektorju.

V taki trgovini si lahko za 3 ali 4 tisočake izposodiš za en večer kaseto filma, ki si ga lahko ogledaš v udob-nem fotelju kar doma. Prodajalci so v kratkem začeli ponujati odjemalcem tudi najnovejše filme, oziroma tiste fil-me, ki so jih še predvajali v kinodvo-ranah. To je seveda sprožilo žolčno nedogovajanje filmskih distributerjev, ves začetni hrup pa se je s časom po-legel.

Nekatere videotrgovine, to pred-vsem v večjih mestih, nudijo neverjet-no število (preko 4000 filmov) in raz-noliko izbiro kaset. Tu lahko dobiš pustolovski ali komični film, pravo kriminalno ali western, komedijo ali risani film. Če si strasten odjemalec filmskih kaset, lahko v vseh tovrstnih trgovinah dobiš mesečni ali celo letni abonma. Seveda lahko tudi nakupiš videokaseto. Cene so precej različne, saj je treba za novejši film odšteti okrog 90 tisočakov, starejšega pa ti uspe nabaviti tudi za tretjino začetne vrednosti. V večjih trgovinah prodaja-jo tudi celotne zbirke kaknega znanega režiserja ali igralca.

Katere videokasete pa ljudje najbolj gledajo? Prodajalci trdijo, da se velika večina odjemalcev odloči predvsem za nakup ali izposajo pornografske vide-okasete. V nekaterih trgovinah je npr. izposojanje "porničev" prinašala kar lepe denarce, saj je to predstavljalo kar 70 odstotkov celotnega poslovanja. Preteklega 6. decembra pa so s sod-nim odlokom prepovedali vsem trgov-cem z izjemo prodajalcev časopisov prodajo ali izposajo takih videofilmov. Ali se bodo te prepovedi res vsi drža-li?

Vsa najbolj prestižna podjetja ponujajo nove modele videorekorderjev

Sistem S-VHS korak proti visoki definiciji

V zadnjem desetletju, odkar je japonsko podjetje JVC poslalo na svetovno tržišče prvi model videorekorderja VHS, se je "domača" uporaba video kaset dobesedno razbohotila. Kdor je vsaj malo sledil razvoju videoregistracije, bo nedvomno pomnil veliko vojno, ki se je pred približno desetimi leti bila med tremi sistemi videoregistracije. Ti so bili Sonyjev Betamax, Philipsov Video 2000 in JVC-jev VHS. Po dokaj ostrem boju je prevladal sistem VHS, v naslednjih letih pa smo lahko zasledili pravo tekmovalno mrzlico med najrazličnejšimi svetovnimi podjetji, ki so skušala na vse mogoče načine izpopolniti začetni aparat. Z leti je povpraševanje za take aparate mogočno naraslo, saj so se med tem tudi cene znatno znižale. Kdor se sedaj odloči za nakup videorekorderja, lahko izbira med številnimi modeli, ki stanejo od 500 tisočakov do poltretjega milijona lir. Seveda je ceni primerna tudi dovršenost aparata. Uradni viri poročajo, da je po celotni zemeljski obli raztresenih preko 200 milijonov videorekorderjev, v Italiji pa ima že vsak deseti prebivalec doma svoj videoregistrator. Seveda se tega števila še zdaleč ne da primerjati npr. z Veliko Britanijo, kjer ima svoj regulator kar 55 odstotkov prebivalstva, ali z Japonsko, kjer le tri osebe na deset še nimajo tega aparata.

Človeška iznajdljivost in stremljenje po tehnološki izpopolnitvi res ne poznata meja. Začetnemu projektu videorekorderja so nato dodali kar lepo število izboljšav in pripomočkov, ki v nekaterih primerih res izboljšajo kvaliteto registracije, v drugih pa jim je glavni namen ta, da nudijo zahtevnemu in večkrat "nenasitnemu" kupcu tisto novost, zaradi katere se odjemalec odloči za ta ali oni model-znamko aparata. V pravi džungli posebnih efektov, kot so npr. VPS, on screen, slow motion, hight quality, CTL-control tack linear, PIP-picture in picture, zoom, digital, dolby, dolby surround itd., se marsikateri odjemalec odloči za tisti videoregistrator, ki mu ga zviti trgovec prikaže za "najboljšega" in večkrat žal zelo dragega.

Zmagoviti pohod videorekorderjev pa se še nadaljuje. Strokovnjaki japonskega podjetja JVC, ki se lahko z drugim tovrstnim velikom Matsushita pohvali, da nekako "vodi" elektronsko hegemonijo na svetovnem tržišču, so leta 1986 ustvarili novi popolnejši sistem za videoregistracijo. Temu je ime S-VHS ali Super VHS. Po enoletnem poskusnem obdobju so začeli z normalno proizvodnjo, pred nekaj meseci pa so se začeli tudi v Evropi pojavljati prvi tovrstni videoregistratorji. Za nevedne bralce lahko povemo, da se za solidnimi evropskimi podjetji kot so npr. Saba, Nordmende, Seleo in Telefunken skri-va prav japonski velikan JVC.

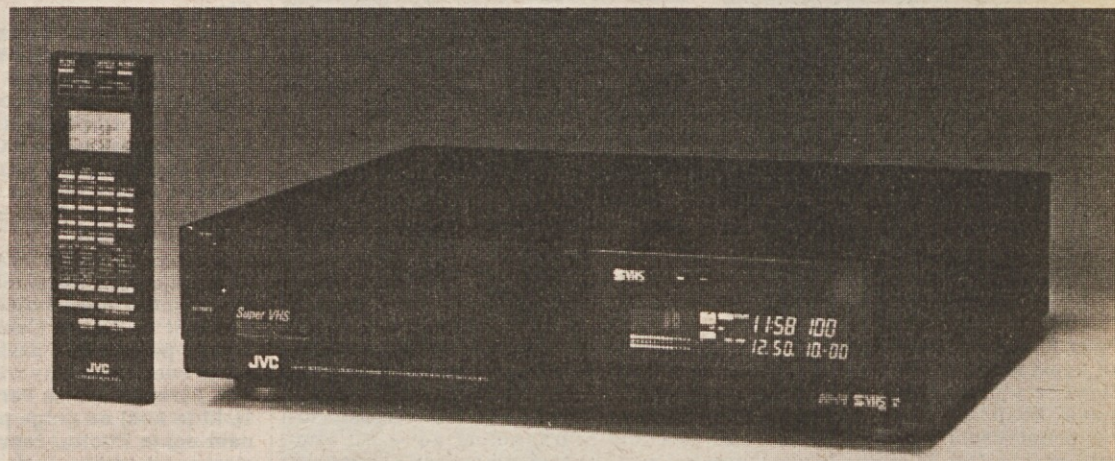
Katera je prvenstvena razlika med sistemoma VHS in S-VHS? Vsi barvi televizijski sprejemniki predelajo dva signala barvo in svetlobnost, ki določa definicijo slike. Videoregistrator VHS oddaja tv sprejemniku sestavljeni signal, medtem ko videoregis-trator S-VHS pošilja tv sprejemniku omenjena dva signala ločeno. Signal svetlobnosti se v novih regis-tratorjih pretaka pri 7 MHz, medtem ko je bila frekvenca oddaje pri normalnih VHS videorekorderjih znatno nižja. Na ta način in z istočasno uporabo metal trakov je strokovnjakom uspelo doseči večjo definicijo slike in boljšo kromatsko podobo. S siste-mom VHS je namreč sliko na ekranu sestavljalo približno 250 črt, z novim sistemom je število naraslo na okrog 450 črt, torej se je skoraj podvojilo.

Po skoraj dvoletni prodaji videorekorderjev S-VHS na japonskem in ameriškem tržišču, so v japon-skih podjetjih sklenili pripraviti te aparate še v Pal izvedbi, torej za evropsko tržišče. In res vse važnejše tovarne videoaparatorov so pred nekaj meseci predstavile na našem tržišču vse najnovejše izvedbe videoregistratorjev S-VHS. Kdor se bo odločil za na-kup takega registratorja, bo moral vzeti v poštev dve važni točki: ceno in primernost televizijskega sprejemnika. S-VHS registrator stane namreč okrog poltretjega milijona lir, priključimo pa ga lahko le na tiste televizijske sprejemnike, ki imajo za to primerno vtičnico. Torej predpogoji za nakup takega videorekorderja je televizor. Taki televizorji so že tudi na prodaj, njihova nakupna cena pa ni veliko

višja v primerjavi s sedanjimi televizorji. Prednost novega sistema registriranja je tudi v tem, da je v novih aparatih možno vrteti videokasete, ki so regis-trirane s sistemom VHS. To pomeni, da bomo lahko še naprej uporabljali stare kasete, ki sedaj preprav-ljajo svetovno tržišče.

Kot je verjetno veliki večini prav dobro znano je v zadnjih letih dosegla velik razmah tudi prodaja videokamer (camcorder). Veliko oseb je začutilo v sebi žilico režiserja in je začelo snemati trenutke družinskega življenja. Lani je v Italiji kupilo video-kamero kar 120 tisoč oseb, kar ni majhno število, še posebno če upoštevamo dejstvo, da se kupna cena takega aparata suče okrog treh milijonov lir. Tudi v tem sektorju je prišlo do važnih premikov. Po Sony-jevem 8 milimetrskem sistemu in VHS-C (C v tem primeru pomeni compact) so podjetni Japonci meni-li, da bi bilo primerno novi sistem S-VHS ponuditi potrošnikom tudi v videokameri. In res so v kratkem izdelali najsodobnejšo videokamero S-VHS, ki se si-cer ne more še kosati s profesionalnimi televizijski-mi kamerami, ta razlika pa se iz dneva v dan manj-ša. Nakup take videokamere je že prava investicija, saj je treba za tovrstno aparaturo odšteti okrog 4 milijone lir.

Prepričani smo, da bo tudi temu novemu sistemu videoregistracije S-VHS sledil drug popolnejši in kvalitetnejši, kljub temu pa bo ta ostal aktualen vsaj še nekaj desetletij, saj ga bodo lahko primarno upo-rabljali tudi pri televizijskih oddajah z visoko defini-cijo.

Najnovejši JVC-jev videoregistrator S-VHS

V finalu evropskega košarkarskega pokala prvakov v Münchnu

Zmaga mlade in ambiciozne Jugoplastike

Jugoplastika - Makabi 75:69 (35:35)

JUGOPLASTIKA: Sretenović 7, Perašević 1, Pavičević 4, Kukoč 18, Sobin 11, Tabak 2, Ivanović 12, Radja 20.

MAKABI: Sims 9, Daniel, Mercer 10, Lippin 2, Jamchy 25, Magee 10, Barlow 13.

SODNIKA: Kotleba (ČSSR) in Fiorito (It.). PM: Jugoplastika 6:14, Makabi 13:18. PON: nihče. TRI TOČKE: Jugoplastika 5:12 (Sretenović 1:2, Kukoč 4:7, Ivanović 0:3); Makabi 6:12 (Daniel 0:1, Mercer 0:1, Jamchy 5:9, Barlow 1:1). GLEDALCEV: 12 tisoč.

MÜNCHEN — Mladi in ambiciozni igralci splitske Jugoplastike so sinoči v natrpanem Olympic Halle pripravili prvovrstno presenečenje: premagali so močno, izkušeno in vsekakor favorizirano peterko iz Tel Aviva Makabi. To je bila zmaga kolektiva, navdušenja, želje po zmagi in mladosti, saj je to najmlajša ekipa, ki je osvojila ta prestižni evropski pokal. Junaki srečanja so prav gotovo bili Dino Radja, Toni Kukoč, Duško Ivanović ter v ključnih trenutkih Goran Sobin, ki je v sredini drugega polčasa odigral pravi osebni »show«, ko je dosegel bistvenih sedem točk in onemogočil izrednega Mageeja.

Tekma je bila vseskozi izenačena, v začetku pa je Jugoplastika povedla za šest točk. Izkušeni igralci Makabija se seveda svojih nasprotnikov niso ustrašili ter nadaljevali s svojo racionalno igro, ki jim je prinesla vodstvo s petimi točkami. Tu pa je prišel na dan temperament igralcev Jugoplastike, ki so zaostanek nadoknadili bolj s srcem kot s tehničnim znanjem.

Drugi del igre je bil zelo podoben prvemu. Jugoplastika je povedla, nato pa je Makabi vodil za celih šest točk. Kukoč, predvsem pa Radja, ki si je kar hitro nabral štiri osebne napake, sta dokazala, da sta košarkarja evropske razsežnosti ter v nekaterih okoliščinah povsem nadgrala slovite »milijarderje«: Mageeja, Barlowa in ostale. Le šest minut pred koncem so si Splitsčani izborili lahno prednost petih točk, katero so v bistvu ohranili do konca tekme. Zmaga Jugoplastike je bila jasna le peščico sekund pred iztekom srečanja, ko so Splitsčani slavili skupno s svojimi zelo številnimi navijači.

Po tekmi je v splitskem taboru zavladala velika evforija, trener Božidar Maljković pa je vzhvičen dejal na improvizirani tiskovni konferenci: »To je zmaga našega sistema igre, katerega uporabljamo že tri leta. Temelji na čvrsti obrambi, na disciplini in na navdušenju mojih mladih

igralcev. Zato se zahvaljujem svoji »rumeni«: družini, ki se imenuje Jugoplastika.«

Trener Makabija Sherf je zelo športno priznal zmago nasprotnikov, vsi igralci Makabija so osebno čestitali vsem nasprotnikom, trener pa je še dodal: »Resnično smo si želeli zmage, vendar pa so bili Splitsčani bolj motivirani od nas.«

FINALE ZA 3. MESTO

Aris - Barcelona 88:71 (48:38)

ARIS: Lipiridis 3, Yanakis 22, Galis 37, Subotić 16, Romanidis, Laudalas 2, Filipou, Katsoulis 6, Doksakis, Wiltjer 2.

BARCELONA: Jimenez 17, Costa 5, Sibilio, Solozabal 6, Abad 2, Soler 3, Crespo 6, Waiters 7, Norris 18, San Epifanio 7.

Z osvojitvijo končnega tretjega mesta je solunski Aris dosegel svoj doslej največji uspeh (lani je bil v Gandu po porazu s Partizanom četrti). Povsem zaslužno je premagal Barcelono, ki je tu v Münchnu prišla z namenom, da zmaga pokal, a se je morala nepričakovano sprijazniti z zadnjim mestom.

V prvem polčasu je bil protagonist srečanja izredno natančen Yannakis. Njegovi meti za črto 6,25 m so bili za Špance neresljiva uganka. V drugem delu tekme

sta se mu pridružila še Subotić in Galis, tako da je imel Aris v 26. minuti že 24 točk prednosti (68:44).

Zlata knjiga

1958/59/60 RIGA (SZ); 61 TSSKA Moskva (SZ); 62 Dinamo Tbilisi (SZ) 63 TSSKA (SZ) 64/65 Real Madrid (Šp.); 66 Simmenthal Milan (It.); 67/68 Real Madrid (Šp.); 69 CSKA (SZ); 70 Ignis Varese (It.); 71 CSKA (SZ); 72/73 Ignis Varese (It.); 74 Real Madrid (Šp.); 75 Ignis (It.); 76 Mobilgirgi Varese (It.); 77 Makabi Tel Aviv (Izr.); 78 Real Madrid (Šp.); 79 Bosna Sarajevo (Jug.); 80 Real Madrid (Šp.); 81 Makabi Tel Aviv (Izr.); 82 Squibb Cantù (It.); 83 Ford Cantù (It.); 84 Bancoroma (It.); 85/86 Cibona Zagreb (Jug.); 87/88 Tracer Milan (It.); 89 Jugoplastika Split (Jug.).

De Souza k Divareseju

VARESE - Maury De Souza, 29 let, play maker brazilske državne reprezentance bo po vsej verjetnosti pri Divareseju zamenjal Američana Pittmana, ki naj bi ga v kratkem operirali na kolenu zaradi poškodbe meniskusa. Brat Marcel De Souza že pet let igra v Italiji za Alno iz Fabriana.

V finalu italijanskega pokala

Knorr po podaljškju

Knorr - Snaidero 96:93 (51:41, 85:85)

KNORR BOLOGNA: Brunamonti 19, Silvester 8, Richardson 23, Villalta 16, Bonamico 5, Johnson 17, Binelli 8, Gallina.

SNAIDERO CASERTA: Gentile 17, Dell'Agnello 14, Oscar 41, Glučkov 11, Boselli, Polesello, Esposito 10.

SODNIKA: Nelli (Firenze) in Cagnazzo (Rim). PM: Knorr 5:14; Snaidero 20:25. PON: nihče. TRI TOČKE: Brunamonti 2, Richardson 5, Villalta 4, Gentile 2, Dell'Agnello, Oscar 3. GLEDALCEV: 7000.

BOLOGNA — Bolonjski Knorr je zaslužno osvojil italijanski košarkarski pokal, čeprav se je moral zanj še posebno potruditi. Zmaga Villalte in tovarišev je prišla le po podaljškju, slavlje domačinov (v Bologni je sedež italijanske košarkarske zveze, zato so finale odigrali tu) pa je treba pripisati bolj borbenosti in želji po zmagi kot tehničnemu znanju.

Snaidero (ki je lani osvojil ta pokal) ostaja tako ekipa, ki je v zadnjem obdobju izgubila pet finalov na šest. Vsekakor čudno, saj ambicije Oscarju in tovarišem prav gotovo ne manjka.

Po polfinalnih tekmah evropskih nogometnih pokalov

Zadovoljstvo v italijanskih ekipah

MILAN — Zanimivo je, da je ves španski tisk povsem očaran od Milanove igre, saj vsi naslovi športnih časopisov govorijo o igri Baresija in tovarišev v superlativih. Nekaj primerov teh naslovov: Milan je dal Real Madridu pravo nogometno lekcijo, Milan se je na stadionu Bernabeu le šalil, Real Madrid je imel veliko sreče in podobno. Posebno pa so še poudarjali zadetek, ki ga je dosegel Gullit, a ga je sodnik nerazumljivo razveljavil.

Po drugi strani pa niso Milanov trener Sacchi in njegovi igralci povsem zadovoljni. Zavedajo se namreč, da bi lahko (in bi pravzaprav morali) zmagali, in de se jim je torej ta zmaga izmuznila iz rok. Sacchi je jasno poudaril, da je treba take tekme zmagati, sicer se ti lahko še maščuje. Dodal je še, da so Milanovi napadalc, predvsem pa Van Basten, preveč naivni in premalo hudobni in da bi se lahko vsi učili od Huga Sancheza, »ki si zna žogo priboriti s komolci«. Povratna tekma nikakor ne bo lahka, saj je bil končni izid prve vseeno pač samo izenačena, predvsem pa bo znal trener Realja Beenhakker odpraviti določene napake in pomanjkljivosti.

Kdorkoli pa bo finalist pokala prvakov se mora zavedati, da je romunska ekipa Steaua odlična enajsterica, ki lahko preseneti v finalu (kot je to že storila pred tremi leti).

V pokalu pokalnih prvakov si je Sampdoria izborila dobro izhodišče pred povratno tekmo. Trener Bošković je z izidom 1:2 zelo zadovoljen, ne sme pa pozabiti, da je Malines nosilec tega pokala in tudi odlična ekipa.

V pokalu UEFA pa je Napoli zelo dobro izkoristil prednost domačega igrišča in premagal Bayern, torej ekipo ki je

Vesetje Ancelottija in Van Bastna po zadetku slednjega

izločil nič manj kot Inter. Na povratni tekmi pa mu gotovo ne bo lahko, saj spada zahodnonemška med najboljše evropske enajsterice.

Od danes četrtfinale za Davisov pokal

Jugoslavija - Španija

SPLIT — V prvem dnevu četrtfinalnega dvoboja svetovne skupine za teniški Davisov pokal med Jugoslavijo in Španijo se bosta najprej pomerila Goran Ivanišević in Sergio Casale, nato pa Slobodan Živojinović in Emilio Sanchez. V jutrišnji igri dvojic pa se bosta pomerila para Prpić-Živojinović in Sanchez-Casale. Tako je izšlo iz žrebanja, ki so ga opravili pred današnjim začetkom bojev v splitski dvorani na Gripah. Selektor jugoslovanske vrste Armenulić je bil z žrebom zelo zadovoljen in je v bistvu dal razumeti, da po prvem dnevu računa na vodstvo z 2:0, čeprav bo za mladega Ivaniševića to šele drugi pokalni dvoboj.

Vodja Špancev Manuel Orantes nasprotno meni, da bo o zmagovalcu bržkone odločal zadnji dan, pričakuje pa oster in izenačen boj.

V odbojki s tujcem manj?

RIM — Novoizvoljeni predsednik odbojarske zveze FIPAV Manlio Fidenzio je potrdil, da se bo boril za to, da bi v A ligi ekipe imele le po enega tujca. »Imamo mnogo dobrih mladih

odbojkarjev, ki lahko napredujejo, le če igrajo,« je podčrtal Fidenzio.

Blohin se poslavlja

MOSKVA — Slavni sovjetski nogometaš Oleg Blohin, ki zdaj igra v Avstriji, bo ob koncu sezone obesil čevlje na klin. Zadnjo tekmo bo odigral 28. junija v Kijevu v dresu državne reprezentance, ki bo ob priliki igrala proti selekciji Ostali svet. Za to ekipo naj bi med drugimi nastopala tudi Zenga in Vialli.

Uspeh italijanskih hokejistov

OSLO — V tekmi za hokejsko svetovno prvenstvo B je Italija s 6:0 (2:0, 3:0, 1:0) premagala Japonsko.

Etapa Romingeru, dirka Volpiju

COSENZA — Švicar Tony Rominger je zmagal na zadnji etapi dirke po Kalabriji. Drugi je bil Sovjet Koničev, tretji pa Italijan Colage. Glavnina je na cilj prispela v zmagovalčevem času. Dirko je dobil Italijan Volpi z 1'08" prednosti pred številno skupino kolesarjev.

Svetovni šahovski pokal

Ljubojević vodi

BARCELONA — Jugoslovanski šahist Ljubomir Ljubojević igra odlično na turnirju za svetovni pokal, ki se odvija v Barceloni. V šestih kolih je zabeležil že štiri zmage, zadnjo pa z neverjetno lahkoto s črnimi figurami proti sicer solidnemu Nogeirasu.

IZIDI 6. KOLA: Vaganjan - Beljavski remi; Nikolić - Speelman remi; Nogeiras - Ljubojević 0:1; Spasski - Short remi; Ilieskas - Hjartarsson remi; Kasparov - Hübner remi; Ribli - Korčnoj 0:1; Jusupov - Seirawan remi. Prosti so bili Salov.

LESTVICA: Ljubojević 5; Jusupov 3,5; Hjartarsson, Seirawan in Hübner 3,5; Salov 3; Korčnoj, Spasski 9 in Iljeskas 3; Short 2,5 (1); Kasparov, Beljavski 2,5; Nogeiras 2 (1); Ribli 2; Nikolić 2; Vaganjan 1,5; Speelman 1.

POPRAVEK

Na lestvicah s smučarskega tekmovanja za 9. pokal ZSSDI in obenem za zamejsko smučarsko prvenstvo, se je vrnila napaka. Med člani je izpadel Danjel Gomizelj (Devin), ki je zasedel 11. mesto z istim časom (46'74) kot Edvin Guštinčič (Mladina). Desetouvrščeni Robert Devetak (SPDT) pa je zabeležil čas 46'14 in ne 46'74.

Poleg Bubke tudi Gataullin preko meje šestih metrov

Zimska atletska sezona beleži letos v skoku s palico kar tri skoke preko 6 metrov, ki gotovo pomenijo nove nevarnosti za svetovni rekord na odprtem. Preko velike meje je Sergeja Bubko dohitel v dveh priložnostih Radion Gataullin, sam prvak pa je nato dokazal, da je najmočnejši še vedno on.

Uspeh Gataullina seveda ni nobena novost v atletskem svetu, čeprav je skakalec doslej že nekaj let živel v senci rekorderja. Gataullinu so že večkrat dodelili vlogo naslednika Bubke.

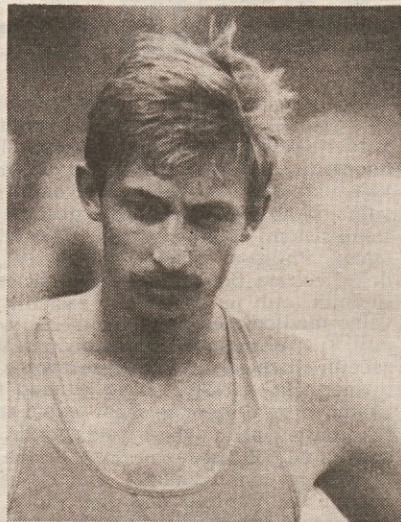
V intervjuju za »Sport v SSSR« je Gataullin priznal, da se je na vseh tekmovanjih Bubke bal, da pa je bil občutek strahu iz priložnosti v priložnost manjši. Prej kot sama osebnost Bubke je Gataullina strašila premagana letvica na nemogoči višini 6 in več metrov. To je bilo pravo psihološko breme za mlajšega konkurenta.

Bubka in Gataullin le redkokdaj nastopata skupaj. V glavnem le na velikih tekmovanjih, ko mora biti prisotna

celotna državna reprezentanca. Podoben pregled takih nastopov res prikazuje tekmovalne poraze Gataullina, kar pa je ob dejstvu »mlajšega brata« povsem naravno. Istočasno pa je opazna tudi njegova boljša odpornost.

Na evropskem prvenstvu v Stuttgartu se je Gataullin skoraj osmešil s tem, da je začel skakati v kvalifikacijah na zadnji možni višini 5,50 m in nerodno izpadel iz finala. Leto kasneje je na svetovnem prvenstvu v Rimu dosegel tretje mesto, na lanskim olimpijskih igrah pa je bil povsem logično drugi. Že v Stuttgartu je imel možnosti za kolajno, morda pa se je tedaj počutil premočnega in skušal z drznimi začetki na velikih višinah posnemati Bubko. Po tisti preizkušnji so ga verjetno potegnili za ušesa in ga prepričali k previdnosti.

Radion Gataullin še nima 24 let. Doma je iz Taškenta in se je z atletiko začel baviti v atletski šoli pri desetih letih. Po štirih letih splošne vadbe,

Radion Gataullin

med katero ga je prvotni trener skušal usmeriti v sprint in tek čez ovire, se je Gataullin najbolje znašel s palico in pri 14 letih postopoma začel specializacijo. Pot navzgor je bila postopna in vztrajna. Pri 19 letih je na igrah »Dobre volje«, ki so bile nadomestilo sovjetskih atletov za Olimpijado, Gataullin dosegel drugo mesto na tekmi, kjer je Bubka dosegel svetovni rekord.

Letošnja atletska sezona je brez večjih tekmovanj za posameznike. Tekmovanje za evropski in nato svetovni pokal je namenjeno ekipam z enim samim predstavnikom v vsaki panogi. Predvideva se lahko, da se bo med obema mojstroma razvil velik boj za prestiž. Sam Bubka je pri 26 letih še vedno v vzponu, Gataullin pa ima skoraj enake zmogljivosti kot rekorder z dodatkom navdušenja in želje po uspehu.

Oba skakalca bosta med poletnim atletskim cirkusom glavni osebnosti in njuna prisotnost na velikih mitingih bo cilj vseh organizatorjev.

kb

dan es igra za vas - dan es igra za vas

Peter Suhadolc

Peter Suhadolc (letnik 1950) je sicer raziskovalec na fakulteti za narovoslovne vede na tržaški univerzi, vendar se že od mladih nog bavi s športom. Začel je s plavanjem ter nato igral odbojko pri Sokolu in Poletu. Njegov glavni konjiček pa je planinstvo. Prehodil je že slovensko Transverzalo in Pot prijateljstva, od letos pa je podpredsednik SPDT, potem ko je bil leta 1982 prvi načelnik alpinističnega odseka tega društva po zadnji obnovitvi. Prejšnji teden je Davor Zupancić zadel osem izidov.

totocalcio

Cesena - Inter	2
Como - Verona	X
Lazio - Bologna	X
Lecce - Juventus	X 2
Milan - Napoli	1 X 2
Pescara - Atalanta	X
Pisa - Ascoli	1 X
Sampdoria - Fiorentina	1
Torino - Roma	X
Bari - Cremonese	1 X 2
Brescia - Genoa	X 2
Pro Vercelli - Aless.	1 X
Cynthia - Cavese	1

konjske dirke - konjske dirke

V Modeni lahko poskusimo bazov sk. 1, saj je Lemon naravni favorit. V sk. X moramo paziti na Luraba Blue, ki je v formi. Spet v sk. X je Labate, ki lahko poskusi rekord dirkališča v Rimu.

Na drugi dirki v Modeni smo za Imhotepa, čeprav starta in druge vrste. V sk. X nam ugaja Iller Or. Kot presenečenje najavamo Taba (sk. 1).

V Montecatiniju je dirka zelo težka, mi pa poskusimo z Gelisejem (sk. 1), ki je trenutno v formi. V sk. 2 bi omenili Glaco Jeta, ki se spet vrača k tekmam. V sk. X pa bo Gasser gotovo med prvimi.

V Neaplju starta Franchot (sk. 2) ob ograji in če bo planil v ospredje, bo verjetno neustavljiv. V sk. X se bo boril za zmago Campo dei Fiori, v sk. 1 pa moramo paziti na Falcona, saj je eden izmed favoritov.

V Tarantu smo za Ferryja Pasa (sk. 1), ki je konj na dolge proge. V sk. X nam ugaja Effetto, čeprav ima slabo startno izhodišče. V sk. 2 verjamemo v Frastanza.

V Rimu (galop) je Blow River (sk. 1) pred kratkim osvojil podobno dirko in bi lahko tak uspeh ponovil. V sk. X bi omenili Rustega, ki je zelo soliden. V sk. 2 bi lahko presenečenje predstavil Yoko Hadama, ki ima izrazit sprint.

DIRKA TRIS

Dirka bo v Milanu, naši favoriti: Toti La Rocca (5), Orange Generations (10), Abbot Ruler (11). Dodatek za sisteme: Mahid (4), Feilding Grey (13), Opernstar (14).

totip

1. — prvi	1 X
2. — drugi	X
3. — prvi	2
4. — drugi	X 1
5. — prvi	1
6. — drugi	2 X
7. — prvi	X 1
8. — drugi	1
9. — prvi	X 2
10. — drugi	1
11. — prvi	X 2

obvestila

REKREACIJSKI ODESK ŠK KRAS prireja tečaja tenisa za začetnike ter nadaljevalnega. Vpisovanje in informacije do 10. aprila v tajništvo športno-kulturnega centra v Zgoniku ob ponedeljkih od 19. do 20. ure.

JAMARSKI ODESK SPDT obvešča, da bo priredil jamnarski tečaj. Interesenti, ki so že dopolnili 18. leto starosti, lahko dobijo vse informacije po tel. št. 810053 ob delavnikih med 13.45 in 14.00.

ZSSDI obvešča, da bo danes, 7. t.m., ob 20.30 na sedežu ŠD Breg v Dolini seja odbojarske komisije.

ŠD GRMADA ima svoj 1. redni občni zbor jutri, 8. t.m., ob 20.30 v prostorih osnovne šole v Cerovljah.

SPDT prireja v četrtek, 13. t.m., predavanje BRUNA KRIŽMANA na temo: »V divjem Kurdistanu«. Predavanje, ki bo opremljeno z barvnimi diapozitivi, bo v Gregorčičevi dvoravi v Trstu (Ul. sv. Frančiška 20/2. nad) ob 20.30.

Košarkarska D liga Borovce čaka zadnji derbi

Zadnji mestni derbi pade nekaj tednov pred ligaškim sklepom in s porastom zanimanja zaradi dogodkov v zadnjih dveh kolih. Zgodilo se je namreč, da Inter 1904, ki smo ga mi prebrano kratkomo opisali "od živih", je osvojil dve zaporedni zmagi in s tem dodatno zapletel položaj na dnu. Če bi košarkarji Interja v nedeljo premagali Borovo ekipo, bi to pomenilo, da bi "na repu" dobili (po vsej verjetnosti) tri ekipe z istim številom točk. Upoštevajoč dejstvo, da je goriški Arte v Milanah favoriziran in da je "na papirju" nemogoče dopustiti upanje Ormelam proti Pordenonu je Boru Radenski prav nujno osvojiti zmago, da bi se izognil še večjim nevšečnostim. Menimo, da ne pretiravamo s trditvijo, da je od nedeljskega derbija odvisno, ali bodo borovci ubrali ustrezno pot k rešitvi ali pa ne. (Cancia)

Klubska tekma SK Brdina

Smučarski klub Brdina zaključuje letošnjo zimsko sezono s klubsko tekmo v Sappadi v nedeljo, 9. aprila. Ob tej priložnosti se vsi člani odbora pridno pripravljajo, kako bi čim boljše in boljše izpeljali ta zaključni dan. Obenem je organiziran avtobusni izlet za vse člane smučarje in nesmučarje. Po zaključni tekmi bo nagajevanje in družabni večer na Opčinah v Prosvetnem domu ob 19. uri. Vabljeni vsi člani. (R. P.)

Košarkarska promocijska liga na Tržaškem V znamenju pestrosti

Dvajseto kolo pokrajinskega članskega promocijskega prvenstva bo verjetno potekalo v znamenju pestrosti in sploh ne gre izključiti morebitnih presenečenj, saj so vse tekme, razen ene, tako rekoč nenapovedljive.

Košarkarji Brega Adriatherm bodo gostovali v Miljah, kjer so enkrat že poskrbeli za veliko presenečenje z nenadejano zmago proti takrat prvouvrščenemu CGL. Tokrat bodo Čokovi fantje preverili nivo aspiracij miljskega Interja, ki upa na spodrsrlaj Scoglietta, zato da bi se mu pridružil na prvem mestu. Mimogrede: Brežani so proti Milčanom utrpeli svoj najhujši letošnji poraz, toda navedeni "miljski precedens" dopušta dovolj upanja.

V podobnem, nezavidljivem položaju, se bo znašla tudi Cicibona, ki si je prvi spopad s Ferroviarom zagotovila po podaljšku. Od takrat so železničarji napredovali do 8. mesta v razpredelnici, tako da je njihov položaj trenutno dokaj čvrst, toda tudi košarkarji Cicibone so prav v zadnjih tekmah pokazali dokajšnji napredek.

Za konec pa še nekaj o srečanju Alabarda - Kontovel Electronic Shop, v katerem bi morali biti naši košarkarji favorizirani, čeprav nastopajo na tujem in tudi Tržačani niso od muh. Kontovelci so žal odrezani od borbe za napredovanje, vendar je upati, da bodo ohranili dovolj motivacij za us-

pešno in dobro igro do prvenstvenega sklepa. (Cancia)

Na Goriškem Zadnja priložnost za domovce

Šest kol pred zaključkom letošnjega promocijskega prvenstva je najverjetneje že padla dokončna odločitev, kdo bo prihodnje leto nastopal v D ligi. Kot vse kaže bo to ekipa Ardite, ki trenutno vodi že s štirimi točkami prednosti pred drugouvrščenom Albo iz Krmna in kar osmimi pred tretjeuvrščenim Corridonijem.

Nič kaj spodbuden pa ni položaj domovcev, ki zasedajo predzadnje mesto na lestvici. Zadnji dve uvrščenosti ekipi bosta na koncu prvenstva izpadli v nižjo ligo, to pa za goriško prvenstvo le delno drži, saj so v prejšnjih sezonah vsaki ekipi, ki je izpadla, omogočili ponovni nastop v promocijskem prvenstvu. Ne glede na to bodo domovci jutri imeli verjetno zadnjo priložnost, da se nekoliko povzpajo na lestvici. Ob 20.15 bodo namreč igrali v športni palači proti solidni ekipi Senators. V prvem srečanju so po ostrem in zanimivem boju zmagali igralci Senatorsa. Priprani smo, da bo tudi jutri prijetno slediti srečanju Dornikovih varovancev. (af)

Danes ob 14. uri v priredbi AD Bor Infordata Spomladanski atletski kriterij

Atletsko društvo Bor Infordata prireja danes na stadionu na Kolonji za slovenske nižje srednje šole zanimiv preizkus v atletskih veščinah, imenovan »Spomladanski atletski kriterij«. Po posvetu s profesorji telesne vzgoje, ki jih tak nastop zanima, se je društvo odločilo za nastop v atletskem troboju, ki obsega 60 m, skok v daljino in lučanje žogice. Dijaki bodo nastopali le kot posamezniki ločeno po razredih in po spolu. Organizator bo skušal tudi upoštevati željo mnogih, da bi se pomerili v krosu. Nastop v krosu (okoli 600 m) šteje povsem ločeno, ločeno bo tudi točkovanje in nagajevanje z medaljami. Poleg šol, ki so svoj nastop že zagotovile, organizator vabi na troboj oziroma kros tudi vse ostale dijakke nižjih srednjih šol. Organizator sklicuje zbor nastopajočih ob 14. uri na atletskem stadionu na Kolonji. (I. P.)

V zaostali nogometni tekmi under 18 Vesna nerodno podarila točko Muggesani

VESNA - MUGGESANA

3:3 (1:1)

VESNA: Francioli, Švab, Esposito, Madotto, Sterni. P. in M. Sedmak (v 47' Zorut), Cusma, Tence, D. Sedmak, Babič.

STRELCI: Cusma v 20. in 80. min. (11-metrovka), D. Sedmak v 55. min.

Vesna je v zaostali tekmi z Muggesano nerodno izgubila točko. Gostje so res trikrat povedli, a prednosti niso obdržali, kajti Križani so že v naslednjih akcijah izenačili. Blatno igrišče je nedvomno otežilo igro na sredini, tako da so se morali predvsem Milčani stalno zatekati k prekrškom. Ekipi sta od vsega začetka igrali resno. Gostje so povedli že v uvodnih minutah, nakar je Vesna s Cusmo izenačila. V prvem delu igre sta morala predčasno v stališnice miljski kapetan in pa Tence zaradi medsebojnega pririvanja.

V drugem delu srečanja je bilo občinstvo deležno cele serije zadetkov. Najprej so povedli Milčani, ki so izkoristili napako Vesninega igralca, za tem pa je Diego Sedmak izrabil ugodno priložnost in privedel domače moštvo do remija. Malo pozneje je kriška obramba spet nasedla, a vodstvo Muggesane ni dolgo trajalo, saj je sodnik kmalu dosodil 11-metrovko, ki jo je odlično izvedel Cusma.

(M. Sedmak)

Še o odbojkarskem finalu mladinskih iger Smola šole Kosovel

Kot smo že poročali je bil v Trstu deželni finale mladinskih iger v odbojki. V ženski konkurenci so tržaško pokrajino zastopala dekleta openske nižje srednje šole Kosovel, ki so v pokrajinski fazi brez težav zmagale najprej v izločilni skupini, nato pa še v polfinalu in finalu. Zrebo je določil, da se v deželnem polfinalu pomerijo s šolo Bianchi iz Codroipa, videmskim pokrajinskim prvacom. V tekmi pa so naše dijakinje predvsem psihološko popustile, saj po svojem odbojkarskem znanju nikakor ne zaostajajo za videmskimi igralkami, prej nasprotno. Po izenačenih prvih dveh nizih je v tretjem prepričljivo slavil zmago Codroipol in si tako pridobil pravico do nastopa na velikem finalu. Tu je tudi premagal ekipo iz Pordenona, ki je v polfinalu premagala Gorico in tako osvojila deželni naslov.

CASARSA - KOSOVEL 2:1 (15:11, 11:15, 15:6)
KOSOVEL: Mahnič, Bizjak, Spacal, Bertoli, Brišnik, Vrše, Daniela in Kristina Bogatec, Hrovatin, Kosmina, Ferluga, Crissani.
KONČNA LESTVICA: 1. Videm, 2. Pordenon, 3. Kosovel Trst in Gorica.

Under 16 ženske

Borovke prvakinja

SLOGA SAGOR - BOR FRIULEXPOT 1:3 (9:15, 5:15, 15:2, 2:15)
SLOGA SAGOR: Čebulec, Drasič, Grčić, Grilanc, Jogan, Križmančič, Pieri, Repinc, Škerk.
BOR FRIULEXPOT: Sancin, Vidali, Grbec, Callegaris, Fučka, Visentin, Brazzani.

V predzadnjem kolu play offa so borovke, ki imajo pokrajinski naslov že v rokah, gostovale na Opčinah, in kot je bilo pričakovati, tudi zmagale. Vendar tokrat niso zaigrale tako kot znajo. Svoje nasprotnice so preveč podcenjevale, kar jih je tudi stalo 3. set, v katerem so povsem odpovedale predvsem v sprejemu. Sloga Sagor je tokrat zaigrala dobro, pa čeprav je bila odsotna Dunja Regent. Trud slogašice je bil kronan z uspehom v 3. nizu in zadoščenjem, da so edine letos odvzele borovkam set. V 4. nizu so potem povsem odpovedale in borovke so

brez težav osvojile 5. zmago v tem play offu. (INKA)

UNDER 14 ŽENSKE Skupina A

CLUB ALTURA OMSE - SLOGA SAGOR 0:2 (4:15, 1:15)
SLOGA SAGOR: Danjela in Kristina Bogatec, Bizjak, Brišnik, Fonda, Kalc, Mahnič, Spacal, Starc.

Slogašice so opravile prvi nastop po dokaj hitrem postopku. Tekma sama je trajala pičlih 25 minut, kar pa je povsem razumljivo, saj je bil tokratni nasprotnik slogašic tehnično dokaj slabši, igralke same pa tudi po letih mlajše. Sloga se je do zmage priklopala v bistvu z močnim servisom, ki je bil za mlade predstavnice Alture nerešljiv oreh. (Inka)

Skupina B

SLOGA SKLAD MITJA ČUK - BOR FRIULEXPOT 0:2 (12:15, 12:15)
SLOGA SKLAD MITJA ČUK: Gojčca, Ferluga, Bertoli, Race, Tensi, Čuk, Hrovatin, Vrše, Spetič, Kosmina.

BOR FRIULEXPOT: Jurkič, Flego, Marija in Petra Krapež, Pernarčič, Džugovac, Tersar, Vianello, De Rosa.

V svojem krstnem nastopu slogašice res niso zadovoljile, saj so zaigrale premalo zbrano in nepovezano. Druga Borova postava pa je odigrala dobro tekmo in po sicer stalno izenačenem boju tudi zasluzeno osvojila obe točki. (INKA)

Skupina C

SLOGA - BOR FRIULEXPOT 0:2 (6:15, 2:15)

SLOGA: Ciocchi, Stojkovič, Mahnič, Perini, Milič, Miliani, Stigliani, Živec, Stopar, Toros, Ferluga.

BOR FRIULEXPOT: Ažman, Vitez, Gregori, Čuk, Neubauer, Legović, Vodopivec, Zubalčič.

V Repnu sta si stali nasproti dve povsem različni ekipi. Borovke so kljub svojim mladim letom neprimerno izkušenejšje od slogašic, ki so odigrale šele svojo drugo tekmo na regularnem igrišču. Tekma je vseskozi potekala v eno samo smer, veliko večino točk pa so borovke nanizale že po zaslugi svojih točnih in močnih servisov. (INKA)

Tedenski pregled mladinske odbojke na Goriškem Spodbudno 2. mesto deklet Soče Čerimpex

Ekipa Soče Čerimpex under 16 je osvojila končno drugo mesto (Foto Jarc)

V tedenskem pregledu odbojkarskih prvenstev na Goriškem bi predvsem omenili poraz, ki ga je v 1. moški diviziji ekipa Našega prapora doživela proti vodilnemu San Luigi. Po tem neuspehu so se možnosti briških odbojkarjev, da bi se potegovali za sam vrh, precej zmanjšale.

V ženski konkurenci prvenstva under 16 so predstavnice Soče Čerimpex sklenile letošnji trud na odličnem 2. mestu za zmagovito postavbo Fincantierija. Od ostalih prvenstev velja omeniti prvo mesto, ki ga valovci ta čas zasedajo v moški preizkušnji under 14.

1. MOŠKA DIVIZIJA

IZIDI 12. KOLA: Naš prapor - OK Val 3:0, ACLI Ronchi - Olympia 0:3, Grado - Corridoni 3:2, Mossa - Torriana 3:0, S. Luigi - Caldini 3:2, Intrepida - Cormons 3:0. Zaostala tekma: S. Luigi - Naš prapor 3:1.

LESTVICA: S. Luigi 22, Intrepida 20, Naš prapor 18, Caldini 16, Olympia 12, Grado in Mossa 10, Corridoni in

Torriana 8, Val in ACLI Ronchi 4, Cormons 2.

1. ŽENSKA DIVIZIJA

SKUPINA A

IZIDI 10. KOLA: S. Luigi - Cormons 3:2, Capriva - Soča Čerimpex 3:1, Mossa - Lucinico 0:3.

LESTVICA: S. Luigi 18, Cormons 16, Lucinico 14, Libertas Capriva 8, Azzurra in Mossa 6, Soča Čerimpex 4, Libertas Gorizia 2. (S. Luigi, Mossa in Libertas Capriva imajo tekmo manj, Azzurra ima dve tekmi manj)

SKUPINA B

IZIDI 10. KOLA: Agorest - Grado 3:2, Corridoni - Fincantieri 3:0, Villacher Bier - ACLI Ronchi 1:3.

LESTVICA: Corridoni 20, Farra 14, Agorest 12, Grado 10, ACLI Ronchi 8, Intrepida Mariano 6, Fincantieri in Villacher Bier 2.

INTREPIDA - AGOREST 2:3 (15:8, 15:10, 4:15, 12:15, 5:15)
AGOREST: Maša in Magda Braini, Florenin, Krašček, Černe, Pavšič, Grillo, Fajt.

Predstavnice Agoresta so tekmo slabo začele, saj so izkušene domačinke dobro izkoristile nesporazume v vrstah gostujoče šesterke. V tretjem setu pa je prišlo do preobrata, ko so se naše predstavnice razigrale in povsem nadkrilile nasprotnice. S to zmago pa predstavnice Agoresta lahko upajo na osvojitev končnega 2. mesta, ki omogoča nastop v finalnem delu. (-jo-)

2. ŽENSKA DIVIZIJA

IZIDI 8. KOLA: Olympia - ACLI Ronchi 3:0, Villesse - Mossa 3:0. Počivala je ekipa Morareseja.

LESTVICA: Villesse 12, Olympia 10, Morarese 8, Mossa 2, ACLI Ronchi 0.

UNDER 16 ŽENSKE

IZIDI 18. KOLA: Sagrado - Farra 3:0, Intrepida - S. Luigi 3:1, Soča Čerimpex - Grado 3:1, Fossalon - Fincantieri 0:3, Azzurra - Libertas Gorizia 3:2.

LESTVICA: Fincantieri 36, Soča Čerimpex 30, Libertas Gorizia 28, Azzurra 26, Sagrado 18, Farra 12, Fossalon 10, Intrepida 8, S. Luigi 6, Grado 2.

UNDER 15 ŽENSKE

IZIDI 13. KOLA: Torriana - Villacher Bier 1:2, Agorest - Olympia 1:2, ACLI Ronchi - Villesse 2:0.

LESTVICA: ACLI Ronchi 20, Villesse 18, Villacher Bier 12, Olympia 6, Torriana 4, Agorest 2.

UNDER 14 MOŠKI

IZID 3. KOLA: OK VAL - ACLI Ronchi 3:0.

LESTVICA: OK Val 9, ACLI Ronchi 4, Olympia in Torriana 1. Olympia in Torriana imata tekmo manj.

UNDER 14 ŽENSKE

IZIDI 7. KOLA: Sanson - Pro Romans 3:0, Torriana - Agorest 3:0, Libertas Gorizia - Intrepida neod.

LESTVICA: Sanson Lucinico 21, Torriana 14, Pro Romans 8, Agorest 7, Intrepida 5, Libertas Gorizia 2. (MJ)

Na državnem turnirju Libertasa kolajna za Shinkai karate klub

V kraju Cerei se je odvijal 4. državni turnir Libertas v karateju. Tekmovanje so se udeležili rjavi in črni pasovi raznih društev Italije, med temi tudi člani Shinkai Karate Cluba iz Zgonika.

Barve kluba so zastopali tudi člani društev iz Slovenije, ki so vpisani v Shinkai Karate Club. Večurno potovanje je gotovo vplivalo na kondicijo posameznikov. V glavnem pa so se vsi dobro izkazali in se potrudili na vsakem dvoboju. Sodelovanje na turnirju je botrovalo uradni predstavitvi vodstvu CSN Libertas slovenske reprezentance; tehnični direktor Aschedamini je izrazil željo po vse večjem sodelovanju med društvi, povabil je goste na štiridnevni seminar, ki bo v Riccioneju konec aprila ter na ostala tekmovanja in seminarje v sklopu Libertasa. Predstavniki slovenskih društev so vabilo sprejeli z veseljem, zraven pa so se obvezali na obojestransko sodelovanje.

Pa se povrtno k turnirju: tekmovanja so se začela že v jutranjih urah. Najprej so tekmovali pionirji in kadeti v posameznem izvajanju kat; v konkurenci 22 udeležencev sta dva pionirja prišla v finale. B. Kvarternik je zasedel šesto mesto, K. Štemberger pa sedmo mesto.

V popoldanskih urah so bile ostale tekme: istočasno sta se začeli tekmovanja za ženske članice in moške člane; v

moškem posameznem izvajanju kat se v množični konkurenci (nad 30 udeležencev) naši člani (Štoka, Šestan in Poganičnik) niso uvrstili v finale.

V posameznem ženskem izvajanju kat se R. Maiano in V. Cvijanovič prav tako nista uvrstili v finale, medtem ko se je Metoda Podpečan izkazala do konca in zasedla odlično 2. mesto ter tako osvojila srebrno kolajno za Shinkai Karate Club.

Pri skupinskem izvajanju kat je tričlanska ekipa (Štemberger, Kvaternik, Žnidaršič) prišla v finale in zasedla končno 6. mesto.

Tekmovanja so se zaključila s tekmami v kumiteju (borbi): V. Cvijanovič se v ženskem kumiteju ni uvrstila; v moškem kumiteju pa so se člani zelo dobro izkazali: Poganičnik in Šestan sta zasedla skupno 5. mesto, Sergij Štoka četrto, pa čeprav je bilo mnenje vseh, ki so prisostvovali tekmovanju, da je bil tehnično boljši od nasprotnikov in da bi si lahko priboril kolajno.

Naj ob tej priliki obvestimo člane našega društva, da Karate Klub Sežana vabi shinkaijevce na ogled Škocijanske jame v nedeljo, 9. 4. 89; podrobnejše podatke in prijave za izlet lahko člani dobijo na treningih v zgonski in v proseški telovadnici. (R. M.)

Naročnina: mesečna 16.000 lir - celoletna 192.000 lir; v SFRJ številka 2.000.- din, naročnina za zasebnike mesečno 30.000.- din, trimesečno 85.000.- din, letno 320.000.- din, upokojenci mesečno 25.000.- din, trimesečno 65.000.- din, polletno 120.000.- din, letno 240.000.- din. Naročnina plačana vnaprej se med letom ne povša.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 72.000 lir. Finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 108.000 lir. Mali oglaš 760 lir beseda. Ob praznikih povišek 20%. IVA 19%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460894
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD - Stretta De Rubéis 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Marko Waltritsch

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov AIEG

7. aprila 1989

Poveljnik tankerja Exxon Valdez »kriv za največjo katastrofo po Hirošimi« Rekordna kavcija za kapitana Hazelwooda Newyorški sodnik Rohl ni bil prizanesljiv

NEW YORK — Kapitan tankerja Exxon Valdez je bil deležen res enkratne razzodbe. Newyorški sodnik Kenneth Rohl je namreč izjavil, da je 42-letni Joseph Hazelwood zakrivil največjo katastrofo, ki jo je človek povzročil po bombardiranju Hirošime. Prav zaradi tega bo moral ostati Hazelwood v zaporu do procesa, ki bo 5. maja, določil pa je kavcijo v višini pol milijona dolarjev v gotovini. Kapitan je vložil priziv in šele nato so sodniki znižali kavcijo na 25.000 dolarjev, ki je Hazelwood vsekakor ne bo mogel izplačati.

V zgodovini ameriškega sodstva je bila prvotna kavcija rekordna, saj se je sodnik odločil za vsoto, ki je 20-krat večja od tiste, ki jo je zahteval državni pravdnik in 10-krat večja od one, za katero so se potegovali aljaški sodniki. Kenneth Rohl je izkoristil priložnost

javnega branja razzodbe, da je navil ušesa aljaškim kolegom, ki so proti Hazelwoodu vložili tožbo zaradi sorazmerno blagih prekrškov (nenamerne onesnaževanja okolja in pijanosti). Hazelwood pa je v svoji pijanosti programiral ladijski računalnik in pri vstavljanju podatkov o plovbi popolnoma pozabil na čer, ki je zelo vidna in tudi zabeležena na vseh navtičnih kartah. Ko se je kapitanov namestnik zavedel nevarnosti, pa ni utegnil pravočasno spremeniti smeri plovbe, ker ni vedel, da je Hazelwood vključil avtomatskega pilota.

Na slikah (telefon AP): Hazelwood bo moral ostati v zaporu, ker nima denarja, da bi izplačal kavcijo (levo), vlačilci pomagajo tankerju Exxon Valdez iz Zaliva princa Williama

V SZ objavili tajno poročilo XX. kongresa

MOSKVA — Vestnik centralnega komiteja sovjetske KPI je v marčni številki v celoti objavil tajno poročilo proti kultu osebnosti Stalina, ki ga je na XX. kongresu KPSZ imel Nikita Hruščov. Vestnik izhaja mesečno, v glavnem pa objavlja dokumente, aktualnosti, kroniko in pisma bralcev.

Na XX. kongresu KPSZ leta 1956 je Hruščov na zasedanju, ki je potekalo za zaprtimi vrati, prebral daljše razmišljanje o kultu osebnosti Stalina, kar je bilo za tiste čase izredno dejanje. Hruščov je namreč brez dlak na jeziku skoraj tri ure obsojal Stalinova dejanja in njegovo politiko v letih 1924 - 1953. Kljub tajnosti dokumenta

pa menda ni starejšega prebivalca v SZ, ki ne bi vedel za to poročilo. Že pred 33 leti so ga namreč tajno širili po tovarnah, na partijskih sestankih, po domovih. Poročilo pa ni bilo nikoli objavljeno, po čemer lahko sklepamo, da je sedanja objava namenjena predvsem mladini, ki je malo ali napačno seznanjena s polpreteklo zgodovino SZ. Objava pa je kljub glasnosti še danes nekoliko sporna, saj še obstajajo družbeni fragmenti, ki se z destalinizacijo niso sprijaznili. Konec koncev je tudi Brežnev, potem ko je leta 1964 odslovil Hruščova, dal postaviti v Kremlju doprsni kip sovjetskemu diktatorju.

Aids se v Italiji naglo širi

RIM — V Italiji se aids še naprej širi. Podatki, zbrani do 31. marca letos, navajajo 3.494 primerov aidsa, sami izvedenci, ki so zbrali podatke, pa trdijo, da je številka bistveno manjša od realne. Pretakanje podatkov je očitno počasnejše od širjenja bolezni. Po novih podatkih je stanje najbolj kritično v Lombardiji, kjer so zabeležili 1.183 primerov, v Laciju pa je 478 obolelih z aidsom. V Dolini Aoste naj ne bi zabeležili primerov, v Furlaniji-Juljski krajini pa je 28 oseb zbolelo za aidsom.

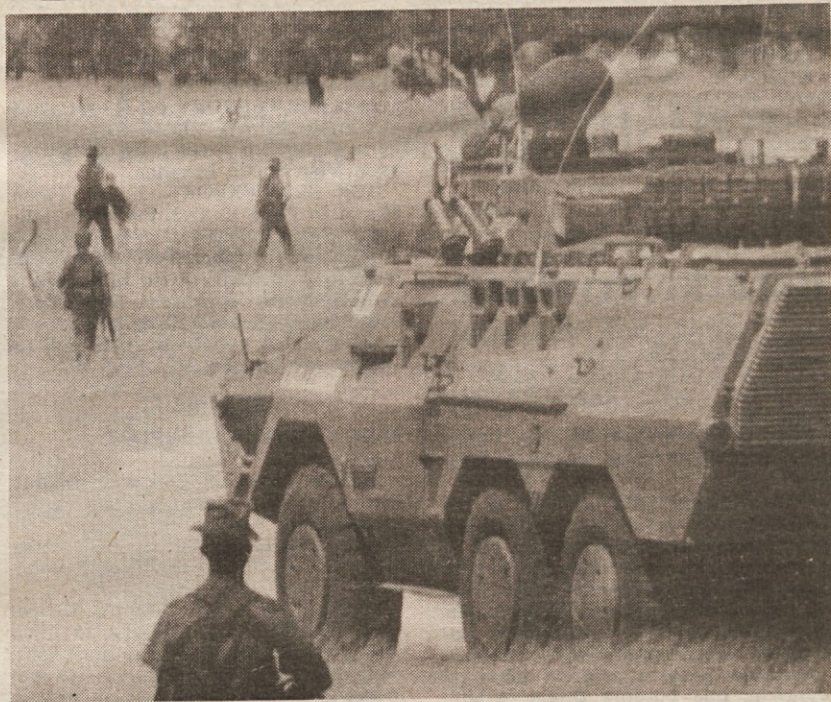
Po podatkih inštituta za boj proti aidsu zbolijo trikrat več moških kot žensk, 2.307 bolnikov je zasvojenih z mamili, 561 pa je homoseksualcev. Kar 102 primera obolenja za aidsom pa so ostala brez razčiščenega vira okužbe.

Angola in Namibija se še pogajata obmejni pas pa pretresajo spopadi

WINDHOEK — Voditelj jugozahodne afriške ljudske organizacije Swapo Sam Nujoma je včeraj pripotoval v Angolo, kjer ga je sprejel podtajnik za politične zadeve v OZN Goulding. V Luandi pričakujejo tudi južnoafriškega zunanjega ministra Pika Botho. Opazovalci menijo, da je to srečanje dokaz, da je dialog med Angolo in Namibijo še odprt, čeprav se na meji med obema državama nadaljujejo spopadi, ki so doslej zahtevali več kot 200 žrtev. Nujoma zatrjuje, da je prisotnost Swapo na namibijskem ozemlju upravičena in da se zato ne namerava umakniti. Svojim možem je vsekakor naročil, naj se odslej držijo bolj skupaj, saj je OZN obljubila, da jih bo namestila v posebna zavetišča, ki bodo pod nadzorstvom OZN.

Namibijski administrator Louis Lienaar pa je jugozahodni afriški gverili dal ultimatum, in sicer, naj se preda najkasneje do sobote. Gverilce, ki bodo mirno odložili orožje, bo namibijska policija napotila proti severu. V obratnem primeru se bo policija poslužila »vseh sredstev« za učinkovit boj proti Swapu.

Na sliki (telefon AP): južnoafriška redna vojska nadzoruje obmejno področje med Namibijo in Angolo

V Beogradu so nemara začeli pripravljati novo verzijo izhodišč za vrhunski sestanek neuvrščeni, ki naj bi bil prve dni septembra. O teh izhodiščih bo bržčas razpravljalo tudi jugoslovansko predsedstvo, in sicer že v aprilu neglede na to, da se mora ubadati še z drugimi problemi, kakršen je na primer kosovski.

Pred sestankom predsedstva se bo najbrž sestala tudi tako imenovani odbor za pripravo »vrha« neuvrščeni, ki so ga izvolili na eni zanjih sej zvezne skupščine, v njem pa so predstavniki tako skupščinskih kot izvršnih in političnih teles. Številčnost in raven tega zastopstva seveda še nista zagotovilo, da so priprave uspešne in da bo »vrh« rodil določene rezultate.

Neuvrščeni so v krizi, v krizi pa je tokrat, žal, tudi država gostiteljica novega »summita«. Tudi položaj v Zimbabveju pred začetkom zadnjega vrha pred tremi leti ni bil izvrsten, bil pa je v vsakem primeru manj zaskrbljujoč kot je zdajšnja jugoslovanska kriza. Ta je, vrh vsega, sredi Evrope, se pravi celine, ki je še zmeraj nekaj barometer odnosov tudi drugod po svetu.

Jugoslavija je danes domala razklana; napori za pomiritev in za napredno smer bodo očitno dolgo naletavali na težave. Odraž tega stanja so razmere na Kosovu, ki jih marsikje že imajo za krizno žarišče navsezadnje ne samo za Jugoslavijo, marveč za ves Balkan. Štirideset let socialistične in samoupravne graditve ni prav nič pomagalo. V tej graditvi so bile očitno praznine,

Pred septembrskim vrhunskim sestankom v Beogradu Kočljiva vprašanja za neuvrščene ob krizi v gibanju in Jugoslaviji

hibe, pa tudi nedoslednosti. Jugoslavija bi morala kot bližnja gostiteljica neuvrščeni biti vzor kulturnega dialoga, ki je danes ključna potreba v svetovni politiki povezovanja in sodelovanja, je pa žal pri tem vzoru nazadnovala.

Kako naj zdaj država v takem stanju prispeva h koreniti prenovi gibanja, ki je objektivno izgubilo svojo nekdanjo pomembno identiteto, nove pa še nima. To je rebus, ki ga bo težko razvozlati. Kako naj bolnik pomaga bolniku? Gibanje je resnično v takem stanju, da mora nujno spremeniti strategijo razvoja. Tarejo ga bolezni, ki so zanesljivo neozdravljive. Propadla so številna njegova politična, če hočemo pa tudi filozofska in doktrinarna stališča. Politiko tako imenovane naslonitve na lastne sile so morali že pospraviti, propadla je teorija o soodvisnosti med Severom in Jugom (čeprav ima svojo ekonomsko logiko). Marsikatero drugo stališče je v bistvu že pokopano.

V svetu se nezadržno uveljavlja tako imenovani multipolarizem, vse večja je potreba po

ekonomskih stikih (in seveda po tem, da se tudi nerazviti spoprimejo z novo tehnološko nujno), dialog pa ni samo instrument, marveč naravnost politična potreba za ustvaritev novih razmer. Marsikje bremo, da nedvomno večina neuvrščeni nima stvarnih razvojnih konceptov in da ti, na primer, v glavnem ne vsebujejo novejših zahtev postindustrijske družbe, kot so varstvo okolja ali pa tudi človekove pravice, pri čemer se zlasti v zadnjem času Jugoslavija spet mukoma giblje med Scilo deklaracij in Karibdo prakse, ki je njihovo nasprotje.

V gibanju pa so prav v zadnjih dneh pričele razbijati njegovo stihijo nekatere težnje, ki ga lahko zapeljejo med še večje čeri. Robert Mugabe, predsednik Zimbabveje, ki je zdaj glavni koordinatorski gibanja, začena namreč kar uradno razlagati teze, ki imajo v bistvu cilj, da bi gibanje postalo preprosto blok. Govori namreč, da bi moralo gibanje imeti svoje mehanizme, svoje norme in svoje pravne okvire, da ne bi smelo

več ukrepati na temelju konsenza, pač pa večinskoglasovanja.

Med idejami je bržčas tudi ta, naj bi gibanje celo imelo svoje posebne vojaške enote in podobno. Mugabe in njegovi somišljeniki trdijo, da je gibanje prav zavoljo pomanjkljivega »mehanizma« premalo borbeno in učinkovito. Tako modrovanje kajpak predpostavlja birokratizacijo gibanja, to pa je največja nevarnost, pred katero so še pred 30 leti svarili Tito, Nehru in Naser. Prozorno pa se soraja tudi tendenca, da bi gibanje imelo nekako politično vodstvo, pri katerem pa naj bi glavno besedo imeli v bodoče Afričani ali pa dejavniki Latinske Amerike. V pošten ne pride azijska celina, češ da tam neuvrščeni že tako preveč »popuščajo« nasprotniku.

Taka hotenja, ki hočeš nočeš spominjajo na blokavske vzore, gibanju lahko zadajo smrtni udarec. Kakšno vlogo naj bi opravljalo takšno gibanje na primer nasproti Organizaciji združenih narodov, ki bi ji moralo najbolj pomagati, v tem primeru pa bi pričelo nastopati kot njen konkurent. Protislovij, da ne rečemo absurdov, je še veliko. Ena izmed poglavitnih dilem je tudi, ali naj bo to gibanje s člani, ki jim je iskreno za napredek, ali pa naj bo zbor »svetovnih siromakov«, kot je slišati tudi pri nekaterih pripravljalcih dokumentov v Beogradu.

Miro Kocjan